

24-28 სექტემბერი 2012 თბილისი საქართველო

ჭრადიციული მრავალხმიანობის
მექანისე
საერთაშორისო
სიმპოზიუმი

THE SIXTH
INTERNATIONAL
SYMPOSIUM
ON TRADITIONAL POLYPHONY

24-28 SEPTEMBER 2012 TBILISI GEORGIA

სიმპოზიუმი ტარდება საქართველოს პრეზიდენტის
მიხეილ სააკაშვილის პატრონაჟით

სიმპოზიუმს ფინანსურად უზრუნველყოფს საქართველოს კულტურისა და
ძეგლთა დაცვის სამინისტრო

სიმპოზიუმის ორგანიზატორები:

თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია
კონსერვატორიის ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო
ცენტრი

ქართული ხალხური სიმღერის საერთაშორისო ცენტრი

THE SYMPOSIUM IS HELD UNDER THE PATRONAGE OF
MIKHEIL SAAKASHVILI, PRESIDENT OF GEORGIA

BY THE FINANCIAL SUPPORT OF THE MINISTRY OF CULTURE AND MONUMENTS
PROTECTION OF GEORGIA

ORGANIZERS OF THE SYMPOSIUM:

VANO SARAJISHVILI TBILISI STATE CONSERVATOIRE
INTERNATIONAL RESEARCH CENTER FOR TRADITIONAL POLYPHONY
OF TBILISI STATE CONSERVATOIRE

THE INTERNATIONAL CENTRE FOR GEORGIAN FOLK SONG

მიხეილ სააკაშვილი
საქართველოს პრეზიდენტი

მივესალმები ტრადიციული მრავალხმიანობის VI საერთაშორისო სიმპოზიუმის მონაწილეებსა და ორგანიზატორებს. ძალიან სასიამოვნო ფაქტია, რომ ქვეყნის კულტურული ცხოვრებისათვის ესოდენ მნიშვნელოვანი სამეცნიერო ფორუმი უკვე მყარ ტრადიციად იქცა.

განსაკუთრებით მახარებს ის, რომ თბილისის სიმპოზიუმში მონაწილეობენ როგორც მსოფლიოში აღიარებული მეცნიერები, ისე სხვადასხვა ქვეყნიდან ჩამოსული ახალგაზრდა მკვლევრები. ეს იმას მიანიშნებს, რომ უნიკალური ქართული მრავალხმიანობით სამეცნიერო წრეების დაინტერესება მომავალში კიდევ უფრო გაიზრდება.

ქართველები რომ დიდი ენთუზიაზმით ასრულებენ საკუთარ სიმღერა-გალობას, ეს, ცხადია, გასაკვირი არაა, მაგრამ განსაკუთრებით მსურს მივესალმო ქართული მრავალხმიანობის უცხოელ შემსრულებლებს მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან – ისინი ქართული კულტურის დესპანები არიან მთელ მსოფლიოში, სრულიად უანგაროდ ემსახურებიან მას, სტუმრობენ თბილისის სიმპოზიუმებს და დიდი სიხარული მოაქვთ მსმენელთათვის.

გისურვებთ ნაყოფიერ და წარმატებულ მუშაობას. დარწმუნებული ვარ, ჩვენს სტუმრებს დიდხანს გაყვებათ საქართველოში მიღებული შთაბეჭდილებები.

MIKHEIL SAKASHVILI
PRESIDENT OF GEORGIA

I would like to greet the participants and organizers of the 6th International Symposium on Traditional Polyphony. It is a delighting fact that the important scientific forum such as this has become a solid tradition.

I am especially pleased that among the participants of the Tbilisi Symposium are both world-renowned scholars and young researchers from different countries of the world. This indicates that the interest of scholarly circles towards Georgian polyphony will increase in future.

It is not surprising that the Georgians perform their songs and chants with great enthusiasm, but I especially appreciate the performance of Georgian multi-part songs by foreigners from various countries – they are envoys of Georgian culture in the world, they unselfishly serve it, attend Tbilisi symposia and bring joy to the listeners.

I wish you fruitful and successful work. I am sure that our guests will have indelible impressions from Georgia.

ნიკოლოზ რურუა
საპარტევლოს კულტურისა
და ძეგლთა დაცვის მინისტრი

ტრადიციულ მრავალხმიანობაზე ზრუნვა საქართველოს კულტურული პოლიტიკის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი პრიორიტეტია, რადგან იგი ჩვენი ქვეყნის სავიზიტო ბარათია. იუნესკომ 2001 წელს ქართული პოლიფონია კაცობრიობის არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის შედეგად გამოაცხადა და ამით მისი უნიკალობა აღიარა.

უკანასკნელ ხანს საქართველოს რეგიონებში, ქვეყნის ეკონომიკური პრობლემების გამო, საფრთხე დაემუქრა ჩვენს ეროვნულ საგანძურს. დღეს ჩვენ ყველაფერს ვაკეთებთ სოფლად ფოლკლორული მოძრაობის ასაღორძინებლად. ამ თვალსაზრისით, თბილისის ყოველთვის გამორჩეული იყო, აქ არასოდეს იგრძნობოდა ხალხური სიმღერის ანსამბლების სიმცირე. ამიტომ, განსაკუთრებით, ის მახარებს, რომ ახლა აღარც საქართველოს ისტორიულ კუთხეებში არსებობს ასეთი საფრთხეები, იქ ახლა გამოცდილ ხალხურ მომღერლებთან ერთად არა ერთი ახალგაზრდული ანსამბლი აგრძელებს ტრადიციას.

ძალიან მიხარია, რომ საქართველო მასპინძლობს ასეთ მნიშვნელოვან სამეცნიერო ფორუმს, რომელიც ღირსეულად წარმოაჩენს ქართულ პოლიფონიას მსოფლიო მრავალხმიანობის კონტექსტში. თბილისის სიმპოზიუმი მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ქართული და დასავლური მეცნიერების ინტეგრაციის საქმეში. ამის დასტურია სხვადასხვა ქვეყნიდან ჩამოსული მეკლავრების მრავალრიცხოვნება და ფართო გეოგრაფიული არეალი. მრავალფეროვანი კონცერტები, რომლებშიც უცხოელი და ქართველი მომღერლები მიიღებენ მონაწილეობას, სიმპოზიუმს ხალხური მუსიკის ნამდვილ დღესასწაულად აქცევს.

გულითადად მივესალმები სიმპოზიუმის მონაწილეებს და წარმატებას ვუსურვებ მათ შემოქმედებით საქმიანობაში.

NIKOLAZ RURUA
MINISTER OF CULTURE AND
MONUMENTS PROTECTION
OF GEORGIA

Concern for traditional polyphony is one of the most significant priorities of Georgia's cultural policy, as it is a business card of our country. In 2001 UNESCO proclaimed it the masterpiece of the Intangible Cultural Heritage of Humanity, and thus recognized its uniqueness.

Lately the national treasure has been under threat due to economical hardships ongoing in the country. Today we are doing our best to revive folk movement in rural areas of the country. From this standpoint Tbilisi has always been an exception, here the shortage of folk ensembles was never felt. This is why I am especially delighted that there is no more such shortage in the historical parts of Georgia now, young ensembles continue the traditions together with older and more experienced folks singers.

I am glad that Georgia is hosting a distinguished scientific forum, which suitably presents Georgian multi-part singing in the context of world polyphony. The Tbilisi symposium plays significant role in the integration of Georgian and Western scholars. To this testifies large number of scientists from various countries and wide geography. Diverse concerts with the participation of Georgian and visiting singers makes the Symposium a true festive occasion.

I cordially greet the symposium participants and wish them success in their creative work.

რეზო კიკნაძე
თბილისის
ვანო სარაჯიშვილის
სახელობის სახელმწიფო
კონსერვატორიის რექტორი

RESO KIKNADZE
RECTOR OF VANO SARAJISHVILI TBILISI
STATE CONSERVATOIRE

I am delighted to welcome the participants of the 6th International Symposium on Traditional Polyphony – ethnomusicological “feast” of great importance, with noteworthy representation, themes and format: on the one hand, study of Georgian traditional music is not the business of only Georgian Folkloristics and the understanding of its mechanisms has become the topic of interest for world musicology. On the other hand Georgian scholars have opportunity to regard Georgian polyphony in the context of the world music and musicology, and thus agree and match their study with the general, presented at our symposia in the form of biannual account of the World renowned scholars.

I am proud that Tbilisi Conservatoire hosts the festival, which will traditionally be adorned by daily concerts and which turns Georgia into a kind of gravitation centre of traditional polyphony for the 6th time already.

სიხარულით მიგესალმები ტრადიციული მრავალხმიანობის მე-6 საერთაშორისო სიმპოზიუმს, – ამ უდიდესი მნიშვნელობის ეთნომუსიკოლოგიურ „ნადიმს“, რომლის წარმომადგენლობითობაც, თემატიკაც და ფორმატიც ასე ბევრი თვალსაზრისითაა ღირსშესანიშნავი: ერთი მხრივ, ქართული ტრადიციული მუსიკის კვლევა უკვე დიდი ხანია აღარაა მსოფლიო ქართული ფოლკლორისტიკის საქმე და მისი მექანიზმების წვდომა მსოფლიო მუსიკოლოგიის ინტერესის საგანი გამხდარა, მეორე მხრივ კი, თვით ქართველ მეცნიერებს ეძლევათ საშუალება, მსოფლიო მუსიკალურ და მუსიკოლოგიურ კონტექსტში დაინახონ ქართული მრავალხმიანობა და ამით უზრუნველჰყონ თავისი კვლევის შეთანხმება და შეჯერება იმ ზოგადთან, რომლის პრეზენტაციაც ჩვენს სიმპოზიუმზე ხდება მსოფლიოს რჩეულ ეთნომუსიკოლოგთა რეგულარული ბიენალური ანგარიშის სახით. ვამაყობ, რომ თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია მასპინძლობს ამ ზეიმს, რომელიც, ტრადიციისამებრ, ყოველდღიური კონცერტებით იქნება გამშვენებული და რომელიც, უკვე მეექვსედ აკანონებს საქართველოს ტრადიციული მრავალხმიანობის ერთგვარ გრავიტაციულ ცენტრად.

ფოტო: ლ. ხერხეულიძე / Photo: L. Kherkheulidze
ცხელი შოკოლადის არქივიდან / From the archive of Tskheli Shokoladi

ანზორ ერქომაიშვილი
ქართული ხალხური
სიმღერის საერთაშორისო
ცენტრის პრეზიდენტი

გასული საუკუნის დასაწყისში საქართველოში დაწყებული ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევა საუკუნის შემდეგ სულ უფრო და უფრო დიდ მასშტაბებს იძენს – დამეთანხმებით, რაოდენ საამაყოა თავად ეს ფაქტი და რა სიხარულით ავსებს იგი თითოეული ქართველის გულს! ათასწლეულების მანძილზე, ცივილიზაციათა გზაჯვარედინზე, მუდმივად თავდაცვისა და თვითმყოფადობის შენარჩუნებისთვის მებრძოლმა ჩვენმა წინაპრებმა არა მხოლოდ შექმნეს უნიკალური მუსიკალური კულტურა, არამედ ჩვენამდეც მოიტანეს იგი. ამიერიდან ყოველი ჩვენგანის მოვალეობა მისი შენარჩუნება, განვითარება და მომავალი თაობებისთვის გადაცემაა.

ერთი კვირის მანძილზე სიმპოზიუმი აერთიანებს ქართველ და მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან ჩამოსულ რამდენიმე ათეულ მეცნიერსა და ასეულობით მომღერალ-შემსრულებელს. ამჟამად ძალიან დიდი სურვილი გვაქვს საკონცერტო პროგრამებში ქართულთან ერთად გაიჟღეროს საქართველოში მცხოვრები ეროვნული უმცირესობების მუსიკაც, ქალაქურმა ფოლკლორმა, საქართველოს სხვადასხვა კუთხის ხალხური მომღერლები კი სოფლური ყოფის განუმეორებელ ხიბლს შეგვაგრძნობინებენ.

მიხარია, რომ უკვე მეექვსედ მივესალმები თბილისის სიმპოზიუმის მონაწილე ყველა მეცნიერსა და მომღერალს, განსაკუთრებული მადლობა კი მინდა ვუთხრა ქართული მრავალხმიანობის უცხოელ შემსრულებლებს, რომელთა ერთგულება ჩვენი ტრადიციული სიმღერა-გალობისადმი სამაგალითოა.

ANZOR ERKOMAISHVILI
PRESIDENT OF THE
INTERNATIONAL CENTRE FOR GEORGIAN
FOLK SONG

Study of Georgian traditional polyphony, commenced in the beginning of the 20th century, acquires broader scale after a century. This is our pride, which fills the heart of every Georgian with joy! Our ancestors continuously defending their originality during millennia on the crossroads of civilizations, not only created unique musical culture, but transmitted it to us. From now on each of us is responsible to preserve, develop and transmit it to future generations.

During a week the Symposium unites dozens of Georgian and foreign scholars and performers from various parts of the world. This year we will hear Georgian urban folklore and the music of ethnic minorities residing in our country together with Georgian rural music in the concert program of the Symposium. Folk performers from different parts of Georgia will make us feel the inimitable charm of village life.

It is my pleasure to greet all scholars and performers of the Tbilisi Symposium for the 6th time and I would like to express special gratitude to foreign performers of Georgian polyphony, for their exemplary devotion to our traditional song and chant.

რუსუდან წურჭუშია
თბილისის სახელმწიფო
კონსერვატორიის
ტრადიციული
მრავალხმიანობის
კვლევის საერთაშორისო
ცენტრის დირექტორი

RUSUDAN TSURTSUMIA
DIRECTOR OF THE INTERNATIONAL
RESEARCH CENTER FOR
TRADITIONAL POLYPHONY
OF TBILISI STATE CONSERVATOIRE

თბილისი უკვე მეექვსედ მასპინძლობს ტრადიციული მრავალხმიანობის საერთაშორისო სიმპოზიუმს.

ჩვენი სტუმრების გარკვეულმა ნაწილმა კარგად იცის, რა უძღოდა წინ პირველ სიმპოზიუმს, მაგრამ იმათთვის, ვინც პირველად სტუმრობს მას, აღენიშნავ, რომ თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია 1980-იანი წლებიდან მრავალხმიანობის საერთაშორისო კონფერენციებით თანმიმდევრულად მიდიოდა ამ მოვლენისაკენ. 2002 წლის პირველ სიმპოზიუმს ორი წლით ადრე წინ უძღოდა საერთაშორისო კონფერენცია, რომელიც ფონდ ღია საზოგადოება – საქართველოს მხარდაჭერით ჩატარდა. ამ ტრადიციული კონფერენციების სიმპოზიუმად სახელდების იდეა კონსერვატორიის მაშინდელ რექტორს ქნ მანანა დოიჯაშვილს ეკუთვნის. ქართული ხალხური სიმღერის საერთაშორისო ცენტრთან, კერძოდ, ბნ ანზორ ერქომაიშვილთან თანამშრომლობითა და საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს ფინანსური მხარდაჭერით ჩვენმა სამეცნიერო ფორუმებმა სულ სხვა მასშტაბი შეიძინა.

გსარგებლობ შემთხვევით და გამოვხატავ დიდ მადლიერებას მათ მიმართ, ისევე როგორც ტმსც-ის პატარა კოლექტივისა და ჩვენი ცენტრის საზღვარგარეთული ბიუროს ხელმძღვანელის დრ. იოსებ ჟორდანიას მიმართ, რომელთაც აწევთ სიმპოზიუმის მოსამზადებელი სამუშაოების მთელი სიმძიმე.

პირველი სიმპოზიუმის შემდეგ უკვე ათი წელი გავიდა. რადგან ათვლას სიმპოზიუმებიდან ვიწყებთ, ალბათ, შეიძლება ვთქვათ, რომ 2012 წელი საიუბილეოა. ძალიან მიხარია, რომ წელს სიმპოზიუმში მონაწილეობის ძალიან ბევრი მსურველი გვყავდა, იმდენად, რომ ზოგიერთ მათგანს მოპატიჟება შემდეგი სიმპოზიუმისათვის გადავუდეთ.

ეს კი მას ნიშნავს, რომ სიმპოზიუმმა უკვე ძალა მოიკრიბა და მან შეუფერხებლად უნდა განაგრძოს ტრადიცია.

Tbilisi is already hosting the 6th International Symposium on Traditional Polyphony.

Some of the guests are well aware of what preceded the first symposium but for those who are attending it for the first time I would like to mention that Tbilisi State Conservatoire has sequentially walked towards this event since the 1980s via International Conferences. The 2002 Symposium was preceded by last such conference held two years earlier with the support of “Open Society- Georgia”. The idea of renaming the traditional conferences into symposia belongs to Prof. Manana Doijashvili then-Rector of the Conservatoire.

Via cooperation with the International Center for Georgian Folk Song, more precisely with Anzor Erkomaishvili and with the financial support of the Georgian Ministry of Culture and Monuments Protection our scientific forum acquired different scale.

I would like to seize the opportunity and express deep gratitude to them as well as to the small team of the International Research Centre for Traditional Polyphony and the Centre’s International Bureau headed by Dr. Joseph Jordania, who take entire preparatory work of the symposium upon themselves.

Ten years have passed after the first symposium. As we start counting from the symposia, it can be said that 2012 is an anniversary year. I am delighted that the number of those who wished to participate in the symposium this year was so large that we had to offer some of them to participate in the following symposium.

This means that the Symposium has been established and it should continue the tradition without restrictions.

სიმკოფიუმი სორგანიზაციო კომიტეტი

სორგანიზაციო კომიტეტის თანათავმჯდომარეები:

ნიკოლოზ რურუა, საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის მინისტრი
რეზო კიკნაძე, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის რექტორი
ანზორ ერქომაიშვილი, ქართული ხალხური სიმღერის საერთაშორისო ცენტრის პრეზიდენტი

სორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე, სამეცნიერო პროგრამის ხელმძღვანელი:

რუსუდან წურწუშია, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ტრადიციული
მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის დირექტორი

სიმკოფიუმის საზღვარგარეთული ბიუროსა და სამეცნიერო პროგრამის ხელმძღვანელი:

იოსებ ჟორდანი (მელგურნი, ავსტრალია)

სორგანიზაციო ბიურო:

მანია კაჭკაჭიშვილი

თამაზ გაბისონია

მანია ხარქიანი

ნინო რაზმაძე

პრეს-სამსახური:

მანია სიგუა

საკონცერტო პროგრამის კოორდინატორი:

თამაზ გაბისონია

სამუშაო ჯგუფი:

ეთერ ბროლაძე, ნანა გოდერიძე, ანა გობილაშვილი, თეონა ლომსაძე,
ლილი მაჭავარიანი, შორენა მეტრეველი, ირაკლი მუჯირი,
ნინო სამინაშვილი, ნინო ტოფაძე, მარიამ ქაშუშაძე, გიორგი ხუციშვილი

SYMPOSIUM ORGANIZING COMMITTEE

CO-CHAIR PERSONS OF THE ORGANIZING COMMITTEE:

NIKOLOZ RURUA, MINISTER OF CULTURE AND MONUMENTS PROTECTION OF GEORGIA

RESO KIKNADZE, RECTOR OF TBILISI STATE CONSERVATOIRE

ANZOR ERKOMAISVILI, PRESIDENT THE INTERNATIONAL CENTRE FOR GEORGIAN FOLK SONG

DEPUTY CHAIR OF THE ORGANIZING COMMITTEE, HEAD OF THE SCIENTIFIC PROGRAM:

RUSUDAN TSURTSUMIA, DIRECTOR OF THE INTERNATIONAL RESEARCH CENTER FOR
TRADITIONAL POLYPHONY OF TBILISI STATE CONSERVATOIRE

HEAD OF THE FOREIGN BUREAU OF THE SYMPOSIUM AND OF THE SCIENTIFIC PROGRAM:

JOSEPH JORDANIA (MELBOURNE, AUSTRALIA)

ORGANIZING BUREAU:

MAIA KACHKACHISHVILI

TAMAZ GABISONIA

MAKA KHardZIANI

NINO RAZMADZE

PRESS SERVICE:

MAIA SIGUA

CONCERT COORDINATOR:

TAMAZ GABISONIA

WORK GROUP:

**ETER BROLADZE, NANA GODERIDZE, ANA GOGILASHVILI, TEONA LOMSADZE,
LILI MACHAVARIANI, SHORENA METREVELI, IRAKLI MUJIRI, NINO SAMNIASHVILI,
NINO TOPADZE, MARIAM KAMUSHADZE, GIORGI KHUTSISHVILI**

24	სექტემბერი, ორშაბათი	პრესკონფერენცია	17:00 კონსერვატორიის დიდი ღარბაზის ფოიე
		სიმპოზიუმის ბახსნა	18:00 კონსერვატორიის დიდი ღარბაზი
25	სექტემბერი, სამშაბათი	სამეცნიერო სესია	09:30-17:00 კონსერვატორიის საკონფერენციო ღარბაზი
		ფოლკლორული კონცერტები	13:00 კონსერვატორიის მცირე ღარბაზი
			19:30 კონსერვატორიის დიდი ღარბაზი
26	სექტემბერი, ოთხშაბათი	სამეცნიერო სესია და მრგვალი მაგიდა I	09:30-17:00 კონსერვატორიის საკონფერენციო ღარბაზი
		ფოლკლორული კონცერტი	13:00 კონსერვატორიის მცირე ღარბაზი
		ფილმების ჩვენება	19:30 კონსერვატორიის მცირე ღარბაზი
27	სექტემბერი, ხუთშაბათი	კულტურული პროგრამა უცხოელი მკვნიერებისთვის	08:00
		ფოლკლორული კონცერტი	13:00 კონსერვატორიის მცირე ღარბაზი
28	სექტემბერი, პარასკევი	სამეცნიერო სესია და მრგვალი მაგიდა II	09:30-17:00 კონსერვატორიის საკონფერენციო ღარბაზი
		დასკვნითი სესია	
		ფოლკლორული კონცერტი	13:00 კონსერვატორიის მცირე ღარბაზი
		სიმპოზიუმის დახურვა ბაღა კონცერტი	19:30 კონსერვატორიის დიდი ღარბაზი

PROGRAM

24 SEPTEMBER, MONDAY	PRESS CONFERENCE	17:00 FOYER OF THE GRAND HALL OF THE CONSERVATOIRE
	OPENING OF THE SYMPOSIUM	18:00 GRAND HALL OF THE CONSERVATOIRE
25 SEPTEMBER, TUESDAY	SCIENTIFIC SESSION	09:30-17:00 CONFERENCE HALL OF THE CONSERVATOIRE
	FOLK CONCERTS	13:00 RECITAL HALL OF THE CONSERVATOIRE
		19:30 GRAND HALL OF THE CONSERVATOIRE
26 SEPTEMBER, WEDNESDAY	SCIENTIFIC SESSION and ROUND TABLE I	09:30-17:00 CONFERENCE HALL OF THE CONSERVATOIRE
	FOLK CONCERT	13:00 RECITAL HALL OF THE CONSERVATOIRE
	DEMONSTRATION OF THE FILMS	19:30 CONFERENCE HALL OF THE CONSERVATOIRE
27 SEPTEMBER, THURSDAY	CULTURAL PROGRAM FOR THE VISITING SCHOLARS	08:00
	FOLK CONCERT	13:00 RECITAL HALL OF THE CONSERVATOIRE
28 SEPTEMBER, FRIDAY	SCIENTIFIC SESSION and ROUND TABLE II	09:30-17:00 CONFERENCE HALL OF THE CONSERVATOIRE
	FINAL SESSION	
	FOLK CONCERT	13:00 RECITAL HALL OF THE CONSERVATOIRE
	CLOSING OF THE SYMPOSIUM GALA CONCERT	19:30 GRAND HALL OF THE CONSERVATOIRE

მეცნიერები

აფსტრაღიკა	გაიჲ ჰარგვი
აფსტრაღიკა/საქარტველი	იოჲსაჲ ჰოღღანია ნონო ციციშვილი
აფსტრიკა	გემღა ლიხლადინერი ფრანც ლიხლადინერი
აფსტრიკა/საქარტველი	ნონა ლოშიძე
აღგანეთი	ჟნო კოჩო
აფჲ	პიტერ გოღლი გო ლაჲგბრჲნი
	გემიჲ ნაითი
აფჲ/გემგანია	ღიტერ ჰრისტინსანი
გემგანია	სუზან ციგლერი
ღიღი გრიტანეთი	სუზან რანჰონი
ესპანეთი	არტჲრო ტილი რუჲს-პერჲსი
	კოლი ვაღჲკო
ესტონეთი	ჟანა პარტლასი
იპონია	რეი კოჩი
	კაი ჰისლოკა
კანაღა	ანღრჲ კუზჰონი
ღატვიკა	ანღა გეიტანე
ღიტჲა	ღაიკა რანტინადი-ჰინინი
გაჲღიღი	ველიკა სტოიკოვა-სმრაფიოჲსკა
ნიღიღღანღეი	გარბარა ელისონი
კორტუგალიკა	გარიკ ლე სო ჟოჲტე-რეალო
	ტოლარიო კისტანა
	ნაიღია ალგეჲვა
რუჲეთი	გიხაიღ ლოგანოვი
საფრანგეთი	სიგჲა აროჲი
საქარტველი	ღეჲვიღ არჲთიგოჲვი-ჰინტარაჲი
	ჰეჲჲჲნა გაიჲფიღი
	გია გაღჲჲვიღი
	თაგაჲ გაბისიღი
	გეიღეი (გიღეი) გარაჲანიჲი
	ნონო მახარაჲი
	ჰიტტორია სასტონაჲი
	ნონო ჲიტცხაღაჲა
	გარიღა ჰაჲთარაჲი
	ნონო ლაგჲჲვიღი
	რუჲღან ჲჲრჲჲჲი
	სჰიგონ (ჲიღი) ჲანტუღაჲი
სემგია	ელიჲნა იოჲანოჲვი
ნინეთი	სუ ჰეი
	ჰანტ ჰი

SCHOLARS

AUSTRALIA	MATT HARVEY
AUSTRALIA/GEORGIA	JOSEPH JORDANIA
	NINO TSITSISHVILI
AUSTRIA	GERDA LECHLEITNER
	FRANZ LECHLEITNER
AUSTRIA/GEORGIA	NONA LOMIDZE
ALBANIA	ENO KOÇO
CANADA	ANDREA KUZMICH
CHINA	SU WEI
	WANG QI
ESTONIA	ŽANNA PÄRTLAS
FRANCE	SIMHA AROM
GEORGIA	DEVIL ARUTINOV-JINCHARADZE
	KETEVAN BAIASHVILI
	GIA BAGHASHVILI
	TAMAZ GABISONIA
	NINO GHAMBASHIDZE
	GIORGİ (GIGI) GARAQANIDZE
	SVIMON (JIKI) JANGULASHVILI
	MARINA KAVTARADZE
	NINO MAKHARADZE
	NINO PIRTSKHALAVA
	VICTORIA SAMSONADZE
	RUSUDAN TSURTSUMIA
GERMANY	SUSANNE ZIEGLER
GREAT BRITAIN	SUSAN RANKIN
JAPAN	RIE KÔCHI
	KAE HISAOKA
LATVIA	ANDA BEITĀNE
LITHUANIA	DAIVA RAČIŪNAITĖ-VIČINIENĖ
MACEDONIA	VELIKA STOJKOVA-SERAFIMOVSKA
NETHERLANDS	BARBARA ELLISON
PORTUGAL	MARIA DE SAO JOSE CORTE-REAL
	ROSARIO PESTANA
RUSSIA	NAILIA ALMEEVA
	MIKHAIL LOBANOV
SERBIA	JELENA JOVANOVIĆ
SPAIN	ARTURO TELLO RUIZ-PÉREZ
	POLO VALLEJO
USA	PETER GOLD
	BO LAWERGREN
	MATTHEW KNIGHT
USA/GERMANY	DIETER CHRISTENSEN

ნაილია ალმეევა რუსეთი

დოქტორი ხელოვნების ისტორიაში, ეთნომუსიკოლოგი, რუსეთის ხელოვნების ისტორიის ინსტიტუტის ფოლკლორის განყოფილების უფროსი მეცნიერ-თანამშრომელი. მიჰყავს სალექციო კურსი რუსეთის კულტურისა და ხელოვნების უნივერსიტეტში (პეტერბურგი) რუსეთის ხალხების ფოლკლორზე. ფოლკლორულ ექსპედიციებში ჩაწერილი აქვს შუა პოვოლჟიის ხალხების: თათრების, ჩუვაშების, მარიელებისა და მორდვინების ტრადიციული სიმღერები. არის ავტორი მონათლულ (ქრისტიანი) თათართა მუსიკის სანოტო ანთოლოგიის მრავალტომეულისა, თანდართული კომპაქტური დისკებით. არის რამდენიმე ათეული პუბლიკაციის ავტორი მონათლულ (ქრისტიანი) თათართა მრავალხმიან სიმღერაზე.

ვერტიკალის ფორმირება შუა პოვოლჟიის ხალხთა (ქრისტიანი თათრები, მარიელები, ჩუვაშები) კოლექტიური სიმღერის ფაქტურაში

ნაშრომში ავტორი განიხილავს ვოლგა-კამას რეგიონის ეთნიკური ჯგუფების სარიტუალო სიმღერას, მონათლული (ქრისტიანი) თათრების ტრადიციული შემთხვევითი სიმღერების ტესტირებას, ანალიზებს პარმონიული ვერტიკალის ტიპების ფორმირებას მათი კოლექტიური შესრულების ინტონაციურ ველში და ადარებს ამ მასალას მარიელებისა და ჩუვაშების კოლექტიური სიმღერის ნიმუშებს.

NAILIA ALMEEVA

RUSSIA

PhD in Art History, Ethnomusicologist, Senior Researcher at the Folklore Department at the Russian Institute of Art History (St. Petersburg). Reads a course of lectures on the folklore of the peoples of Russia at the University of Culture and Art (St. Petersburg). Has participated in a number of field expeditions, has recorded traditional singing of peoples of the Middle Povolzhiye: the Tatars, Chuvash, Mari and Mordvins. Is the author of a multi-volume sheet music anthology of the traditional singing of the Krayshen (Christian) Tatars, enclosed with CD. Has several dozen publications on the polyphonic singing of Krayshen Tatars.

FORMATION OF THE VERTICAL IN THE TEXTURE OF COLLECTIVE SINGING STRUCTURE OF CHRISTIAN ETHNIC GROUPS (THE KRYASHEN TATARS, MARI, CHUVASH) OF MIDDLE POVOLZHIYE

The paper deals with ritual singing of ethnic groups of the Volga-Kamya region, discusses the texture of traditional occasional songs of Krayshen (Christian) Tatars, analyzes the formation of the types of the harmonic vertical in the intonation field of their collective performance, and compares this material with the examples of the collective singing of the Mari and Chuvash.

ქეთევან ბაიაშვილი საქართველო

ქართული ხალხური სიმღერისა და საკრავების სახელმწიფო მუზეუმის მეცნიერი მუშაკი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დოქტორანტი. ეთნომუსიკოლოგი. გამოქვეყნებული აქვს ნაშრომები ქართული ხალხური სიმღერების სხვადასხვა ჟანრების შესახებ. 1975 წლიდან მონაწილეობს საველე-შემკვრელობით სამუშაოებში. არის ქალთა ფოლკლორული ანსამბლ *მხეთამხის* წევრი. საკვლევი თემაა ქართული გლოვის რიტუალის მუსიკალური თავისებურებები.

მუსიკალური იდენტობები და ხმის შფასების კრიტიკიზმები ქართულ მუსიკალურ ფოლკლორში (საველე მასალების მიხედვით)

ნაშრომში განხილულია საქართველოს კუთხეების მცხოვრებთა მუსიკალური იდენტობები, როგორც საკუთარი კუთხის მუსიკალური კულტურის, ასევე ერთმანეთის მუსიკალური მემკვიდრეობის მიმართ. ვინაიდან მუსიკალური იდენტობები და სიმღერის დროს ხმის შფასების კრიტიკიზმები ერთმანეთზეა დამოკიდებული, ავტორი მათ განიხილავს ერთად.

ქართულ ეთნომუსიკოლოგიაში ეს საკითხები შესწავლილი არ ყოფილა. კვლევაში გათვალისწინებულია უცხოელი მეცნიერების – არომის, ვალეჟოს, პაგის, ტერნერის, დიუის, გრაუერის, ბახტინის, ზემცოვსკის გამოცდილება, ასევე ქართულ მეცნიერთა სხვადასხვა დროს გამოთქმულ მოსაზრებები.

კვლევის პირველ ეტაპზე, საველე დღიურების შესწავლისას გამოვლინდა იდენტური წვეილები, რომლებიც შედარებით უკეთ იცნობენ ერთმანეთის მუსიკალურ მემკვიდრეობას. აღმოჩნდა, რომ ცნობადობა გამოწვეულია გეოგრაფიული, სოციალური, შრომითი ურთიერთობებით. ასევე დიდი როლი ენიჭება შეჯიბრებისა და იმიტირება-პაროდიების მომენტებს.

სიმღერის დროს ხმების შფასებისას ხალხი დიდ ყურადღებას აქცევს ხმის ხარისხს (ტემბრს), ემოციური ზემოქმედების უნარსა და ხმის სიძლიერეს, ასევე ეთიკურსა და ესთეტიკურ ნორმებს. ხალხის მეტაფორების ცვალებადობა გამოიწვია საბჭოთა პერიოდში რადიოს გავრცელებამ.

ზოგადად, ამერიკელი ცუდად იცნობენ ერთმანეთის მუსიკალურ კულტურას.

KETEVAN BAIASHVILI

GEORGIA

Scientific worker at the State Museum of Georgian Folk Song and Instruments, doctoral student at Ilia State University, ethnomusicologist; has published works on various genres of Georgian folk songs. Has participated in field expeditions; a member of women's folk ensemble Mzetamze. Studies the musical peculiarities of Georgian lamentation ritual.

MUSICAL IDENTITIES AND CRITERIONS FOR THE EVALUATION OF VOICES IN GEORGIAN FOLKLORE (BASING ON THE FIELDWORK MATERIALS)

The paper discusses musical identities of the dwellers from different parts of Georgia with regard to local musical culture and musical heritage of other regions. The author discusses musical identities and evaluation criteria for voice parts during singing together as these are interrelated. In Georgian ethnomusicology the afore-mentioned themes have not specially been studied. The author regards the experience of foreign scholars – Arom, Vallejo, Turner, Grauer, Bakhtin, Zemtsovsky, etc. as well as considerations of Georgian scholars of various times.

On the first stage of the study, revealed were identical pairs who have better knowledge of each other's musical heritage. This turned out to be determined by geographical, social, and labor relations. Competition and imitation-parodies also play significant role.

When evaluating voice parts during singing attention is paid to timbre, ability of emotional influence, vocal power, ethic and aesthetic standards. Changes in people's mentality were caused by the dissemination of radio in Soviet Times.

In general the dwellers of East and West Georgia have poor knowledge of each other's musical culture.

გია ბაღაშვილი
საპარტეზო

ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი (ეთნომუსიკოლოგია). 1994 წელს დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია მუსიკისმცოდნე-ფოლკლორისტის სპეციალობით. მისი სამეცნიერო ინტერესის სფეროა ქართული მუსიკალური ფოლკლორის ესთეტიკის საკითხები. გამოქვეყნებული აქვს სამეცნიერო შრომები. 2000 წელს მიენიჭა საქართველოს სახელმწიფო პრემია მეგრული სიმღერების პოპულის შექმნისათვის.

„ერთისა“ და „მრავლის“ ანტინომია ქართული მუსიკალური ფოლკლორის ადრულ სტადიებზე

წინარეპრისტანული ხანის მატერიალურ-ხორციელი ქმნადობის მსოფლმხედველობით სისტემაში მრავალხმიანობა, ესთეტიკური თვალსაზრისით, ნაკლებად ხელსაყრელი საშუალება უნდა ყოფილიყო სამყაროს მთლიანობის, მისი შინაგანი, მეტაფიზიკური ერთიანობის მუსიკალური განხორციელებისათვის. მაშინ, როდესაც ინდივიდუალური საწყისი არ ვლინდება არც ფოლკლორის ონტიურ და არც წმინდა ესთეტიკურ ასპექტში და ის მხოლოდ „მთლიან“, განუყოფელ, ლამის იმანენტურ ერთიანობაში მნიშვნელობს, ქართულ მუსიკალურ ფოლკლორში, სავარაუდოდ, სწორედ ამ დროს ჩნდება მრავალხმიანობა. ეს ქმნის ანტინომიას, რომლის მოხსნის შექმნილ რამდენიმე ფაქტორი განსაზღვრავს. მათ შორის უმნიშვნელოვანესია ის, რომ ქართულ მითოსში მხატვრულ-ესთეტიკური მრავალსახეობის გაჩენას განსაკუთრებული როლი უნდა ეთამაშა იმ დროის ქართულ მუსიკაში დიალექტიკური ურთიერთობების გადგეგმაში, მუსიკალურ-მხატვრული სუბორდინაციის მოწესრიგებაში და, მათ კვალდაკვალ, მრავალხმიანობის განვითარებაში.

GIA BAGHASHVILI

GEORGIA

PhD, ethnomusicologist. Graduated from the Department of Musicology (Folklore) at Tbilisi State Conservatoire (1994). Field of research: aesthetic aspects of Georgian Musical Folklore. Has published various scientific works. In 2000 was awarded Georgian State Prize for the creation of pot-pourri on Megrelian songs.

ANTINOMY OF “ONE” AND “MANY” ON EARLY STAGES OF THE AESTHETICS OF GEORGIAN FOLK MUSIC

In the world outlook system of the material-corporal formation of the pre-Christian epoch, from the aesthetic viewpoint polyphony must have been a less effective means for the musical realization of the integrity of the universe, its innate, metaphysical unity. While the individual basis is not manifested either in the ontic or in the purely aesthetic aspect of folklore and it only acquires its function in “the whole”, indivisible, almost immanent unity, presumably it is the time when polyphony comes into being in Georgian folklore. It creates antinomy the mechanism of whose removal is determined by several factors. In my opinion, of all these the most significant is the fact that in Georgian mythology the emergence of the artistic and aesthetic diversity must have played a special role in promoting the dialectical interrelations, regulating the musical-artistic subordination in the Georgian music of those days, and following all the above in the development of polyphony.

ანდა ბეიტანე ლატვია

დოქტორი, იაზეპს ვიტოლსის მუსიკის აკადემიის პროფესორი. დაამთავრა ამავე აკადემიის მუსიკისმცოდნეობის ფაკულტეტი, 2006 წელს დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია ახალი წარმოშობის მრავალხმიანობა ლატვიურ ტრადიციულ მუსიკაში. 1994-1996 წლებში მუშაობდა ლატვიის რადიოში, 1994-2003 წლებში რიგის მასწავლებელთა აღზრდისა და განათლების მართვის აკადემიაში. 1996 წლიდან ასწავლის ლატვიის იაზეპს ვიტოლსის მუსიკის აკადემიაში, 2008 წლიდან არის პროექტორი სამეცნიერო და შემოქმედებით დარგში. 2006 წელს ლატვიის მუსიკის აკადემიაში დაარსა ეთნომუსიკოლოგიის გამყოფილება. 2004 წლიდან არის ლატვიის უნივერსიტეტის ლატვიური ფოკლორის არქივის ლიტერატურის, ფოლკლორისა და ხელოვნების ინსტიტუტის მკვლევარი. აკადემიური საქმიანობის პარალელურად რეგულარულად მონაწილეობს სხვადასხვა კონფერენციებსა და ფოლკლორულ ექსპედიციებში ლატვიასა და მის ფარგლებს გარეთ.

ჩრდილო-აღმოსავლეთ ლატვიის ტრადიციული პოლიფონია *Officium Defunctorum*-ში

ლატვიის რამდენიმე რეგიონში ტრადიციული მუსიკა უწყვეტი ტრადიციით, როგორც უძველესი, ისე შედარებით ახალი ფორმებით არსებობს. ნაშრომში გაანალიზებულია ლატვიის ჩრდილო-აღმოსავლეთით რუსეთის მოსაზღვრე ერთ-ერთი რეგიონის ტრადიციული მრავალხმიანობა. როგორც საერო, ისე სასულიერო მუსიკაში აქ ბურღონთან ერთად გვხვდება უფრო ახალი წარმოშობის ვოკალური მრავალხმიანობა. ამ კონტექსტში ევკლაზე შთამბეჭდავი სასულიერო რეპერტუარი არის *Officium Defunctorum*, რომელიც, სულ ცოტა, ბოლო ორი საუკუნეა არის ზეპირი ტრადიციის ნაწილი. ის წარმოადგენს ავადმყოფისთვის ღოცვას, რომელიც დაახლოებით სამ საათს გრძელდება და ძირითადად, სახლში, მჯდომარე მდგომარეობაში, მღვდლის მონაწილეობის გარეშე სრულდება. აქ მრავალხმიანობა ისევეა აწყობილი, როგორც საერო ხალხურ სიმღერებში და, არსებობს ვარაუდი, რომ ამ სასულიერო სიმღერის ტრადიციას შეეძლო გავლენა მოეხდინა რეგიონის პარმონიული პოლიფონიის განვითარებაზე.

ANDA BEITĀNE LATVIA

Doctor, Professor of Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music. Graduated in musicology and received her doctoral degree at that Academy in 2006 (dissertation *Multipart Singing of Recent Origin in Latvian Traditional Music*). From 1994 to 1996 worked at Latvian Radio, from 1994 to 2003 – at the Riga Academy of Teacher Training and Educational Management. Since 1996 has taught at the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music, holding the position of professor and vice-rector for research and creative work since 2008. In 2006 established the Department of Ethnomusicology at Latvian Academy of Music. Since 2004 Beitāne is a researcher at the Institute of Literature, Folklore and Art at the Archives of Latvian Folklore of the University of Latvia. Alongside her academic work she regularly participates in various conferences, seminars and projects connected with traditional culture, ethnomusicology and music education, and is involved in fieldwork in Latvia and abroad.

TRADITIONAL POLYPHONY IN THE *OFFICIUM DEFUNCTORY* IN NORTH-EASTERN LATVIA

There are several Latvian regions in which traditional music exists in an unbroken tradition, and where traditional polyphony is present in both ancient and more recent forms. This paper analyses traditional vocal polyphony in one of the most vibrant areas of Latvian traditional polyphony, located in the North-East edge of Latvia by the Russian border. Alongside drone, here we also find vocal polyphony of a more recent origin, in connection with both secular and sacred repertoires. The most impressive sacred repertoire in this context is the *Officium Defunctorum*, which has been a part of oral tradition for at least two centuries. It involves prayers for the deceased, which last about three hours, are performed mainly at home, while seated, without the participation of a priest. Here polyphony is constructed similarly to secular folk songs, and there is reason to believe that the development of harmonic polyphony in this region may have been influenced by this sacred singing practice.

თამაზ გაბისონია საპარტეზო

მუსიკოლოგიის დოქტორი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის სპეციალისტი და პედაგოგი. თბილისის სახელმწიფო აკადემიასთან არსებული ქართული საეკლესიო გალობისა და ხალხური სიმღერის უმაღლესი სასწავლებლის პედაგოგი. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია მუსიკისმცოდნე-ფოლკლორისტის სპეციალობით (1986). ფოლკლორულ ანსამბლ *კერია*-ს ხელმძღვანელი.

მისი კვლევის ძირითადი სფეროა ქართული ხალხური მრავალხმიანობის ფორმები. აქვს ნაშრომები ქართული საეკლესიო საგალობლის შესახებაც. მონაწილეობა აქვს მიღებული რიგ ადგილობრივ და საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებში, ფოლკლორისტულ კვლევითი კამპანიაში.

სეკუნდის დიალექტიკა ეთნიკურ მუსიკაში: სტატიკა და დინამიკა

ინტერვალი სეკუნდა, მუსიკის, როგორც დიალექტიკური პროცესის მკაფიო გამოხატულებაა. ერთი მხრივ, სეკუნდა მელდიის საფუძველია, როგორც მეზობელი ანტაგონისტური ბგერების მონაცვლეობის საშუალებით სიხლის, მოძრაობის ეფექტის გამოწვევი. შესაბამისად, მელდიაში სეკუნდური სვლა ყოველთვის კომფორტულად იმის. მეორე მხრივ – სეკუნდა, აკუსტიკური ძეგრის ფაქტორით, პარმონიულ ვერტიკალს დაძაბულობით მუხტავს.

მე-19-20 საუკუნის მიჯნაზე აკადემიურ მუსიკაში სეკუნდის, როგორც მყარი ინტერვალის მნიშვნელობის მინიჭებამდე, ხალხურ მუსიკაში ეს ინტერვალი თავისი დამოუკიდებელი, თვითმკარი მნიშვნელობით იხმარებოდა.

პარმონიული სეკუნდა, როგორც „მელდია სტატიკაში“, როგორც მელდიური სვლის ერთი სიბრტყეში პროექცია, ხშირია ეთნიკური მუსიკის სხვადასხვა ნიმუშში, სადაც სეკუნდური ხმოვანება მიზანმიმართულადაა შეფენებული. მსგავსი ხმოვანებები გვხვდება ვიეტნამში, ტაივანში, ტიბეტში, ლატვიაში, ბულგარეთში და ა.შ. საქართველოში სეკუნდური შეფენებები, ისევე, როგორც საერთოდ, პარმონიული მრავალხმიანობა, ძირითადად სვანურ ჰიმნებს ახასიათებს. ეთნიკურ მუსიკაში ბგერათა ვერტიკალური სეკუნდური შეფენება იმაზეც მიუთითებს, რომ იგი იმ კილოს ვერდნობა, რომლის ბგერებიც მელდიურ კავშირებს ქმნიან და თანაბარუფლებიანი არიან.

მოხსენებაში მოცემულია მსჯელობა ტრადიციულ მრავალხმიან მუსიკაში სეკუნდის ინტერვალის მრავალფუნქციურობის შესახებ.

TAMAZ GABISONIA GEORGIA

Doctor of Musicology, Associate Professor at Ilia State University, Specialist at the International Research Center of Traditional Polyphony of Tbilisi State Conservatoire. Graduated from the Department of Musicology of Tbilisi State Conservatoire. Teacher at the High School of Georgian Church Chant and Song at the Theological Seminary. Directs folk ensemble *Keria*.

The focus of his scholarly interest is the forms of Georgian traditional polyphony. Author of works on Georgian church chant. Has participated in a number of national and international scientific conferences and field expeditions.

DIALECTICS OF SECOND IN ETHNIC MUSIC: STATICS AND DYNAMICS

Second interval, is a distinct expression of music as a dialectic process. On the one hand, second is the basis for melody as causing the effect of novelty movement, by means of sound alternation, and relatively, second movement always sounds pleasant to ear. On the other hand – a second, discharges the harmonic vertical by acoustic beat tension.

At the turn of the 19th-20th centuries this interval was used in self-sufficient, independent meaning before accepting it as a steady interval.

Harmonic second as “melody in statics”, projection of melodic movement on one surface, is a frequent occurrence in various examples of ethnic music, where the second is purposefully restrained. Similar phonations are encountered in Vietnam, Taiwan, Tibet, Latvia, Bulgaria, etc. In Georgia second restrains, as well as harmonic multi-part singing in general is characteristic mainly of Svan hymns. In ethnic music vertical second restrains of sounds also indicate that it is based on the mode, the equal sounds of which create melodic unions.

The paper discusses the multifunctionality of second interval in traditional multi-part music.

გიორგი (გიგი) ბარაყანიძე

საქართველო

GIORGI (GIGI) GARAQANIDZE

GEORGIA

Magister of Historical Sciences in Ethnology. Head of the Ethno-Cultural Centre at Andrew the First Called Church. Was Artistic Director of *Edisher Garakanidze ethnomusic Theatre Mtiebi* and Children's Folk-Ethnographic Studio *Amer-Imeri* at Blue Monastery. Graduated from I. Javakhishvili Tbilisi State University in the specialty of ethnology (2005), led folk-ethnographic expeditions: Imereti (2004, 2005); Svaneti (2006); Kartli (2004, 2011); Kakheti (2004, 2010). Main focus of research the interrelation between Georgian folk song performance and ethnographic mode of life. Participated in a number of scientific conferences. Author of the monograph *Georgian Ethnomusic Theatre and its Origins (with video examples 2008)*, since 1999 held work-shops in Georgian folk song for professional and amateur singing groups in Georgia, England, Scotland and Wales.

ON ONE UNKNOWN EXAMPLE OF *ETHNOMUSIC THEATRE* (ZEDASHE LULLABY)

Almost every significant moment of Georgia's ethnographic life was accompanied with a corresponding song, an inseparable part of the ritual. In the whole this was a syncretic phenomenon – “theatricalized performance”. In Georgian mode of life the rituals and music presented in syncretic form were defined by the term *ethnomusic theatre*. The paper discusses one of such examples – Lullaby related with the cult of wine (Zedashe), recorded in Kakheti, which reveals parallels with *Ghvtis karis* and batonebis *Lullabies*. Also presented are presumable ways of the reconstruction of the multi-part example.

ისტორიის მეცნიერებათა მაგისტრი ეთნოლოგიაში. იყო თბილისის ანდრია პირველწოდებულის ტაძართან არსებული ეთნოკულტურის კვლევის ცენტრის ხელმძღვანელი და ედიშერ გარაყანიძის სახელობის ეთნომუსიკის თეატრ მთიებისა და ლურჯ მონასტერთან არსებული საემაწვილო ფოლკლორულ-ეთნოგრაფიული სტუდია ამერ-იმერის სამხატვრო ხელმძღვანელი. დაამთავრა ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ეთნოლოგიის სპეციალობით (2005). იყო ხელმძღვანელი ფოლკლორულ-ეთნოგრაფიულ ექსპედიციებისა: იმერეთი (2004, 2005, 2007), სვანეთი (2006), ქართლი (2004, 2011), კახეთი (2004, 2010). მისი კვლევის უმთავრესი სფეროა ქართული ხალხური სიმღერის შემსრულებლობისა და ეთნოგრაფიული ყოფის ურთიერთკავშირი. მონაწილეობდა არა ერთ სამეცნიერო კონფერენციაში. ავტორია მონოგრაფიისა ქართული ეთნომუსიკის თეატრი და მისი საწყისები (ვიდეომატერიალებით, 2008). 1999 წლიდან ატარებდა ქართული ხალხური სიმღერის მასტერკლასებს, როგორც საქართველოს, ისე ინგლისის, შოტლანდიის, უელსის ეოკალური მუსიკის შემსრულებელ პროფესიონალ და მოყვარულ ჯგუფებთან.

ეთნომუსიკის თეატრის ერთი უცნობი ნიმუშისათვის (ზედაშის იაშენა)

ქართული ეთნოგრაფიული ყოფის თითქმის ყოველ მნიშვნელოვან მომენტს თავისი შესატყვისი სიმღერა ახლდა, რომელიც სათანადო წეს-ჩვეულებების განუყოფელ ნაწილს წარმოადგენდა. მთლიანობაში, ეს იყო სინკრეტული მოვლენა – „თეატრალიზებული სანახაობა“. ქართულ ყოფაში სინკრეტული სახით წარმოდგენილ წეს-ჩვეულებებსა და მუსიკას ავტორი განსაზღვრავს ტერმინით ეთნომუსიკის თეატრი. მოხსენებაში სწორედ ერთი ასეთი ნიმუშია განხილული, სახელდობრ – ღვინის (ზედაშის) კულტთან დაკავშირებული იაშენა, რომელიც კახეთშია ჩაწერილი და რომელიც პარალელურად ავლენს როგორც ღვთის კარის, ასევე ბატონების იაშენებთან. აქვე, წარმოდგენლია აღნიშნული ნიმუშის მრავალხმიანი ვარიანტის რეკონსტრუქციის საგარაუდო გზები.

ბარბარა ელისონი ნიდერლანდები

სახვითი ხელოვნების ბაკალავრი, მუსიკისა და მედიის მაგისტრი. ბაკალავრის ხარისხი მიიღო დუბლინის ხელოვნებისა და დიზაინის კოლეჯში (ირლანდია, 1994), ხოლო მაგისტრისა – დუბლინის ტრინიტი კოლეჯში (ირლანდია, 2000). სონოლოგიის მაგისტრის ხარისხი მოიპოვა პააგის სონოლოგიის ინსტიტუტში (ნიდერლანდები, 2003). ამჟამად ემზადება დოქტორის ხარისხის დასაცავად პუდერსფილდის უნივერსიტეტში. მისი კვლევის ობიექტია აკუსტიკური ფანტომები. იმოგზაურა არქტიკაში, ბაფინის კუნძულზე (2010), ისლანდიაში, მამორის ტბაზე, ამაზონზე ბრაზილიაში (2011). არის მუსიკის ავტორი მუსიკისა მრავალი დადგმისათვის ცოცხალი შემსრულებლების, გაძლიერებული ობიექტების, სხვადასხვა კონფიგურაციების ელექტრონული ინსტრუმენტების თანხლებით.

აკუსტიკური ფანტომი

აკუსტიკური ფანტომი არის სმენითი ილუზია. თქვენს ტვინსა და ყურს ყოველთვის ერთი და იგივე არ ესმის. ნაშრომში განხილულია ის, რაც ცნობილია, როგორც წარმოსახვითი (*Gestalt-producing*) პოლიფონია თავისი ილუზორული მოდელეობით. ასეთ მოულოდნელ მოდელეებს ავტორი უწოდებს *აკუსტიკურ ფანტომებს*. ფსიქოაკუსტიკურ კვლევაში ამ სმენით-ფსიქოლოგიურ ფენომენს *სმენითი ნაკადი* ეწოდება და გულისხმობს პრაქტიკულ მიდგომას იმის გასაგებად, თუ როგორ ხდება ბგერითი შრეების შერწყმა და იზოლაცია პოლიფონიურ მუსიკალურ სტრუქტურებში. ნაშრომში გაეცნო *სმენითი ნაკადის* კვლევის სხვადასხვა თეორიების შესწავლის საფუძველზე შემოთავაზებულია შემეცნებითი სმენითი გამოსახულებით მანიპულირების გზები *აკუსტიკური ფანტომის* წარმოქმნის მიზნით. ნაკადის ფენომენი და მისგან გამომდინარე ეფექტები შეინიშნება ბევრ ტრადიციულ ვოკალურ სტილში, რომლებიც იყენებენ პოკეტს ან შემაერთებულ მონაკვეთებს, განმეორებას, ოსტინატოს, იოდლს და სხვ. ეს ქმნის ალტერნატიულ პერსპექტივას, ასეთი შემეცნებითი გაურკვევლობის მქონე არსებული მუსიკების შესწავლისათვის.

BARBARA ELLISON NETHERLANDS

BA in Fine Arts, MA in Music and technologies. An artist & composer living and working in the Netherlands. Received her BA degrees from NCAD (Dublin 1994) and MA degrees from *Trinity College* Dublin (2000). In the Netherlands completed the Masters programme of Sonology at the Institute of Sonology in the Hague in 2003. Currently is undertaking a PhD at the University of Huddersfield to research her interest in Sonic Phantoms. Recent field trips include travelling to Baffin Island, Arctic (2010), Iceland, Mamori Lake, Amazon, Brazil (2011). Hhas composed for many diverse settings and setups, which have involved live performers, amplified objects, electronics and “prepared” instruments in various configurations. Her work has been performed and exhibited in Ireland, the Netherlands, Germany, France, Belgium, Iceland, Australia, UK and the USA. She often performs in her own work and with the improvising performance art collective Trickster (NL).

SONIC PHANTOMS

A sonic phantom is an illusion of hearing. What your brain hears is not always what your ear hears. My research involves a creative exploration of what is known as *Gestalt-producing* polyphony with its illusory resultant patterns. These kinds of emergent patterns I have named *sonic Phantoms*. In *psycho-acoustical research* this auditory-psychological phenomenon is termed *Auditory streaming* and it offers an alternative and practical approach in understanding how fusion or segregation of sound layers in polyphonic musical structures can be achieved. For my work, exploring different theories of *auditory streaming* suggests ways to manipulate the perceptual auditory image into bringing forth the sonic phantom. The streaming phenomenon and its resultant effects can also be observed in many traditional polyphonic vocal styles which make use of Hocketing or interlocking parts, repetition, ostinato, yodelling etc. This provides an alternative perspective from which to study existant musics that play with such perceptual ambiguities.

სუ ვეი
ჩინეთი

ჩენგ დუ სახალხო პოლიტიკური საკონსულტაციო კონფერენციის ასოცირებული დირექტორი. იყო ჩენგ დუს მწერლებისა და მხატვრების ფედერაციის თავმჯდომარის მოადგილე. კულტურისა და ხელოვნების აკადემიის პრეზიდენტი, ჩენგ დუს წითელი ჯვრის საზოგადოებისა და ფოტოგრაფთა ასოციაციის ვიცე-პრეზიდენტი. 2008 წლიდან სწავლობს ტიბეტისა და ქიანგის კულტურულ ფენომენს. ვანგ ქის თანაავტორობით შექმნილი ნაშრომი *ქიანგის უკანასკნელი მომღერალი გოგონა* 2011 წელს გამოქვეყნდა და ითვლება ერთ-ერთ საკვანძო და ბრწყინვალე ლიტერატურულ ნაშრომად სიჰუანის პროვინციაში. იგი რეკომენდებულია ამ პროვინციის ახალგაზრდობისთვის. ჩინეთის ეროვნულ უმცირესობათა ფონოლოგიის ავტორიტეტები აღნიშნავენ, რომ ნაშრომში მოცემულია მნიშვნელოვანი ფაქტები ტიბეტური და ქიანგის მუსიკის შესახებ, ასევე მისი ისტორიული და კულტურული კვლევები.

ჩინეთის ქიანგის ხალხის პოლიფონიური ტრადიცია
(ვანგ ქის თანაავტორობით)

ნაშრომის მიზანია შეისწავლოს ქიანგის ხალხის ათასწლეუანი ისტორიის მქონე მრავალხმიანი მუსიკა. ჩინეთის 56 ეთნიკური უმცირესობიდან თითოეულს აქვს უნიკალური კულტურული ტრადიცია და გამორჩეული სასიმღერო სტილი. მაგრამ რატომ აქვს ზოგიერთი მათგანს მრავალხმიანი მუსიკის სხვადასხვა ფორმა, მაშინ, როცა დანარჩენებს საერთოდ არა აქვთ იგი? როგორ გაუძღო ამ უძველესმა სასიმღერო ტრადიციამ ათასწლეულებს ლიტერატურული ჩანაწერების გარეშე? ავტორი პასუხობს შეკითხვებს, რომლებიც ეხება ისტორიულ განვითარებასა და ქიანგის მრავალხმიანობის სამ ასპექტს: 1. ქიანგის ისტორიასა და კულტურას; 2. ქიანგის ვოკალური და ინსტრუმენტული მუსიკას 3. მრავალხმიანობის ტრადიციას (გეოგრაფია, მუსიკალური მახასიათებლები, თანამედროვეობის გავლენა) და ასევე, მსჯელობს მისი წარმოშობის ჰიპოთეზაზე.

SU WEI
CHINA

Associate director of science and education, culture, health and sports committee of Cheng du People's Political Consultative Conference at present. Vice-Chairman of the Federation of writers and artists in Cheng du, president of the academy of culture and art, vice-president of Cheng du Red Cross Society, of the association of Photographers in Cheng du. Has begun to study the multi-part music of the Tibetan, Qiang cultural phenomenon and its causes since 2008. The book *The Last Qiang sound tribe* was published in 2011 and appraised one of the key publications in Sichuan province and excellent literary works recommended to provincial young people. The Chinese minority and the phonology authoritative organizations consider that the book provides important evidence for the Tibetan and Qiang music as well as its historical and cultural researches.

THE POLYPHONIC TRADITION OF QIANG PEOPLE OF CHINA
(Co-author Wang Qi)

The paper aims to study the vocal folk polyphonic music of Qiang people which possess thousands years history. China is a home of 56 minorities, each owning the unique set of cultural tradition and distinctive singing style. But why do some of them have various forms of polyphony music while the rest does not have it? How did this ancient singing method passe through thousands of years without literary inscription? Author will pose and answer those questions, which involve historical development and cultural settings of Qiang polyphony in three aspects: (1) overview of Qiang history and culture, (2) vocal and instrumental music of Qiang, (3) polyphonic tradition (geography, musical features, modern influences), and will also discuss the hypothesis of the origin.

ელენა იოვანოვიჩი სერბეთი

ეთნომუსიკოლოგი, ფილოსოფიის დოქტორი, სერბეთის მეცნიერებისა და ხელოვნების აკადემიის მუსიკოლოგიის ინსტიტუტის მეცნიერ მუშაკი. არის რამდენიმე წიგნისა და აუდიოგამოცემის ავტორი. მისი კვლევის ძირითადი სფეროა სერბული და ბალკანური ვოკალური ტრადიციები; მუშაობს ცენტრალური სერბეთისა და ბანატის რუმინული ნაწილის მუსიკალური დიალექტების, სოფლებში ტრადიციული მუსიკის აღორძინებაში გამოხატული იდენტურობისა და გამოყენებითი ეთნომუსიკოლოგიის საკითხებზე.

მონაწილეობდა მთელ რიგ ადგილობრივ და საერთაშორისო სიმპოზიუმებში. არის ქალთა ვოკალურ ანსამბლ *მოტა-ს* (1993) ერთ-ერთი დამფუძნებელი და ხელმძღვანელი. მიჰყავს ტრადიციული მუსიკის საშემსრულებლო ასპექტებისადმი მიძღვნილი სემინარები და საზაფხულო სკოლები სერბეთში და მის ფარგლებს გარეთ. არის სერბეთის ეთნომუსიკოლოგიური ასოციაციისა და ტრადიციული მუსიკის საერთაშორისო საბჭოს (ICTM) დირექტორთა საბჭოს წევრი.

ალორძინებული კავალი 1990-იანი წლების სერბეთში და კავალი და ნეი ახლო აღმოსავლეთის სუფიურ ტრადიციებში: მუსიკისა და მნიშვნელობის ასპექტები

ჩასაბერი ინსტრუმენტი *კავალი* დღეს ბალკანეთში მხოლოდ სოფლებში გვხვდება, როგორც მწევმსების ინსტრუმენტი. მონაცემები კავალის არსებობაზე სერბიულ ტრადიციაში დიდხანს უცნობი იყო. *კავალის* დამზადებისა და დაკვრის მიმართ განახლებული ინტერესი გარემოებათა დამთხვევის გამო 1990-იანი წლების ბელგრადიდან წამოვიდა და მაკედონიური ორხმიანი ბურდონული შესრულებისა და ნეო-ბიზანტიური მართლმადიდებლური საეკლესიო საგალობლის გავლენით განვითარდა.

ნაშრომი ეფუძნება სერბეთში *კავალის* განახლებული რეპერტუარის მონაცემთა ახლებურ შესწავლასა და მასზე მონათხრობებს. მასში მოცემულია შემდეგი ასპექტების შედარებითი კვლევა: 1) მაკედონიურ ბურდონულ *კავალზე* დაკვრის მუსიკალური კომპონენტები, ნეო-ბიზანტიური საეკლესიო საგალობელი და *კავალისა* და *ნეის* პრაქტიკა ახლო აღმოსავლეთში; 2) სერბეთში აღორძინებულ *კავალზე* დაკვრის სემანტიკა და ჟღერადობა ახლო აღმოსავლეთის სუფიურ ტრადიციაში სიმბოლურ *კავალსა* და *ნეისთან* შედარებით.

JELENA JOVANOVIĆ SERBIA

PhD in ethnomusicology, Research Associate at the Institute of Musicology in Belgrad. Author of several books and audio publications. Main focus of research is Serbian and Balkan vocal traditions, especially the elements of musical dialects in Central Serbia and in the Romanian part of Banat. Participant a series of local and international symposia. One of the founders and leaders of female vocal ensemble *Moba* (since 1993). As a lecturer, included in seminars and summer schools dedicated to performing aspects of traditional music, in Serbia and abroad. A member of the Board of Directors of the Serbian Ethnomusicology Association and of the International Council for Traditional Music (ICTM).

RENEWED *KAVAL* IN SERBIA IN 1990s AND *KAVAL* AND *NEY* IN SUFI TRADITIONS OF NEAR EAST: THE ASPECTS OF MUSIC AND MEANINGS

In the Balkans, wind instrument *kaval* nowadays has been present in rural areas as a shepherd instrument. The renewed interest for playing and building *kaval* took place, in Belgrade during the 1990s.

The paper is based on the new research of the data about renewed *kaval* repertoire in Serbia and on the narratives about it. In the text the following aspects will be studied comparatively: 1) musical components of Macedonian bourdon *kaval* play, of neo-Byzantine Church Chant and of *kaval* and *ney* practices in Near East, and 2) semantics of playing and the sound of revived *kaval* in Serbia in comparison to the symbolic of *kaval* and *ney* in Sufi tradition in Near East.

მარია დე საო ხოსე კორტე-რეალი პორტუგალია

ხელოვნებათმცოდნეობის მაგისტრი, ხარისხი მოიპოვა ნიუ იორკში პორტუგალიელი მიგრანტების მიერ ფადოს შესრულების სფეროში; ფილოსოფიის მაგისტრი და ფილოსოფიის დოქტორი პორტუგალიაში დიქტატორობიდან დემოკრატიაზე გადასვლის პერიოდის კულტურული პოლიტიკის დარგში (კოლუმბიის უნივერსიტეტი, აშშ, დიტერ ქრისტენსენთან ერთად).

ნოვა დე ლიზბოას უნივერსიტეტის მეცნიერ მუშაკი. მისი ინტერესების სფეროა მუსიკა, კატეგორიზაცია, კულტურული პოლიტიკა, მიგრაცია, ნეორომეცნიერება და ინტერკულტურული განათლება, ასწავლის მუსიკალური გამოსახვის საკითხებს.

VI სიმპოზიუმზე წარმოდგენილი აქვს მეორე თემა *მეისიერი და გაბშული ორნამენტირება პორტუგალიელ ქალთა ტრადიციულ მრავალხმიან სიმღერებში როსარიო პესტანას* თანაავტორობით

პორტუგალიური ფადოს ისტორიული ჩანაწერების პოლიფონია და ევოლუცია

მას შემდეგ, რაც 2011 წელს იუნესკომ პორტუგალიური ფადო კაცობრიობის არამატერიალური მემკვიდრეობის შედევრად აღიარა, განახლდა პოლიტიკური ინტერესი მუსიკალური შემსრულებლობის ამ ძველი სტილის მიმართ. წერილობითი, ვიზუალური და ხმოვანი ინფორმაციის სიუხვის მიუხედავად, მისი სამეცნიერო კვლევები ჯერაც საკმაოდ მწირია. ნაშრომში განხილულია ფონოგრამიდან ქრონოლოგიურად შერჩეული მასალის მუსიკალური, პოეტური, კულტურული იდენტურობისა და იდეოლოგიის პოლიფონიური ასპექტები.

ეს ეთნომუსიკოლოგიური მსჯელობა მხედველობაში იღებს ნაციონალიზმს, ხმის-ჩამწერ ინდუსტრიას, სასიმღერო სტილს, მორთულობას, მუსიკალური ფორმასა და პოლიტიკურ სპეკულაციას.

MARIA DE SAO JOSE CORTE-REAL PORTUGAL

MA, on Fado Performance among Portuguese Migrants in New York; MPhil and PhD on Fado and Cultural Policy in the Transition from Dictatorship to Democracy in Portugal (Columbia University USA, with Dieter Christensen).

Associate Researcher at the *Universidade Nova de Lisboa*. Current interests include music, categorization, cultural policy, migration, neuroscience and intercultural education; teaches problems of music representation.

Has presented the second theme (*Instant and lasting ornaments in traditional female polyphony in Portugal*) at the 6th International Symposium on Traditional Polyphony co-authored by **Rosario Pestana**.

POLYPHONY AND EVOLUTION IN FADO HISTORICAL RECORDINGS FROM PORTUGAL

The recent inscription of *Fado* in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity by UNESCO (2011) has brought renewed political interest on this old category of music performance. Although written, visual and sound information abounds, the scientific studies devoted to it are very scarce. The polyphonic aspects discussed in this presentation include those found on the musical sound, poetry, cultural identity and ideology represented on the phonograms chronologically selected. Nationalism, record industry, singing style, ornamentation, musical form and political profit are considered in this exercise of Ethnomusicology.

რიე კოჩი იაპონია

იაპონელი ეთნომუსიკოლოგი. 1988 წელს დაამთავრა ტოკიოს გაკუგეის უნივერსიტეტის მუსიკის ფაკულტეტი მაგისტრის ხარისხით, ხოლო 1985 წელს პოკაიდოს სასწავლო უნივერსიტეტის (საპორო) მუსიკის ფაკულტეტი ბაკალავრის ხარისხით. 1994 წლიდან არის პოკაიდოს აინების კულტურის კვლევის ცენტრის მეცნიერ თანამშრომელი. ჩატარებული აქვს ექსპედიციები აინებთან (იაპონია), ჩუკებსა და კორაკებთან (რუსეთი). სწავლობდა აინებისა და ჩრდილო-აღმოსავლეთის რამდენიმე ხალხის მუსიკალურ ენასა, ტრადიციულ სიმღერებს. არის მთელი რიგი ნაშრომების ავტორი მათ შორის აინების მუსიკაზე. ამჟამად მუშაობს აინების სიმღერების სწავლების მეთოდოლოგიაზე.

პოლიფონიური ელემენტები აინების ტრადიციული მუსიკის მონოფონიურ სასიმღერო სტილში

აინების მონოფონიური სიმღერა არის არა წმინდად ასეთი, არამედ შეფერადებულია პოლიფონიური ელემენტებით. ძველ ჩანაწერებში აღმოჩნდა ორი მონოფონიური სტილი (რესპონსორული/უნისონური).

აინების **რესპონსორული შესრულება** სტრუქტურულად ჰგავს მათ ერთ-ერთ პოლიფონიურ სტილს და იაპონური ხალხური სიმღერებისგან განსხვავებით ხასიათდება მოტივებისა და მელოდიების იმიტაციით. ზოგჯერ მათ ერთ სიმღერაში შესაძლოა ჰქონდეთ ალტერნატიული სასიმღერო სტილები, რესპონსორულსა და კანონიკურს შორის.

უნისონურ პეტეროფონიაში შესაძლოა შევიცნოთ „ეთიკური“, მაშინ, როცა მომღერლებს პერსონაჟი, რომ უნისონში მღერიან. ამის მიზეზი შესაძლოა იყოს იმპროვიზაციული ვარიანტების წარმოშობა და წინმსწრებ სასიმღერო პრაქტიკებს მოყვებოდა განსხვავებული სიმაღლის ბგერების შემცველი ტემბრული ელემენტები, რომლებიც შესაძლოა ისმოდა როგორც პეტეროფონია. უფრო მეტიც, ზოგ ჩანაწერებში გვხვდება პარალელურის-მსგავსი მოძრაობა.

RIE KÔCHI JAPAN

Ethnomusicologist and music educator. Received ME in 1988 from the Music Department of the Tokyo Gakugei University, and B.E. in 1985 from the Music Department of the Hokkaido University of Education Sapporo. From 1994 she is a staff member as a researcher at the Hokkaido Ainu Culture Research Center (HACRC). Conducted fieldworks among the Ainus (Japan), also among the Chukches and the Koryaks (Russia). Studied musical language of Ainu traditional songs and several north-eastern Asian peoples. Is the author of a number of publications, including the ones on Ainu music. In recent years began to study the methods to give instruction in former Ainu songs.

THE POLYPHONIC ELEMENTS IN THE MONOPHONIC SINGING STYLES OF AINU TRADITIONAL MUSIC

Ainu monophonic singing presents itself not purely monophonic but colored by polyphonic elements. The issues in their two monophonic styles (responsorial/unison) have been found in the old recorded materials.

Responsorial singing of Ainu has structural similarity to one of their polyphonic styles, and it is characterized by imitation of motifs or melodies in comparison with Japanese folk songs. Moreover, they might sometimes have alternated the singing styles within one song, between the responsorial and the canonic.

Heterophony in unison singing may be recognized by ‘etic’ observance, while the singers may assume they are singing in unison. It might be due to the generation of improvisational variants and preceding voicing practices entailed various timbral elements contained differing pitches from person to person, which might be heard as heterophony. Moreover, there are some recordings which appear of parallel-like motion.

ენო კოჩო ალბანეთი

დოქტორი, ლიდსის უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი (1998 წლიდან). სწავლობდა ვიოლინოს ჯერ ტირანაში, შემდეგ ლენინგრადში. 1966 წელს დაამთავრა საორკესტრო-სადირიჟორო ფაკულტეტი და დაინიშნა ალბანეთის რადიო-ტელევიზიის სიმფონიური ორკესტრის (ARSO) დირიჟორად, სადაც 1991 წლამდე მუშაობდა.

1992-2008 წლებში იყო ლიდსის უნივერსიტეტის მუსიკის სკოლის ორკესტრის მთავარი დირიჟორი. ინარჩუნებს რეგულარულ კონტაქტს ალბანეთის რადიო-ტელევიზიის სიმფონიურ ორკესტრთან, ტირანასა და სკოპიეს საოპერო თეატრებთან, ბუქარესტის ჯორჯ ენესკუს სახელობის ფილარმონიასთან, ვროცლავის მუსიკალურ აკადემიასა და კოსოვოს ფილარმონიასთან.

წაკითხული აქვს მოხსენებები სხვადასხვა უნივერსიტეტში (ლიმერიკი, ლიდსი, ლონდონი, პალერმო, ბოლონია, კალიარი, სტრუგა და ტირანა). არის რამდენიმე წიგნისა და სტატიის ავტორი მათ შორის *1930-იანი წლების ალბანური ქალაქური ლირიკული სიმღერები და შოსტაკოვისი, კადარე და დისიდენტობა*. ამჟამად მუშაობს წიგნზე *ვოკალური ისონი*-ი.

ისონი-ი – სამხრეთ ალბანური უთანხლებო მრავალხმიანობისა და ბიზანტიური გალოპის მონაწილე კომპონენტი

ისონი-ი განვითარდა, შეერწყა და ზეპირი გზით გადაეცა სამხრეთ-დასავლურ ბალკანურ ორივე ზეპირ ტრადიციას: უთანხლებო მრავალხმიანობასა და ბიზანტიურ მონოდიურ გალოპს. ადამიანის ბუნების ძირითადი მოთხოვნილებაა თანამონაწილეობა, რაც ტრადიციული მრავალხმიანი სიმღერის შემთხვევაში ასოცირდება *ისონი-ის* – პეტეროფონიური და პოლიფონიური მუსიკალური ელემენტების ინტეგრაციასთან. როდესაც თავდაპირველად *ისონი*-ი ბიზანტიურ გალოპს დაუკავშირდა, ის იყო მელოდის ქვემოთ მდებარე უცვლელი ტონი და გარდა საყრდენი ბგერის ფუნქციისა შესრულებისა, თანამონაწილეობის შესაძლებლობასაც იძლეოდა.

ENO KOÇO ALBANIA

PhD Associate Professor at Leeds University (from 1998). Began violin studies first in Tirana and then in Leningrad. Has graduated (1966) as an orchestra conductor and was appointed conductor of the Albanian Radio-Television Symphony Orchestra (ARSO), with which he worked until 1991.

From 1992 until 2008 has been the principal conductor of the School of Music Orchestra at the University of Leeds, England. Outside Britain maintains regular contacts with the ARSO, the Tirana and Skopje Opera Theatres, George Enescu Philharmonic in Bucharest, Music Academy in Wroclaw and Philharmonia of Kosova.

Gave papers at different universities (Limerick, Leeds, London, Palermo, Bologna, Cagliari, Struga and Tirana). Is the author of several books and articles among which *Albanian Urban Lyric Song in the 1930s* (Scarecrow Press, Inc.) and *Shostakovich, Kadaré and the nature of dissidence. Another book in preparation is Vocal Iso(n)*.

THE ISO(N) – A PARTICIPATORY COMPONENT IN THE SOUTH ALBANIAN MULTIPART UNACCOMPANIED SINGING AND IN BYZANTINE CHANT

The *Iso(n)* has evolved, integrated and has been orally transmitted to both Southwest Balkan oral traditions: multipart unaccompanied singing and Byzantine monodic chant. Basic need of human nature is to participate and in the traditional multipart singing case this has been associated with the integration of the *iso(n)*, an element of heterophonic and polyphonic musical design. When the ison was initially incorporated in the Byzantine chant, it was an unchangeable, underlying tone and apart from functioning as the key/basic note was to allow for participation.

ანდრეა კუზმიჩი
კანადა

იორკის უნივერსიტეტის ეთნომუსიკოლოგიის დოქტორანტი და მოწვეული ლექტორი. ასევე კითხულობს ლექციებს ტორონტოს უნივერსიტეტში. თავიდან სწავლობდა, როგორც ჯაზის მომღერალი, სპეციალიზდებოდა ქართულ მრავალხმიანობაში, ასევე ეუფლებოდა ბაღკანურ, კონგოს, სამხრეთ ინდურ და ადრეული პერიოდის აფრიკულ-ამერიკულ მუსიკას. ამჟამად იგი მღერის მრავალი ჯილდოს მფლობელი კანადური ანსამბლების დარბაზისა და ზარის შემადგენლობაში. მისი კვლევის საგანია კოლექტიური მეხსიერება და ქართული სიმღერა, დაფიქსირებულია იორკის უნივერსიტეტის, ონტარიოსა და კანადის მთავრობის მიერ.

არა განახლება, არამედ განახლების ტრადიცია: ქართული ტრადიციული პოლიფონიური პრაქტიკის ხელახალი ინტერპრეტაცია

მიუხედავად იმ საშიშროებისა, მოდერნიზაცია რომ უქადის ქართულ ტრადიციულ მრავალხმიან სასიმღერო პრაქტიკას, ეროვნულ ცნობიერებაში კვლავ ძლიერდება შემონახული უთანხმოებო გუნდური/ვოკალური მუსიკა. დედაქალაქში ახალგაზრდული მუსიკალური პრაქტიკა ხშირად განიხილება, როგორც ორიგინალურ სოფლურ კონტექსტს დაშორებული არაავთენტიკური „განახლება“. ამის მიუხედავად, დღევანდელი ქალაქური ახალგაზრდული და მე-19 საუკუნის სოფლური ანსამბლების პრაქტიკას შორის მნიშვნელოვანი მემკვიდრეობითობა არსებობს, რადგან ორივე დაცვისაკენაა მიმართული. იქედან გამომდინარე, რომ ქართველები, როგორც დანაწევრებული ერი, ორი ათასი წლის მანძილზე ცხოვრობდნენ მუდმივი საფრთხის ქვეშ, იბადება კითხვა: რამდენად ახდენს გავლენას ასეთი „დამცველი“ დამოკიდებულება ტრადიციულ მუსიკალურ აზროვნებაზე? ტრადიციული მომღერლებისგან 2004-2007 წ.წ. აღებულ ინტერვიუებსა და ისტორიულ კვლევებზე დაყრდნობით, ნაშრომში დახასიათებულია ახი წლის წინანდელი და დღევანდელი ანსამბლების ბუნება და განსაზღვრულია პრაქტიკის უწყვეტობა, მიუხედავად საბჭოთა ეპოქისა. გარკვეული თვალსაზრისით, ანსამბლების ეს დიაქრონული ანალიზი უფრო მეტად განახლების ტრადიციას გვიჩვენებს, ვიდრე მოძრაობას განახლებისთვის.

ANDREA KUZMICH CANADA

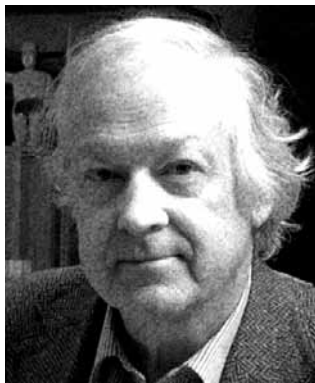
PhD candidate in Ethnomusicology, guest lecturer at York University and University of Toronto. Initially trained as a jazz singer and specializing in Georgian polyphony, also studied Balkan, Congolese, South Indian, and early African American musics. She sings in the award winning ensembles *Darbazi* and *Zari*. Andrea's current research on collective memory and Georgian singing is supported by grants from York University and the Ontario and Canadian Governments.

NOT A REVIVAL, A TRADITION OF REVIVALS: REINTERPRETING GEORGIAN TRADITIONAL POLYPHONIC PRACTICES

Despite issues of modernization that have threatened Georgian traditional polyphonic singing practices, the unaccompanied choral/vocal music remains strong in the national consciousness. The musical practice, now being spearheaded by youth in the capital, is often seen as an inauthentic ‘revival’ divorced from the original village context. In contrast with this discourse, remarkable continuity exists between the practices of today’s urban youth and the rural based ensembles of the nineteenth century, both of which are motivated by preservationist attitudes. Given that Georgia has survived the past two-thousand years as a threatened and fragmented nation, one has to question how far back such preservationist attitudes have influenced traditional musical making? Based on interviews conducted with traditional singers between 2004-2007 and historical research, the paper addresses the nature of the ensemble from hundreds of years ago to present and identifies continuity in the practice that survived even through the Soviet era. In some respects, this diachronic analysis of the ensemble suggests less of a revival movement than a tradition of revivals.

ბო ლავერგრენი

აშშ

ფილოსოფიის დოქტორის (ბირთვული ფიზიკა) ხარისხი მიიღო ავსტრალიის ეროვნულ უნივერსიტეტში, კანბერა. დაიბადა შვედეთში, დაამთავრა უპსალას (შვედეთი) უნივერსიტეტი ამჟამად ცხოვრობს ნიუ იორკში. ნიუ იორკის სითი უნივერსიტეტის ჰანტ კოლეჯის ფიზიკის პროფესორი (1970-2003), ემერიტუს პროფესორი 2003 წლიდან.

პუბლიკაციები იხ. <http://www.hunter.cuny.edu/physics/faculty/lawergren/publications>

კუთხოვანი არფა

ნაშრომში მოთხრობილია კუთხოვანი არფის (იაპონურად *კუგო*) ისტორია და გავრცელება ესპანეთიდან იაპონიამდე ძვ. წ. ა. 1900 წლიდან დღემდე. ისტორია ილუსტრირებულია სლაიდებით. ნაწევნები იქნება იაპონიასა და ვევიპტეში უძველეს დროში არსებული არფების სურათები. გარდა ამისა, მიმოხილული იქნება დაახლოებით ძვ. წ. ა. 1400 წელს გაშიფრული ე.წ. *უგარიტის ჰიმნი*. გაშიფრულმა მასალამ გამოიწვია მეცნიერთა დიდი დაინტერესება და გამოიწვია განსხვავებული ინტერპრეტაციები.

BO LAWERGREN

USA

PhD (Nuclear Physics) from the Australian National University, Canberra, Australia. Undergraduate degree from the University of Uppsala (Sweden), now living in New York. Professor of Physics (1970-2003) at Hunter College of the City University of New York. Professor Emeritus since 2003.

Publications at <http://www.hunter.cuny.edu/physics/faculty/lawergren/publications>

ANGULAR HARP

The paper will cover the history and spread of angular harps (called *Kugo* in Japan). The time period is 1900 BC to the present. The region is Spain to Japan. This history will be illustrated by a large number of slides. Shown will be images of extant harps used in ancient Japan and in ancient Egypt. In addition, I will give a survey of the so-called *Hymn of Ugarit*, notated ca. 1400 BC. The notation. It has received much scholarly attention, and a number of interpretations have been proposed.

გერდა ლეხლაიტნერი ავსტრია

მუსიკოლოგი, ამჟამად – ისტორიული კოლექციების კურატორი და ვენაში ავსტრიის მეცნიერებათა აკადემიის ლინგვისტიკისა და აუდიოვიზუალური მასალის ცენტრის ფონოგრამარქივის მიერ გამოშვებული კომპაქტური დისკების სერიის რედაქტორი. მის მიერ გამოქვეყნებულ ნაშრომებს შორისაა *ავსტრიის მეცნიერებათა აკადემიის ფონოგრამარქივის ხმოვანი მასალა. სრული ისტორიული კოლექციები 1899-1950* (სერიები 1-12, ვენა; ავსტრიის მეცნიერებათა აკადემია, 1999-2009). კვლევის საგანია 1900-იანი წლების ინტელექტუალური ისტორია, ხმოვანი არქივებისა და მათი კოლექციების ისტორია და პროექტები ნონა ლომიძესთან ერთად – ვენის მრავალკულტურული ცხოვრება (ბუხარელი და ქართველი ებრაელები, იაპონურ-ავსტრიული ურთიერთობები).

CD პროექტი: 1909 და 1915/16 წლების კავკასიის რეგიონის ჩანაწერები (ფრანც ლეხლაიტნერისა და ნონა ლომიძის თანაავტორობით)

მიუხედავად იმისა, რომ ტერმინი „კავკასიის რეგიონი“, შესაძლოა, პრობლემური იყოს ეროვნული სახელმწიფოებისა და ენების საზღვრების თვალსაზრისით, ამ რეგიონის ჩანაწერების გამოცემის იდეა მრავალ მიდგომას გუთავაზობს აკადემიური მსჯელობისათვის. კომპაქტურ დისკში შევა ვენის ფონოგრამარქივის ორი მთავარი კოლექცია: ადოლფ დირის საექსპედიციო ჩანაწერები დაღესტანსა და თბილისში და რობერტ ლახის მიერ „შინ“ ჩაწერილი ომის ტყვეების კოლექცია. ისეთი მკვლევრები, როგორებიც იყვნენ დირი, პოხი და ლახი, დაინტერესებულები იყვნენ სიტყვის წარმოთქმისა და მრავალხმიანი სიმღერის განსაკუთრებული მახასიათებლებით; ამის გამო ისინი სხვადასხვანაირად იყენებდნენ ახალ, უფრო განვითარებულ ჩამწერ მოწყობილობებს. ტექნიკური შედეგების ასხნა განხორციელებდა დროისა და თანამედროვე ჩამწერი მოწყობილობების შესაძლებლობების გათვალისწინებით.

გარდა ამისა, კვლევის მიზნებისა და დღევანდელი მოლოდინის ზოგიერთი შედეგის გათვალისწინებით გამოყენებულია ორი განსხვავებული – ეთნომუსიკოლოგიური და ლინგვისტური – მიდგომა.

GERDA LECHLEITNER AUSTRIA

Musicologist, is currently working as the curator of the historical collections and the editor of the CD series at the Phonogrammarchiv, Centre for Linguistics and Audiovisual Documentation, of the Austrian Academy of Sciences in Vienna. Her publications include *Sound Documents from the Phonogrammarchiv of the Austrian Academy of Sciences. The Complete Historical Collections 1899-1950* (Series 1-12, Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 1999-2009). Her topics of study include the intellectual history around 1900, the history of sound archives and their holdings as well as projects – in cooperation with Nona Lomidze – documenting the multicultural life in Vienna (Bukharian and Georgian Jews, Japanese-Austrian relationship).

CD-PROJECT: RECORDINGS FROM THE CAUCASIAN REGION 1909 AND 1915/16 (Co-authors Franz Lechleitner and Nona Lomidze)

Although the term Caucasian region might be problematic in respect of the borders of national states and languages the decision to publish recordings from that region offers manifold approaches for academic discussion. In the case of the collections of Vienna Phonogrammarchiv two main collections will be included in the forthcoming CD-publication: the collection of Adolf Dirr, who made field research in Daghestan and Tbilisi and the collection of war-prisoners' songs (as Robert Lach titled his volumes), a field work "at home".

The researchers such as Dirr, Pösch and Lach were interested in specific features of language pronunciation and multipart singing; therefore they used the newly developed recording machines and handled them in various ways. The technical implications will be explained via the possibilities of the time and the modern, up-to-date re-recording techniques. In addition, the two different approaches of ethnomusicological and linguistic research will be discussed as well as the research goals and some of the results of the time in respect of today's expectation.

ფრანც ლეხლაიტნერი ავსტრია

კომუნიკაციების ინჟინერი, მუშაობდა ავსტრიის მეცნიერებათა აკადემიის ფონოგრამარქივის წამყვან ტექნიკოსად. არის ხმოვანი ჩანაწერების გადაწერის ტექნიკის ექსპერტი/ტექნიკოსი და შექმნილი აქვს ლილვაკების ჩამწერი თანამედროვე აპარატი.

CD პროექტი: 1909 და 1915/16 წლების კავკასიის რეგიონის ჩანაწერები
(გერდა ლეხლაიტნერისა და ნონა ლომიძის თანაავტორობით)

მიუხედავად იმისა, რომ ტერმინი „კავკასიის რეგიონი“, შესაძლოა, პრობლემური იყოს ეროვნული სახელმწიფოებისა და ენების საზღვრების თვალსაზრისით, ამ რეგიონის ჩანაწერების გამოცემის იდეა მრავალ მიდგომას გვთავაზობს აკადემიური მსჯელობისათვის. კომპაქტურ დისკში შევა ვენის ფონოგრამარქივის ორი მთავარი კოლექცია: ადოლფ დირის საექსპედიციო ჩანაწერები დაღესტანსა და თბილისში და რობერტ ლახის მიერ „შინ“ ჩაწერილი ომის ტყვეების კოლექცია. ისეთი მკვლევარები, როგორებიც იყვნენ დირი, პოხი და ლახი, დაინტერესებულნი იყვნენ სიტყვის წარმოთქმისა და მრავალხმიანი სიმღერის განსაკუთრებული მახასიათებლებით; ამის გამო ისინი სხვადასხვანაირად იყენებდნენ ახალ, უფრო განვითარებულ ჩამწერ მოწყობილობებს. ტექნიკური შედეგების ახსნა განხორციელდება დროისა და თანამედროვე ჩამწერი მოწყობილობების შესაძლებლობების გათვალისწინებით.

გარდა ამისა, კვლევის მიზნებისა და დღევანდელი მოლოდინის ზოგიერთი შედეგის გათვალისწინებით გამოყენებულია ორი განსხვავებული – ეთნომუსიკოლოგიური და ლინგვისტური – მიდგომა.

FRANZ LECHLEITNER AUSTRIA

Studied communications engineering and worked as chief-technician in the Phonogrammarchiv of the Austrian Academy of Sciences. He specialized on re-recording technics and constructed a modern cylinder recording machine.

CD-PROJECT: RECORDINGS FROM THE CAUCASIAN REGION 1909 AND 1915/16
(Co-authors Gerda Lechleitner and Nona Lomidze)

Although the term “Caucasian region” might be problematic in respect of the borders of national states and languages the decision to publish recordings from that region offers manifold approaches for academic discussion. In the case of the collections of Vienna Phonogrammarchiv two main collections will be included in the forthcoming CD-publication: the collection of Adolf Dirr, who made field research in Daghestan and Tbilisi and the collection of warprisoners’ songs (as Robert Lach titled his volumes), a field work “at home”.

The researchers such as Dirr, Pöch and Lach were interested in specific features of language pronunciation and multipart singing; therefore they used the newly developed recording machines and handled them in various ways. The technical implications will be explained via the possibilities of the time and the modern, up-to-date re-recording techniques.

In addition, the two different approaches of ethnomusicological and linguistic research will be discussed as well as the research goals and some of the results of the time in respect of today’s expectation.

მიხეილ ლობანოვი რუსეთი

ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, რუსეთის ხელოვნების ისტორიის ინსტიტუტის (სანკტ-პეტერბურგი) წამყვანი მეცნიერ-თანამშრომელი, რუსეთის პედაგოგიური უნივერსიტეტის პროფესორი. დაამთავრა ლენინგრადის კონსერვატორიის მუსიკისმცოდნეობის ფაკულტეტი (1967) და ლენინგრადის კონსერვატორიის ასპირანტურა (1971). სლავური და აღმოსავლეთ ევროპული ფოლკლორის ასოციაციის (აშშ), ჟურნალ *ფოლკლორიცა-ს* (აშშ) სარედაქციო საბჭოს წევრი. რუსეთის კომპოზიტორთა კავშირის წევრი 1981 წლიდან, სანკტ-პეტერბურგის კომპოზიტორთა კავშირის ფოლკლორული მუსიკის სექციის თავმჯდომარე 1996 წლიდან. არის 200-ზე მეტი გამოქვეყნებული ნაშრომის ავტორი ეთნომუსიკოლოგიაში, ფოლკლორსა და მუსიკის ისტორიაში.

„ჩამორთმეული“ უნიონური სიმღერა კოლექტიური შესრულების უმარტივესი ტიპი ეთნიკურ მუსიკაში

ავტორი აგრძელებს კვლევას ბურდონული კვალის მქონე სიმღერისა, რომელიც გვხვდება ვეპსებთან – ლადოგის, ონეგისა და ბელოეს ტბების ტერიტორიაზე მცხოვრები ბალტიურ-ფინური ენობრივი ჯგუფის ხალხთან. ვეპსების სიმღერაში გვხვდება ლატვიელების ბურდონული სიმღერისა და ჩრდილოელ ხალხთა რესპონსორული სიმღერის ანალოგიები, რასაც ავტორმა მიუძღვნა მოხსენებები თბილისსა (2010) და პეტროზავოდსკში (2011).

ნაშრომში განხილულია ერთობლივ სიმღერაში ვოკალური ინიციატივის „ჩამორთმევა“ – კოლექტიური მუზიციერების ფორმა, რომელიც გვხვდება ევროპის ჩრდილოეთში საამებთან, კარელიელებთან და რუსულ ბილინებში. დღემდე გამოუცნობი ფაქტი, თუ როგორ სრულდებოდა ფინური რუნები ორი ადამიანის მიერ, შესაძლოა ერთობლივი მუზიციერების იმავე ტიპს მიეკუთვნებოდეს.

MIKHAIL LOBANOV

RUSSIA

Doctor of Arts, Professor at Herzen State Pedagogical University of Russia, Leading researcher at the Russian Institute of History of Arts. Graduated from Leningrad State N.A. Rimsky-Korsakov Conservatory (1967) and completed Post-Graduate course of the same Conservatory, Department of History of Russian and Soviet music (1971). Member of the Slavic and East European Folklore Association (USA). Member of the Editorial Board of the *Folklorica Journal* (USA). Member of the Union of Composers since 1981, Chairman of the of Folk Music Section of the composers' Union of St. Petersburg (since 1996). Is the author of more than 200 published works on ethnomusicology, folklore, history of music.

“UNISON-TAKING UP” SINGING – THE SIMPLEST TYPE OF COLLECTIVE PERFORMANCE IN ETHNIC MUSIC

The author continues the theme studying the singing the drone, encountered among the Vepsa people of Balto-Finnish language group living on the land between the Lakes Onega, Ladoga and Beloe. The Vepsa singing contains lines of drone singing and response singing of the Latvians and Northern peoples, dealt with in the papers presented in Tbilisi (2010) and Petrozavodsk (2011). “Taking up” of a joint initiative in vocal singing of monodic melody discussed in this report is a form of collective performance existing in North Europe, among the Saams, Karelians and in Russian bylina. The mysterious description how Finnish runes were performed by two people may belong to the same type of joint singing.

ნონა ლომიძე ავსტრია/საქართველო

მუსიკის მაგისტრი, დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია მუსიკოლოგიის სპეციალობით. იყო თბილისის პედაგოგიური ინსტიტუტის მეცნიერ-მუშაკი, თბილისის მუსიკალური აკადემიის პედაგოგი, საქართველოს ტელევიზიისა და პრესის მუსიკალური მიმომხილველი.

იყო ვენის მუსიკისა და საშემსრულებლო ხელოვნების უნივერსიტეტის ასისტენტ პროფესორი (პარმონია და კონტრაპუნქტი). ამჟამად არის ავსტრიის მეცნიერებათა აკადემიის ვენის ფონოგრამარქივის უშტატო თანამშრომელი (სეფარდი ებრაელების კულტურული საქმიანობის ფიქსაცია ვენაში, იაპონური და ავსტრიული კულტურული ურთიერთობები, ვენის ფონოგრამარქივში დაცული ქართული ტყვეების ჩანაწერები).

არის რამდენიმე სტატიის ავტორი კომპიუტერის საშუალებით ქართული მრავალხმიანი სიმღერის გაშიფრვისა და ვენის ქართველ ებრაელთა სათვისტომოს მუსიკალური კულტურის შესახებ.

არის ვენის საერთაშორისო პრესის საზოგადოების წევრი.

CD პროექტი: 1909 და 1915/16 წლების კავკასიის რეგიონის ჩანაწერები (გერდა და ფრანც ლეხლაიტნერების თანაავტორობით)

მიუხედავად იმისა, რომ ტერმინი „კავკასიის რეგიონი“, შესაძლოა, პრობლემური იყოს ეროვნული სახელმწიფოებისა და ენების საზღვრების თვალსაზრისით, ამ რეგიონის ჩანაწერების გამოცემის იდეა მრავალ მიდგომას გვთავაზობს აკადემიური მსჯელობისათვის. კომპაქტურ დისკში შევა ვენის ფონოგრამარქივის ორი მთავარი კოლექცია: ადოლფ დირის საექსპედიციო ჩანაწერები დაღესტანსა და თბილისში და რობერტ ლახის მიერ „შინ“ ჩაწერილი ომის ტყვეების კოლექცია. ისეთი მკვლევრები, როგორებიც იყვნენ დირი, პოხი და ლახი, დაინტერესებულნი იყვნენ სიტყვის წარმოთქმისა და მრავალხმიანი სიმღერის განსაკუთრებული მახასიათებლებით; ამის გამო ისინი სხვადასხვანაირად იყენებდნენ ახალ, უფრო განვითარებულ ჩამწერ მოწყობილობებს. ტექნიკური შედეგების ახსნა განხორციელება დროისა და თანამედროვე ჩამწერი მოწყობილობების შესაძლებლობების გათვალისწინებით.

გარდა ამისა, კვლევის მიზნებისა და დღევანდელი მოლოდინის ზოგიერთი შედეგის გათვალისწინებით გამოყენებულია ორი განსხვავებული – ეთნომუსიკოლოგიური და ლინგვისტური – მიდგომა.

NONA LOMIDZE

AUSTRIA/GEORGIA

Master of Music, graduated from Tbilisi State Conservatoire with the specialization in Musicology. She worked as a researcher at Tbilisi Pedagogical Institute and as a lecturer at Tbilisi Musical Academy. She was also a music reviewer for television and press.

She worked as an assistant professor at the Vienna University of Music and Performing Arts (harmony and counterpoint).

At present she is a freelancer at the Phonogrammarchiv of the Austrian Academy of Sciences (Documentation of the Cultural Activities of Sephardic Jews in Vienna, Cultural Relationship between Japanese and Austrian Culture, Recordings of Georgian War Prisoners at Vienna Phonogrammarchiv).

She published several articles on the computerised transcriptions of Georgian polyphonic songs and on the social aspects of the musical culture of the Georgian Jewish community in Vienna.

She is a member of the Society of the International Press in Vienna.

CD-PROJECT: RECORDINGS FROM THE CAUCASIAN REGION 1909 AND 1915/16

(Co-authors **Gerda Lechleitner** and **Franz Lechleitner**)

Although the term Caucasian region might be problematic in respect of the borders of national states and languages the decision to publish recordings from that region offers manifold approaches for academic discussion. In the case of the collections of Vienna Phonogrammarchiv two main collections will be included in the forthcoming CD-publication: the collection of Adolf Dirr, who made field research in Daghestan and Tbilisi and the collection of warprisoners' songs (as Robert Lach titled his volumes), a field work "at home".

The researchers such as Dirr, Pöch and Lach were interested in specific features of language pronunciation and multipart singing; therefore they used the newly developed recording machines and handled them in various ways. The technical implications will be explained via the possibilities of the time and the modern, up-to-date re-recording techniques.

In addition, the two different approaches of ethnomusiological and linguistic research will be discussed as well as the research goals and some of the results of the time in respect of today's expectation.

ნინო მახარაძე საპარტიველო

მუსიკოლოგიის დოქტორი (ეთნომუსიკოლოგია). თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების მიმართულების მოწვეული პედაგოგი და ლაბორანტი, ბათუმის ხელოვნების სახელმწიფო უნივერსიტეტის მუსიკის ფაკულტეტისა და თბილისის ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებისა და ხელოვნების მოწვეული ლექტორი, ქალთა ფოლკლორული ანსამბლის *მზეთაშის* წევრი და ბათუმის გოგონათა ანსამბლ *აიდიოს* კონსულტანტი; არის საბავშვო სტუდიის *დები ჭოხონელიძეები* ხალხური სიმღერის პედაგოგი; აქვს უცხოეთში ქართული ხალხური სიმღერის სწავლების გამოცდილება (დიდი ბრიტანეთი, საფრანგეთი, ბელგია, ფინეთი...). არის ათამდე ფოლკლორისტული ექსპედიციის მონაწილე და ხელმძღვანელი. გამოქვეყნებული აქვს სამეცნიერო ნაშრომები ქართული სასიმღერო მეტყველების სემანტიკის პრობლემებზე და ფუნდამენტური გამოკვლევა – *ქართული აკვნის ნანა: ჯანრის, სემანტიკისა და არტიკულაციის საკითხები* (2009), მონოგრაფიები ქართველ ლოტ-ბარებზე, აგრეთვე ხალხური სიმღერების არა ერთი კრებული. მონაწილეობდა მრავალ რესპუბლიკური თუ საერთაშორისო კონფერენციასა და სიმპოზიუმში. არის განათლების სამინისტროს ექსპერტი.

ჰვენერობის დღესასწაული და მასთან დაკავშირებული ტრადიციული მუსიკა

(ნინო ღამბაშიძის თანაავტორობით)

ჰვენერობას სამეგრელოში აღდგომიდან მერვე დღეს აღნიშნავდნენ. ამ დღესასწაულის დაარსება წმინდა ანდრია მოციქულის საქართველოში ქადაგებას უკავშირდება (I საუკუნე), ხოლო მისი აკრძალვა კომუნისტური რეჟიმის „დამსახურება“ (XX საუკუნის 20-იანი წწ.).

XIX საუკუნის პრესაში გაბნეული წერილების, სამეცნიერო ლიტერატურის, მოპოვებული ეთნოგრაფიული და ფოლკლორული მასალის საფუძველზე მოხსენებაში გამოვლენილია დღესასწაულის წარმართული და ქრისტიანობისდრინდელი შრეები. შესწავლილია ვოკალური და საკრავიერი მუსიკის რიტუალური არსი, მისი შესრულების ფორმები და ინტონაციური თავისებურებები.

NINO MAKHARADZE GEORGIA

Ethnomusicologist, Doctor of Musicology, invited teacher and laboratory assistant of the Georgian Folk Music Department of Tbilisi State Conservatoire, invited lecturer of science and art at Batumi State Art University and Tbilisi Ilia State University, member of women's folk ensemble *Mzetamze*, a consultant of Batumi female ensemble *Aidio*. For years worked as a teacher at Guram Ramishvili's Author's School #6 and directed girls' group of children's folk ensemble *Georgica*, folk music teacher at the Chokhonielidze Sisters' children's studio; is experienced in teaching Georgian folk music abroad (Great Britain, France, Belgium, Finland...); a participant of about 10 field expeditions and international conferences and symposia. Is author of scientific works on the problems of semantics of Georgian singing speech including a fundamental study Georgian cradle songs: issues of genre, semantics and articulation (2009) and monographs on Georgian Song Masters, as well as a number of compiled by her song collections. Is an expert of Ministry of Science and Education.

CHVENIEROBA FESTIVITY AND TRADITIONAL MUSIC RELATED TO IT (co-author Nino Ghambashidze)

Chvenieroba was celebrated in Samegrelo on the 8th day after Easter. Foundation of the holiday is related to the sermons of Andrew the First called in Georgia (1st century), whilst its prohibition is the “merit” of Communist regime (the 1920s).

Basing on the ethnographic and folk material compiled from the letters and, scientific literature scattered in the 19th century press the paper reveals the layers of pagan and Christian times in the holiday. Studied is the ritual essence of vocal and instrumental music, forms of performance and intonational peculiarities.

მეთიუ ნაითი აშშ

ილინოისის უნივერსიტეტის დოქტორანტი. აპირებს დისერტაციის დაწერას ქართულ მრავალხმიანობაზე. არის საგუნდო ღირიჟორი, მისი სადირიჟორო მოღვაწეობა საფუძვლად დაედო ალბერტას უნივერსიტეტში მის სამაგისტრო ნაშრომს *ჰუტერიტულ გუნდში ხსნის სიმღერების შესრულება*, რაშიც მას ფინანსური მხარდაჭერა აღმოუჩინა კანადის სოციალური და ჰუმანიტარული მეცნიერებების საბჭომ. მეთიუ ნაითმა თავისი მოხსენება წარადგინა რამდენიმე კონფერენციაზე, მათ შორის ეთნომუსიკოლოგიური საზოგადოების ეროვნულ შეხვედრებზე, ვოკალური, საგუნდო და პოლიფონიური მუსიკის გარდა მისი კვლევის სფეროა რელიგიური, კოლონიური და იმპერიული მემკვიდრეობა.

ჰუმანიტარული მეცნიერების სიმღერა პრაირიებში: ხსნის ხმები

ჩრდილოეთ ამერიკის ბარში მცხოვრები ჰუტერიტები – გერმანულენოვანი ანაბაპტისტური პროტესტანტული ჯგუფი თავის თავს მიიჩნევს „მომღერალ ადამიანებად“. მათი სასიმღერო ტრადიცია, რომელსაც არ ახასიათებს ინსტრუმენტული შესრულება და გადაჭარბებული ვოკალური გამშვენება, მონოფონიური იყო საუკუნეების მანძილზე. მხოლოდ ბოლო 40 წელია, რაც მათთვის მისადები გახდა საგუნდო შესრულება. ავტორი განიხილავს ამ მუსიკალური პრაქტიკის კულტურულ და რელიგიურ კონტექსტს და ცდილობს ახსნას, როგორ შესძლო მან ასეთი მოკლე დროის განმავლობაში მჭიდროდ გაედგა ფესვები ფართოდ გაფანტულ დაახლოებით ორმოცდაათათასკაციან მოსახლეობაში. უფრო მეტიც, პერსის სემოტიკისა და ჰუტერიტების საგუნდო ღირიჟორებისგან აღებული ინტერვიუების გათვალისწინებით, ავტორი აანალიზებს ჰუტერიტების მრავალრიცხოვან შრეებს საგუნდო ქვეყნადობისა, რომელმაც დღეს უკვე დაიმკვიდრა ახალი რელიგიური ხალხური ტრადიციის სტატუსი.

MATTHEW KNIGHT

USA

A doctoral student in ethnomusicology at the University of Illinois. Is planning to write his dissertation on Georgian polyphony. A native of Canada, he received his early training in choral conducting and music education. His work as a conductor provided the basis for his MA thesis, *Performing Salvation in Hutterite Choirs*, completed in 2011 at the University of Alberta with financial support from the Social Sciences and Humanities Research Council of Canada. Matthew Knight has presented his research at several conferences, including two national meetings of the Society for Ethnomusicology. Beyond vocal music, choral music, and polyphony, his research interests include religious studies, colonial and imperial legacies, nationalism, and conflict.

HUTTERITE CHORAL SINGING ON THE PRAIRIES: SOUNDS OF SALVATION

The Hutterites of the North American plains, a communal, German-speaking Anabaptist-Protestant group, have long considered themselves a “singing people”. Shunning instrumental performance and excessive vocal ornamentation, their singing tradition remained monophonic for centuries. Only within the last forty years have they embraced choral music as an acceptable activity. In this paper, I will trace the history of Hutterite choral singing as a practice. I will examine the cultural and religious context around its adoption to explain why it has taken root so strongly among a widely dispersed population of almost 50,000 in so little time. Further, adapting Peircian semiotics, and in tandem with the voices of Hutterite choral conductors whom I have interviewed, I will examine the multiple layers of meaning accrued to choral sounds among Hutterites today, having taken on the status of a new religious folk tradition

ჰანა პარტლასი ესტონელი

ეთნომუსიკოლოგიის დოქტორი. ესტონეთის მუსიკისა და ხელოვნების აკადემიის მუსიკოლოგიის კათედრის ასოცირებული პროფესორი და უფროსი მეცნიერ თანამშრომელი. დაამთავრა პეტერბურგის რიმსკი-კორსაკოვის სახელობის კონსერვატორია მუსიკოლოგიის სპეციალობით 1989 წელს და იგივე კონსერვატორიის ასპირანტურა 1992 წელს. იმავე წელს დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია თემაზე რუსული ხალხური სიმღერების პეტეროფონია. 1991-1992 წწ. კითხულობდა ლექციებს რუსეთის გერცენის სახელობის პედაგოგიურ უნივერსიტეტში (პეტერბურგი).

1992 წლიდან არის ტალინში (ესტონეთი). სამეცნიერო ინტერესები მიმართულია სეტუს (სამხრეთ-აღმოსავლეთ ესტონეთი) მრავალხმიანი სიმღერის უძველესი ტრადიციისა და ტრადიციული მრავალხმიანი სიმღერის ზოგადთეორიული საკითხებისაკენ, კვლევაში ეყრდნობა ანალიტიკურ მიდგომებს.

1981 წლიდან მონაწილეობს ექსპედიციებში რუსეთში (ფსკოვის, სმოლენსკისა და ტვერის რაიონები), ბელარუსსა (ვიტებსკისა და გომელის რაიონები) და ესტონეთში (სეტუმაა).

სატუს ერთი-სამი-ნახევარტონიანი კილოს ფუნქციონალური სისტემა: მრავალხმიანი ჩანაწერების დისტრიბუციული ანალიზი

ნაშრომში ავტორი ცდილობს დისკრიპტული ენათმეცნიერებიდან წარმოშობილი დისტრიბუციული ანალიზის მეთოდი მიუსადაგოს სეტუს (სამხრეთ-აღმოსავლეთ ესტონეთი) მრავალხმიან სიმღერებს. ადრე ეს მეთოდი მუსიკოლოგიაში გამოიყენეს ბორის გასპაროვმა (1969, 1972), ანატოლი მილკამ (1982) და ვლადიმირ მაზეპუსმა (1993). ანალიზის მიზანია ობიექტურად გამოიკვლიოს ბგერათრიგის საფეხურების ფუნქციები სეტუს უძველეს კილოში, სახელწოდებით ერთი-სამი-ნახევარტონიანი კილო (ეს ბგერათრიგი შეიძლება ჩაიწეროს საფეხურებით D-Eb-F#-G-A#-B). ბგერათრიგის საფეხურების გადანაწილება გაანალიზებულია 10 მრავალხმიანი ჩანაწერში. ანალიზის შედეგად ერთ-სამი-ნახევარტონზე აგებულ სეტუს მრავალხმიან სიმღერებში გამოვლინდა ყველაზე მნიშვნელოვანი მელოდიური კავშირები და პარმონიული კადანსები.

ŽANNA PÄRTLAS ESTONIA

Doctor in Ethnomusicology. Associate Professor and Senior Researcher at the Estonian Academy of Music and Theatre (the Department of Musicology). Studied musicology at the Rimski-Korsakov State Conservatory, took postgraduate studies at the same institution. In 1992 defended the doctoral thesis on heterophony in Russian folk songs. 1991–1992 was a lecturer of music theory at the Herzen Pedagogical University of Russia, St. Petersburg.

Has been in Tallinn (Estonia) since 1992. Research interests have focused on the ancient tradition of multipart singing of Setu (South-East Estonia). Research projects mostly deal with the analytical approaches to traditional music and general theoretical questions of traditional multipart singing.

Has participated in field expeditions in Russia (Pskov, Smolensk, Tver regions), Belarus (Vitebsk, Gomel regions), and Estonia (Setumaa).

THE FUNCTIONAL SYSTEM OF THE SETU ONE-THREE-SEMITONE MODE: AN APPROACH BASED ON THE DISTRIBUTION ANALYSIS OF MULTITRACK RECORDINGS

In the present paper we will try to apply the method of distribution analysis, originated from descriptive linguistics, to the multipart songs of the Setu (South-East Estonia). In musicology this method was earlier used by Boris Gasparov (1969, 1972), Anatoly Milka (1982), and Vladimir Mazepus (1993). The goal of the analysis is to objectively investigate the functions of the scale notes in the ancient Setu mode called one-three-semitone mode (this scale can be written with notes D-Eb-F#-G-A#-B). The distribution of the scale notes was analyzed in 10 multitrack recordings. As a result of the analysis the most important melodic connections and harmonic cadences were revealed in the Setu multipart songs based on the one-three-semitone mode.

როსარიო პესტანა პორტუგალია

ხელოვნების მაგისტრი, ფილოსოფიის დოქტორი, ავეიროს უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი; სადოქტორო ხარისხი დაიცვა *ნოვა დე ლისბოას* უნივერსიტეტში საღვა კასტელო-ბრანკოს ხელმძღვანელობით. მისი კვლევის თემატია მუსიკა, ისტორია, გენდერი და ინდუსტრია, მიჰყავს ლექციების კურსი ეთნომუსიკოლოგიაში.

მყისიერი და გაბმული ორნამენტირება პორტუგალიელ ქალთა ტრადიციულ მრავალხმიან სიმღერებში
(მარია დე საო ხოსე კორტე-რეალის თანაავტორობით)

არმანდო ლესას, არტურ სანტოსისა და ვირჟილიო პერეირას ჩანაწერებში (1939-1963წწ.) იკვეთება გამშვენების ორი ძირითადი დეტალი: მყისიერი ანუ ვერტიკალური და გაბმული ანუ ჰორიზონტალური ვიზუალურ გამოსახვაში. განხილულია მუსიკალური ბგერა, კატეგორიზაცია (*კანტაროლა*, *კანტა*, *მოდა*) და გენდერული ასპექტები. მუსიკალური გამოხატვისათვის ჩანაწერების, შემკრებთა რეგიონალური, ნაციონალური და ინტერნაციონალური მნიშვნელობა და ციფრული მოსახმენი პარტიტურების ექსპერიმენტული წარმოება ნაჩვენებია პორტუგალიაში ეთნომუსიკოლოგიის ევოლუციის საფეხურების სახით.

ROSARIO PESTANA PORTUGAL

MA, PhD, Associate Professor at the Universidade de Aveiro. Received her doctoral degree at Universidade Nova de Lisboa under supervision of Salwa Castelo-Branco. Works on music, history, gender and industry, teaches courses on Ethnomusicology.

INSTANT AND LASTING ORNAMENTS IN TRADITIONAL FEMALE POLYPHONY IN PORTUGAL
(Co-author Maria de Sao Jose Corte-Real)

The recordings by Armando Leça, Artur Santos and Vergílio Pereira (1939 to 1963) include items from female polyphonies that reveal two main ornamental details: one instant, or vertical, and the other lasting, or horizontal in the visual representation. The discussion of some of these peculiarities refers to musical sound, categorization (*cantarola*, *canta*, *moda*) and gender related aspects. Specificities of the records, regional, national and international roles of collectors and the experimental production of digital listening scores for music representation are shown as steps of the evolution of Ethnomusicology in Portugal.

იოსებ ჟორდანია ავსტრალია/საქართველო

დოქტორი, მეღებურნის უნივერსიტეტის მუსიკის კონსერვატორიის წამყვანი მეცნიერ-თანამშრომელი. ეთნომუსიკოლოგიური განათლება მიიღო საქართველოში. 1993 წლიდან არის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის პროფესორი. საქართველოს და ავსტრალიის მოქალაქე, 1995 წლიდან ცხოვრობს ავსტრალიაში. გამოცემული აქვს ასზე მეტი ნაშრომი ინგლისურ, ფრანგულ, ესპანურ, ფინურ, ჩინურ, არაბულ, ბულგარულ, რუსულ და ქართულ ენებზე. მათ შორის – სამი მონოგრაფია ტრადიციულ მრავალხმიანობაზე. მის მეორე მონოგრაფიას *ვინ დასვა პირველი შეკითხვა? ადამიანის გუნდური სიმღერა, ინტელექტი, ენა და მეტყველება* (2006, ინგლისურად) 2009 წელს მიენიჭა ფუმო კოიჯუმის პრიზი. მესამე მონოგრაფია რატომ მღერის ხალხი? მუსიკა ადამიანის ევოლუციაში გამოვიდა 2011 წელს. 1984 წელს დაიწყო ტრადიციული მრავალხმიანობის კონფერენციებისა და სიმპოზიუმის ორგანიზება. არის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის ერთ-ერთი დამაარსებელი და უცხოეთის ბიუროს ხელმძღვანელი.

ტრადიციული მრავალხმიანობის შედარებითი შესწავლა: გუჰინ, ღჰეს, ხჰალ

ბოლო ათწლეულში ტრადიციული მრავალხმიანობის შესწავლა უკვე იქცა ეთნომუსიკოლოგიის ერთ-ერთ ყველაზე აქტიურ სფეროდ. მეორე მხრივ, შედარებითი კვლევა, შედარებითი მუსიკოლოგიის გერმანული სკოლის წამყვანი მეთოდი, მზადაა მძლავრი შემობრუნებისათვის. ძალზე მოსალოდნელია, რომ 21-ე საუკუნის პირველ ნახევარში ტრადიციული მრავალხმიანობის შედარებითმა შესწავლამ დაიკავოს მუსიკოლოგიაში ერთ-ერთი წამყვანი ადგილი. მრავალხმიანობის სფეროში ჩატარებული შედარებითი კვლევის ისტორიის მოკლე მიმოხილვის შემდეგ განხილული იქნება მრავალხმიანობის შედარებითი შესწავლის სამი პერსპექტიული სფერო:

- (1) მრავალხმიანობის შესწავლა და გენეტიკური კვლევა;
- (2) ტრადიციული მრავალხმიანობა, ადამიანის ევოლუცია და მუსიკის წარმოშობა;
- (3) მრავალხმიანობა, რიტმი, ტრანსი, ჯგუფური იდენტობა და ჯგუფური გადარჩევა.

JOSEPH JORDANIA AUSTRALIA/GEORGIA

Doctor of Musicology, Honorary Fellow at the Melbourne Conservatorium of Music University of Melbourne. Educated as an ethnomusicologist in Georgia. Professor of Tbilisi State Conservatoire from 1993. Citizen of Australia and Georgia, lives in Australia from 1995.

Author of more than a hundred published works in English, French, Spanish, Finnish, Chinese, Arabic, Bulgarian, Russian and Georgian, including three monographic studies on traditional polyphony. The Second monograph *Who Asked the First Question? The Origins of Human Choral Singing, Intelligence, Language and Speech* (2006, in English) was awarded Fumio Koizumi Prize for ethnomusicology in 2009. The last monograph *Why do people sing? Music in human evolution* was published in 2011. In 1984 started organising ongoing series of conferences and symposia on traditional polyphony at Tbilisi State Conservatoire. He is the Founding Member and the Head of the Foreign Bureau of the International Research Centre for Traditional Polyphony at Tbilisi State Conservatoire.

COMPARATIVE STUDY OF TRADITIONAL POLYPHONY: YESTERDAY, TODAY AND TOMORROW

Study of traditional polyphony has become one of the most active spheres of ethnomusicology during the last decade. On the other hand, comparative method, the leading method of the German school of Comparative Musicology, is ready for a strong comeback. It is very likely that comparative study of traditional polyphony will become one of the leading spheres of musicology in the first half of the 21st century. After a short review of the history of comparative studies of traditional polyphony three important prospects of the comparative study of traditional polyphony will be discussed:

- (1) Study of polyphony and genetic research;
- (2) Traditional polyphony, human evolution and the origins of music;
- (3) Polyphony, rhythm, trance, group identity and group selection.

დაივა რაჩუნაიტე-ვიჩინიენე ლიტვა

ხელოვნებამცოდნეობის დოქტორი, ლიტვის მუსიკალური აკადემიის ეთნომუსიკოლოგი კოლოდის კათედრის გამგე და დოცენტი. დაამთავრა ლიტვის მუსიკალური აკადემია (1985). გამოქვეყნებული აქვს მრავალი სამეცნიერო სტატია. არის ავტორი წიგნისა: *სუტარტინების შესრულების ტრადიცია* (2000). აქტიურად მონაწილეობს ლიტვაში და მის ფარგლებს გარეთ მოწვევით კონფერენციებში. არის ESEM-ის და ლიტვის კომპოზიტორთა კავშირის წევრი, საერთაშორისო ფოლკლორული ფესტივალის ორგანიზატორი. *სუტარტინების* შემსრულებელ გუნდ ტრის *კეტურიოზეს* ხელმძღვანელი. მისი სამეცნიერო ინტერესების სფეროა: *სუტარტინები* და ადრეული მრავალხმიანობის სხვა ფორმები; ტრადიციული სიმღერა თანამედროვე კულტურაში; შესრულების თავისებურებები, მითოლოგია, ხმოვანი ჩანაწერების (კომპაქტური დისკების) გამოცემა.

ლიტვური ფოლკლორული მუსიკის უძველესი ხმოვანი ჩანაწერები და ეთნომუსიკოლოგების ახალი აღმოჩენები

ახლად გამოცემულ ნაშრომში *ედუარდ ვოლტერის ლიტვაში ჩაწერილი (1908-1909) ლიდვები ბერლინის ფონოგრაფიკულიდან* შესულია ლიტვური სიმღერის უძველესი კილო ნიმუშები. ამ გამოცემის ყველაზე განსაკვირვებელი აღმოჩენა სამხრეთ-აღმოსავლეთ ლიტვაში (ძუკია) ჩაწერილი ბურდონულბანიანი რამდენიმე სიმღერაა. დღემდე ფიქრობდნენ, რომ ძუკიას რეგიონისთვის ერთხმიანობა იყო დამახასიათებელი, აქ კი წარმოდგენილია ძუკიას რეგიონის რამდენიმე სოფელში ჩაწერილი ტრადიციული სიმღერა ბანის თანხლებით. შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ სიმღერის ეს ტიპი მომდერალთა ერთი ჯგუფის მიერ შემოთავაზებული შემთხვევითობაა. ვფიქრობ, რომ 21-ე საუკუნის დასაწყისში ნიბრაგალისელი (პანევეჟის რაიონი) ქალების სიმღერები ლიტვური ბურდონული ტრადიციის ერთგვარი ნაშთია, მით უფრო, რომ საუკუნის წინანდელი ჩანაწერები ლიტვაში ბურდონული მრავალხმიანობის არსებობაზე მიუთითებენ.

DAIVA RAČIŪNAITĖ-VIČINIENĖ LITHUANIA

Doctor of Arts, Associate Professor and Head of Academy of Music; Graduated from Lithuania Academy of Music (1985). Has published a large number of scientific articles and books including: *Sutartines atlikimo tradicijos (The Traditions of Performing the Sutartines, 2000)* and *Sutartines. Lithuanian Polyphonic Songs (2002)*. Actively participates in conferences in Lithuania and abroad. Is a member of ESEM and the Lithuanian Composers' Union and organizer of the International Folklore Festival *Skamba skamba kankliai*, leader of a sutartines performer group *Trys Keturiose*. Areas of scientific interest include: *Sutartines* and other forms of early polyphony; traditional singing in contemporary culture; peculiarities of performance; publication of sound recordings; mythology.

THE OLDEST SOUND RECORDINGS OF LITHUANIAN FOLKLORE AND NEW DISCOVERIES OF ETHNOMUSICOLOGISTS

In the new publication of sound recordings *Eduard Wolter's cylinders recorded in Lithuania (1908–1909)*, held in Berlin Phonogramm Archive we can hear some examples of the ancient modes of Lithuanian singing. The most surprising discovery in Wolter's recordings is a few songs with drone recorded in South-East Lithuania (Dzūkija). Till now it was thought that monody is typical to the Dzūkija region. It is important that traditional singing with drone accompaniment was recorded in several villages of the Dzūkija region. We can suppose that this type of singing was more than a curiosity occasion of a single group of singers. In the beginning of the XXI century I consider the songs performed by the women from Nibragalis (Panevėžys district) as the odd remnants of Lithuanian bourdon tradition, yet over century-old recordings testify to the one-time existence of drone polyphony in Lithuania.

ვიქტორია სამსონაძე საპარტიველო

დამთავრებული აქვს ვანო სარაჯიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკისმცოდნეობის ფაკულტეტი (ფოლკლორის განხრით). სადიპლომო ნაშრომი ეძღვნებოდა ქართული ხალხური მუსიკისა და ცეკვის ურთიერთმიმართების საკითხებს. სხვადასხვა დროს მუშაობდა ხალხური სიმღერის, მუსიკის, ხელოვნების და ა.შ. მასწავლებლად, ღონისძიებების დამდგმელ რეჟისორად სხვადასხვა სასწავლო დაწესებულებაში. 1997-2006 წწ. მუშაობდა თბილისის ე. თაყაიშვილის სახ. კულტურისა და ხელოვნების უნივერსიტეტის ფოლკლორის კომპლექსური კვლევის ლაბორატორიის მეცნიერ თანამშრომლად, ამავე უნივერსიტეტის ქორეოგრაფიული კათედრის ლექტორად. 2007-2012 წწ. ლექციებს კითხულობდა თბილისის შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტის ფოლკლორისა და ტრადიციული ხელოვნების ფაკულტეტზე. 2009-2012 წწ. *ფოლკლორში* მიჰყავდა საავტორო საბავშვო გადაცემა *ჯადოსნური ურემი*. მონაწილეობას იღებდა სამეცნიერო ფორუმებში, პროექტებში. მღერის ქალთა ფოლკლორულ ანსამბლი *ნანინა*. ამჟამად მუშაობს ბავშვთა ქორეოგრაფიულ ანსამბლში და კითხულობს ლექციებს პროფესიულ კოლეჯში.

მესხური მუსიკალური დიალექტის ჟანრული თავისებურებანი

მესხური დიალექტი მრავალფეროვანი და მდიდარი ქართული მუსიკალური კულტურის ერთ-ერთი განშტოებაა, რომელმაც ჩვენი ქვეყნის ისტორიის უძველესი პერიოდის ამსახველი მსოფლმხედველობისა და შემოქმედებითი აზროვნების კვალი შემოგვინახა. სამხრეთ საქართველოში მიმდინარე ისტორიული და სოციოკულტურული მოვლენების შედეგად, მესხურმა მუსიკამ ცვლილება განიცადა და საბოლოოდ, თვითმყოფადი, დამოუკიდებელი სახე მიიღო. მოხსენებაში ავტორი ცდილობს შეისწავლოს მესხური სიმღერები ეთნოგრაფიულ მასალის, უპირატესად, ძველი რიტუალების კონტექსტში და ჟანრის საკითხების კვლევა წარმართის სხვა დიალექტებთან შედარებისა და საერთო მახასიათებლების გამოვლენის გზით.

VICTORIA SAMSONADZE GEORGIA

Ethnomusicologist, graduated from the Department of Musicology (in the specialty of folklore) of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. Her diploma work was dedicated to the problems of interrelation between Georgian folk music and dance.

At various times was music and art teacher, director of events at schools, kindergartens and art studios. In 1997-2006 was a laboratory assistant at the laboratory of complex research of E. Taqaisvili Tbilisi State University of Culture and Art, lecturer at the department of Choreography of the same University. In 2007-2012 delivered lectures at the Department of Folklore and Traditional Art at S. Rustaveli Tbilisi University of Theatre and Cinema. In 2009-2012 led author's program for children *Magic Cart at Folk Radio*. Participated in scientific forums and projects; a member of women's folk ensemble *Nanina*. Currently works with children's choreographic ensemble and delivers lectures at a professional college.

GENRE PECULIARITIES OF MESKHETIAN MUSICAL DIALECT

Meskhetian dialect is one of the branches of diverse and rich Georgian music, which has preserved the trace reflecting the world outline and creative thinking of our country's ancient history. Meskhetian music underwent changes as a result of historical and socio-cultural events taking place in Southern Georgia, and finally formed as original, independent phenomenon. In the paper the author makes attempts to discuss the problem of genre in the context

ველიკა სტოიკოვა-სერაფიმოვსკა მაკედონი

ფილოსოფიის დოქტორი ეთნომუსიკოლოგიაში (სკოპიეს წმ. კირილესა და მეთოდის უნივერსიტეტი). მაკედონიური ავთენტიკური ხალხური სიმღერების შემსრულებელი, ვოკალური ჯგუფის წმინდა წყალი ხელმძღვანელი, ტრადიციული მუსიკის საერთაშორისო საბჭოს (ICTM) მაკედონიის ეროვნული კომიტეტის თავმჯდომარე, ტრადიციული მუსიკის საერთაშორისო საბჭოს სასწავლო ჯგუფის მუსიკა და ცეკვა სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპაში თავმჯდომარე, ბალკანეთის მუსიკალური ფორუმისა და იშნესკოს სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის არამატერიალური მემკვიდრეობის ევროპული ფორუმის წევრი, მაკედონიის კომპოზიტორთა ასოციაციის, ტრადიციული მუსიკის საერთაშორისო საბჭოსა და სხვა ორგანიზაციების წევრი. მისი კვლევის სფეროა სარიტუალო ფოლკლორი, სიმღერები და ცეკვები მაკედონიაში, მრავალხმიანი სოფლური სიმღერები და მაკედონიური მუსიკალური ტრადიციის ევოლუცია. ასევე დაინტერესებულია მაკედონიაში ეროვნული უმცირესობების ხალხური მუსიკით. მონაწილეობა აქვს მიღებული 23 საერთაშორისო კონფერენციასა და სიმპოზიუმში როგორც მაკედონიაში, ისე საზღვარგარეთ. მისი მოხსენებები დაბეჭდილია რამდენიმე მუსიკალურ ჟურნალში.

მაკედონიური მრავალხმიანი სიმღერა – ზოგიერთი ძირითადი მახასიათებელი

სასიმღერო ტიპების, ფუნქციისა და გეოგრაფიული მდებარეობის მიხედვით მაკედონიური ხალხური სიმღერა შეიძლება იყოს ერთ-, ორ- და სამ-ხმიანი. ცენტრალური მაკედონიის ნაწილი წარმოდგენილია ერთხმიანი სიმღერით, ხოლო სხვა ნაწილებში ტრადიციული სოფლური სიმღერა ორ- ან სამ-ხმიანია. მრავალხმიანობის ბურღონული ტიპი უმთავრესად ორხმიან სიმღერებს ახასიათებს, თუმცა, დასავლეთ მაკედონიის ზოგიერთ სოფელში მამაკაცთა სამხმიანი ბურღონული სიმღერებიც გვხვდება. აღბანური ტოსკას მსგავსი წმინდა პოლიფონიური მაკედონიური ქალთა სიმღერა გვხვდება მაკედონიის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში. შესაძლებელია განვსაზღვროთ მაკედონიური მრავალხმიანი სიმღერის რამდენიმე კატეგორია, რომლებშიც იკვეთება მაკედონიელების, როგორც ერის რამდენიმე მნიშვნელოვანი ანთროპოლოგიური და სოციოლოგიური თავისებურება. მაკედონიაში ტრადიციული მრავალხმიანი სიმღერის განვითარება ასევე გვიჩვენებს ბალკანეთის შუაგულში მდებარე ქვეყნის ისტორიას.

VELIKA STOJKOVA-SERAFIMOVSKA MACEDONIA

PhD in Ethnomusicology (University of St. Kiril and Metodij, Skopje). A leader of the vocal group *Clear Waters* performing authentic Macedonian folk songs. Chair of the ICTM National committee of Macedonia, Chair of the ICTM study group *Music and Dance in South-Eastern Europe*, a member of the Balkan Musical Forum, the South-East European forum for intangible heritage – UNESCO, the Composers' Association of Macedonia, ICTM and other. Her research is focused on the function and aesthetics in rural tradition, ritual folklore and ritual songs and dances in Macedonia, multipart rural singing and transition in Macedonian music tradition. She is also interested in folk music of the minorities in Macedonia.

Has participated in 23 international scientific forums in Macedonia and abroad. Her papers have been published in several music magazines.

MULTIPART SINGING IN MACEDONIA – SOME BASIC CHARACTERISTICS

According to the type, function and geographical location of songs, the traditional folk singing in Macedonia can be one-voiced, two-voiced and three-voiced. Central part of Macedonia is represented with one-voiced singing, while in other parts it is multipart, two and three-voiced. The type of two-voiced singing is drone style, except some parts in Western Macedonia where we can find drone style three-voiced singing. Pure polyphonic Macedonian female singing like Albanian *Toska* is very obvious in South-Western parts of Macedonia. We can define several categories of Macedonian multipart singing, which can reveal some essential anthropological and sociological elements of the Macedonian nation. The development of the multipart traditional folk music in Macedonia can also trace the history of this country located in the very hart of the Balkans.

ნინო ფირცხალავა საქართველო

ეთნომუსიკოლოგი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ხალხური მუსიკალური შემოქმედების ლაბორატორიის თანამშრომელი. 1979 წელს დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკისმცოდნეობის ფაკულტეტი ფოლკლორის განხრით, სოლო 1983 წელს – ასპირანტურა მუსიკალური ესთეტიკის სპეციალობით. იკვლევს ქართული საერო და სასულიერო მუსიკალური შემოქმედების ესთეტიკის საფუძვლებს შუა საუკუნეების ქართული ფილოსოფიის ასპექტით (იოანე პეტრიწი). გამოქვეყნებული აქვს არა ერთი სტატია კონსერვატორიის სამეცნიერო კრებულსა და ჟურნალში. მონაწილეობს რესპუბლიკურ და საერთაშორისო კონფერენციებსა და სიმპოზიუმებში.

ეპანის, პანის, პამის ურთიერთიმართების საკითხისათვის

ძველ ქართულ სასულიერო და საერო დამწერლობის ძეგლებში, ვიდრე XIX ს.-მდე აქტიურად მოიხსენიება საკრავი ეპანი. არც ძველი ლიტერატურული წყაროები და არც ხალხური ზეპირსიტყვიერება წარმოდგენას არ იძლევა იმის შესახებ, თუ როგორ გამოიყურებოდა იგი. დიდი ქართველი ლვთისმეტყველისა და ფილოსოფოსის, იოანე პეტრიწის თხზულებების ლექსიკა ადასტურებს თვალსაზრისს იმის თაობაზე, რომ ეპანი ძაღებიანი, უძველესი ქართული შემბანებელი საკრავი უნდა ყოფილიყო. დიდ ინტერესს იწვევს იოანე პეტრიწის ლექსიკაში დაფიქსირებული სიმღერის დაბალი, მესამე ხმის სახელწოდება – ბამი. პანისაგან განსხვავებით, რომელიც დღემდე ქართულ საშემსრულებლო პრაქტიკაში ცოცხალი, მოქმედი ტერმინია, პეტრიწისეული ბამი ფაქტიურად არ გვხვდება ქართულ სამწერლობო და საერო ყოფით ლექსიკაში. მოხსენება ცდილობს პასუხი გასცეს კითხვა: რატომ უწოდებს პეტრიწი სიმღერის მესამე ხმას ბამს და არა პანს?

NINO PIRTSKHALAVA GEORGIA

Employee of the Georgian Folk Music Laboratory of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. Graduated from Tbilisi State Conservatoire, in the specialty of musicology (1980). Her research focuses on the problems of aesthetic principles of Georgian secular and sacred music in the aspect of medieval Georgian philosophy. Has published a number of articles in the proceedings of scientific works and journals of the Tbilisi State Conservatoire. Regularly takes part in local and international conferences.

ON THE INTERRELATION BETWEEN EBANI, BANI AND BAMI

Musical instrument *Ebani* is frequently encountered in old Georgian secular and sacred literature the 19th century. Neither literary sources, nor oral folklore provides clear idea on what it looked like.

According to Ivane Javakhishvili *Ebani* could have been an instrument of local origin, used as bass for chant and song. He considered that similarity between low third voice (literally *bani*) and the name of the instrument *Ebani* was not accidental.

The lexicon of the works by Ioane Petritsi, great Georgian theologian and philosopher confirms the viewpoint, that *ebani* could have been ancient stringed instrument used as bass. Also interesting is the name of third, low voice part *bami* used by Ioane Petritsi. Unlike *bani* is a live term in Georgian practice which until today, is not practically encountered in literary or domestic vocabulary. Petritsi's work is indicated as the source of this notion in "Bundle of Words" (18th century dictionary).

The author attempts to answer the question why Petritsi calls the third voice part *bami* and not *bani*.

მარინა ქავთარაძე საქართველო

ხელოვნებათმცოდნეობის (მუსიკოლოგიის) დოქტორი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის ისტორიის მიმართულების ხელმძღვანელი, ასოცირებული პროფესორი. უძღვება სპეციალობის კლასს; გარდა მსოფლიო და ქართული მუსიკის ისტორიის სპეციალური კურსებისა, კითხულობს საავტორო კურსებს არავეროპული ქვეყნების მუსიკის ისტორიაში, მუსიკალური თეატრის ისტორიაში, სამეცნიერო კვლევის მეთოდოლოგიაში. მისი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია ძველი და ახალი ქართული მუსიკის კვლევის, კერძოდ, კულტურათაშორისი ურთიერთობის, სემიოტიკის, მუსიკალურ-თეატრალური ჟანრული სინთეზის და სხვა პრობლემებთან. ავტორია 50-ზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომისა; მონაწილეობს საერთაშორისო კონფერენციებში და სიმპოზიუმებში; მისი ინიციატივით და ხელმძღვანელობით არა ერთი პროექტია განხორციელებული, მათ შორის – სამეცნიერო კონფერენციების ორგანიზება. თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის სამეცნიერო ელექტრონულ ჟურნალ *მუსიკოლოგია* და *კულტუროლოგიის* მთავარი რედაქტორი. კომპოზიტორთა კავშირის სამეცნიერო შრომების კრებულების სერის *მუსიკოლოგიური ძიებანი* დამფუძნებელი და პასუხისმგებელი რედაქტორი.

მონოფონია და პოლიფონია პარადიგმათა ცვლის კულტურულ-ისტორიული ასპექტები

მონოფონიისა და პოლიფონიის ურთიერთობის საკითხი სცილდება რომელიმე ერთი მუსიკალური კულტურის პრობლემატიკის ჩარჩოებს და უნივერსალურ ხასიათს ატარებს. შუა საუკუნეების ეპოქის მსოფლმხედველობის დონეზე პოლიფონიის წარმოშობის მიზეზების ძიებისას, რომელზემაც განსაზღვრეს რადიკალური ცვლილებები მუსიკალურ აზროვნებაში, ყველაზე მისაღები არის *სუბსტანციური პიროვნების კონცეფცია* (ლოს-ვეი), რომელიც წარმოიშვა ქრისტიანული სწავლების ნიადაგზე *აბსოლუტის* შესახებ, ანუ ღმერთზე, როგორც პიროვნებაზე. დასავლეთევროპული პოლიფონია არის ადამიანური სუბიექტის განსაკუთრებული ტიპის და მისი ღმერთისადმი დამოკიდებულების ერთ-ერთი მაგალითი გამოვლინება როგორც მისი შემქმნელის *კოლექტიური პიროვნებისა*. პოლიფონია ამოიზრდება ამ ურთიერთობების ქრისტიანული გაგებიდან და ამტომ ხდება „მხარდი“ ქრისტიანობის ეპოქაში, რაც არ არის შემთხვევითი. მოხსენებაში წარმოდგენილი დისკუსიის მიზანია წარმოაჩენს I – მონოფონიისა და პოლიფონიის მსოფლმხედველობრივი და კულტურულ-ისტორიული ასპექტები, განსაკუთრებით, მის დასავლეთევროპულ გამოვლინებაში და II – განიხილავს მასთან დაკავშირებული ზოგიერთი საკითხი ქართულ ტრადიციულ მუსიკასთან მიმართებით.

MARINA KAVTARADZE GEORGIA

Doctor of Musicology, Head of the Department of Music History at Tbilisi State Conservatoire. Assoc. Professor, leads the class of World and Georgian Music History, the author's course the Music History of Non-European Countries, in the History of Music Theatre and Methodology of Scientific study. Her scientific interests are linked with the study of old and new Georgian music, intercultural relations, semiotics, genre synthesis of musical theatre and other problems. Author of more than 50 scientific works; takes part in international conferences and symposia; a number of projects have been realized on her initiative and under her leadership, including scientific conferences. Editor-in-chief of the Conservatoire's electronic journal *Musicology and Culturology*. Founder and responsible editor of the series of Composers' Union's collections of scientific works *Musicological Searches*.

MONOPHONY AND POLYPHONY CULTURAL-HISTORICAL ASPECTS OF PARADIGM ALTERATION

Relation between monophony and polyphony exceeds the frame of problems of any musical culture and is of universal importance.

From Medieval viewpoint on the genesis of polyphony most acceptable is *the concept of substantial personality* (Losev) i.e. the concept about the absolute or God as person, which originated on the basis of Christian doctrine.

West-European polyphony is a special type one of the most distinct expressions of human subject and human attitude to the God, as to the collective personality of its creator. Polyphony grows from the Christian understanding of these relations and this is why it becomes “increasing” in Christian epoch, which is not accidental.

The discourse presented in the paper aims to demonstrate: 1. Ideological and Cultural-historical aspects of monophony and polyphony, especially in its West-European expression; 2. To discuss some of its issues in relation to Georgian traditional music.

ჰანგ ჟი
ჩინეთი

იუნესკოს ჯანმრთელობის კომიტეტის ჩინეთის განყოფილების, ჩენგ დუს სახალხო კონგრესის მუდმივი კომიტეტის თავჯდომარის მოადგილე, წითელი ჯვრის ვიცე პრეზიდენტი. იყო ჩენგ დუს მწერლებისა და მხატვრების ფედერაციის თავჯდომარის მოადგილე და გენერალური მდივანი. 2008 წელს დაიწყო ტიბეტისა და ქიანგის მუსიკის ფენომენისა და მისი წარმოშობის კვლევა, 2011 წელს სუ ვეის თანაავტორობით გამოცემული წიგნი *ქიანგის უკანასკნელი მომღერალი ტომი* შეფასდა, როგორც პროვინციის წლის ყველაზე მნიშვნელოვანი ნაშრომი, რომელიც რეკომენდებულია პროვინციის ახალგაზრდობისთვის. ჩინეთის ეროვნულ უმცირესობათა და ფონოლოგიური საზოგადოების შეფასებით, ნაშრომში მოცემულია მნიშვნელოვანი ფაქტები ტიბეტისა და ქიანგის მუსიკის, მისი ისტორიისა და კულტურის კვლევისთვის.

ჩინეთის ქიანგის ხალხის პოლიფონიური ტრადიცია
(სუ ვეის თანაავტორობით)

ნაშრომის მიზანია შეისწავლოს ქიანგის ხალხის ათასწლეულიანი ისტორიის მქონე მრავალხმიანი მუსიკა. ჩინეთის 56 ეთნიკური უმცირესობიდან თითოეულს აქვს უნიკალური კულტურული ტრადიცია და გამორჩეული სასიმღერო სტილი. მაგრამ რატომ აქვს ზოგიერთი მათგანს მრავალხმიანი მუსიკის სხვადასხვა ფორმები, მაშინ, როცა დანარჩენებს საერთოდ არა აქვთ იგი? როგორ გაუძლო ამ უძველესმა სასიმღერო ტრადიციამ ათასწლეულებს ლიტერატურული ჩანაწერების გარეშე? ჩვენ ვუპასუხებთ შეკითხვებს, რომლებიც ეხება ისტორიულ განვითარებასა და ქიანგის მრავალხმიანობის სამ ასპექტს: 1. ქიანგის ისტორიასა და კულტურას, 2. ქიანგის ვოკალური და ინსტრუმენტული მუსიკას, 3. მრავალხმიანობის ტრადიციას (გეოგრაფია, მუსიკალური მახასიათებლები, თანამედროვეობის გავლენა) და ასევე, ვიმსჯელებთ მისი წარმოშობის ჰიპოთეზაზე.

WANG QI
CHINA

Vice Chairman of the Health Committee of UNESCO of China, Chengdu People's Congress Standing Committee, Chengdu, Vice President of the Red Cross, the former: Vice-Chairman of the Federation of writers and artists in Chengdu, the Secretary-General. In 2008 began to examine the multi-part music of the Tibetan and Qiang cultural phenomenon and its causes, and in 2011 published the book *The Last Qiang Sound Tribe*, was named the year Provincial Key publications and excellent books recommended to the province's young people. The Chinese minority and the phonology authoritative organizations consider that the book provides important evidence for the Tibetan and Qiang music and its historical and cultural research.

THE POLYPHONIC TRADITION OF QIANG
PEOPLE OF CHINA
(Co-author SU WEI)

The paper aims to study the vocal folk polyphonic music of Qiang people which possess thousands years of history. China is home of 56 minorities, each owning the unique set of cultural tradition and distinctive singing style. But why some of them have various forms of polyphony music while the rest does not have it? How did this ancient singing method passed through thousands of years without literary inscription? We will pose and answer those questions, which involve historical development and cultural settings of Qiang polyphony in three aspects: (1) overview of Qiang history and culture, (2) vocal and instrumental music of Qiang, (3) polyphonic tradition (geography, musical features, modern influences), and will also discuss the hypothesis of the origin.

ნინო ლამბაშიძე საპარტოველო

ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი, ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის თანამშრომელი, საქართველოს საპატრიარქოსთან არსებული ქრისტიანული კვლევის საერთაშორისო ცენტრის კოორდინატორი, საერთაშორისო იუნგიაური ფსიქოთერაპიის ასოციაციის საქართველოს განვითარების ჯგუფის წევრი, ICC-თან არსებული ქრისტიან ქალთა ცენტრის წევრი. თბილისის სასულიერო აკადემიისთან არსებული საეკლესიო გალობისა და სიმღერის უმაღლესი სასწავლებლის მოწვეული პედაგოგი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მოწვეული ლექტორი. სამეცნიერო ინტერესების სფეროა ძველქართული წარმართული კალენდრის, რელიგიური დღესასწაულების, წეს-ჩვეულებების, რელიგიური სინკრეტიზმის, ადრეული ქრისტიანობის, მარტიროლოგიის, ქრისტიანიზაციის, ლიტურგიკის პრობლემები. გამოქვეყნებული აქვს 90-მდე ნაშრომი ქართულ, რუსულ და ინგლისურ ენაზე. არის მრავალი ექსპედიციის, სამეცნიერო ფორუმისა და პროექტის მონაწილე, ტელე-რადიო გადაცემების ავტორი.

ჰვენieroბის დღესასწაული და მასთან დაკავშირებული ტრადიციული მუსიკა
(ნინო მახარაძის თანაავტორობით)

ჰვენieroბას სამეგრელოში აღდგომიდან მერვე დღეს აღნიშნავდნენ. ამ დღესასწაულის დაარსება წმინდა ანდრია მოციქულის საქართველოში ქადაგებას უკავშირდება (I საუკუნე), ხოლო მისი აკრძალვა კომუნისტური რეჟიმის „ღამ-სახურება“ (XX საუკუნის 20-იანი წწ.).

XIX საუკუნის პრესაში გაბნეული წერილების, სამეცნიერო ლიტერატურის, მოპოვებული ეთნოგრაფიული და ფოლკლორული მასალის საფუძველზე მოხსენებაში გამოვლენილია დღესასწაულის წარმართული და ქრისტიანობისდრინდელი შრეები. შესწავლილია ვოკალური და საკრავიერი მუსიკის რიტუალური არსი, მისი შესრულების ფორმები და ინტონაციური თავისებურებები.

NINO GHAMBASHIDZE GEORGIA

Doctor of Historical Sciences, employee at the Javakhishvili Institute of History and Ethnology, coordinator at the International Centre for Christian Studies of the Georgian Patriarchy, member of the Developing Group of Georgia of the International Jungian Association of Psychotherapy, member of the women's Centre of the ICC. Invited teacher at the St. Giorgi Mtatsmindeli Educational University, lecturer V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. Focus of her scholarly interest is problems of ancient Georgian pagan calendar, religious festivities, ritualism, religious syncretism, early Christianity, Martyrology, Christianisation, Liturgics. Has published over 90 works in Georgian, Russian and English languages. Is a participant of a number of filed expeditions, scientific forums and projects. Author of television and radio programs.

CHVENIEROBA FESTIVITY AND TRADITIONAL MUSIC RELATED TO IT (co-author Nino Makharadze)

Chvenieroba was celebrated in Samegrelo on the 8th day after Easter. Foundation of the holiday is related to the sermons of Andrew the First called in Georgia (1st century), whilst its prohibition is the “merit” of Communist regime (the 1920s).

Basing on the ethnographic and folk material compiled from the letters and, scientific literature scattered in the 19th century press the paper reveals the layers of pagan and Christian times in the holiday. Studied is the ritual essence of vocal and instrumental music, forms of performance and intonational peculiarities.

სუსანე ციგლერი
გერმანია

SUSANNE ZIEGLER
GERMANY

Graduated in Musicology/Ethnomusicology and Slavic languages and literature at the University of Cologne. Has a position at Berlin Phonogramm Archiv, Ethnomusicology department of the Ethnological Museum, National Museums in Berlin, Prussian Heritage Foundation. Published numerous scientific articles on the history and holdings of the Berlin Phonogramm Archiv and is co-editor of the historical collections of CD series.

RECORDINGS OF GEORGIAN PRISONERS IN GERMANY (1915-1919)

During the First World War the Royal Prussian Phonographic Commission initiated recordings of the voices of foreign soldiers in German prison camps. Recordings of Georgian prisoners were made on wax cylinders as well as on discs; they are preserved at Berlin Phonogramm Archiv and the *Lautarchiv*, today Humboldt-University Berlin.

Information will be given on the Georgian singers and their background as well as on the recorded repertoire. These invaluable recordings will also be discussed against the background of the first sound recordings, made in Georgia between 1901 and 1914.

დაამთავრა კიოლნის უნივერსიტეტის მუსიკოლოგია/ეთნომუსიკოლოგიისა და სლავური ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტები. მუშაობს ბერლინის ფონოგრამარქივში, ბერლინის ეთნოლოგიური მუზეუმის ეთნომუსიკოლოგიის განყოფილებაში, პრუსიული მემკვიდრეობის ფონდში. გამოქვეყნებული აქვს მრავალი სამეცნიერო სტატია ბერლინის ფონოგრამარქივის ისტორიასა და მასალებზე, არის კომპაქტური დისკებისა და ისტორიული კოლექციის თანარედაქტორი.

ძართველ ტყვეთა ჩანაწერები გერმანიაში (1915-1919)

პირველი მსოფლიო ომის დროს პრუსიის სამეფო ფონოგრაფიულმა კომისიამ დაიწყო გერმანულ ტყვეთა ბანაკებში მყოფი უცხოელი ჯარისკაცების ხმების ჩაწერა. ქართველი ტყვეების ხმები ჩაიწერეს ცვილის ლილევაკებზეც და დისკებზეც, რომლებიც ინახება ბერლინის ფონოგრამარქივსა და ბერლინის პუმბოლდტის უნივერსიტეტის ლაუტარქივში. ასევე არსებობს ინფორმაცია ქართველ მომღერლებზე, მათ წარმოშობასა და ჩაწერილ რეპერტუარზე. ეს ფასდაუდებელი ჩანაწერები განიხილება საქართველოში 1901-1914 წლებში გაკეთებული პირველი აუდიოჩანაწერების კონტექსტში.

ნინო ციციშვილი ავსტრალია/საქართველო

მელბურნის მონაშის უნივერსიტეტის მეცნიერ მუშაკი. 2005 წელს ამავე უნივერსიტეტში მიენიჭა ფილოსოფიის დოქტორის ხარისხი. 2010 წელს მისი ავტორობით გამოიცა წიგნი: *ეროვნული ერთობა და გენდერული განსხვავება; ქართული ტრადიციული მუსიკის იდეოლოგიები და პრაქტიკები*, მისივე სადოქტორო დისერტაციის საფუძველზე. იკვლევს კავშირებს მუსიკას, სოციალურ სისტემებსა და ისეთ პოლიტიკურ იდეოლოგიებს შორის, როგორიცაა ნაციონალიზმი და გენდერული რეჟიმები როგორც ტრადიციული, ისე პოპულარული მუსიკის ჟანრებში. მისი პუბლიკაციები ასევე ეძღვნება მუსიკალური სტილების ინტერდისციპლინური და შედარებით კვლევას, მათ შორის ქართული, ბალკანური და შუა აღმოსავლეთის სასიმღერო ტრადიციების არქეოლოგიური და ფიზიკურ-ისტორიული ანთროპოლოგიით გამყარებულ ინტერდისციპლინური ანალიზს.

სატრფიალო სიმღერების წარმოშობის შესწავლა ევოლუციური და შედარებითი პერსპექტივიდან

ზოგადად, მუსიკა სიყვარულსა და სქესობრივ ურთიერთობებზე და, კერძოდ, სატრფიალო სიმღერები, ტრადიციულად, განიხილება, როგორც სქესობრივი გადარჩევის საშუალება ადამიანის ევოლუციის ადრეულ ეტაპზე. ნაშრომში ავტორი განიხილავს ამ მიდგომას სხვადასხვა საზოგადოებასა და მუსიკალურ ლიტერატურაში სიყვარულსა და სექსუალობასთან დაკავშირებული მუსიკის კვლევის საშუალებით; ასაბუთებს, რომ ბევრ ადრეულ მუსიკაში სასიყვარულო სიმღერები არ არსებობს. შესაძლოა, ეს იყოს ჟანრი, რომელიც განვითარდა ადამიანის კულტურის გაცილებით გვიანდელ ეტაპზე, სახელდობრ, მაშინ, როდესაც სქესობრივი შეზღუდვებისა და ტაბუს გაჩენამ მუსიკა გადააქცია შეზღუდული სქესობრივი თავისუფლების გამოხატვის საშუალებად. გარდა ამისა, სატრფიალო სიმღერები უმეტესად გამოხატავენ უფრო შინაგან და ინდივიდუალურ გრძნობებს. სოლო სატრფიალო სიმღერები გაცილებით მეტია, ვიდრე სათემო მრავალხმიანი სატრფიალო სიმღერები. სხვებთან ერთად განხილულია ქართული (სვანური), პიგმეების, მოსუო და არემაი ტიბეტელების ნიმუშები.

NINO TSITSISHVILI AUSTRALIA/GEORGIA

Nino Tsitsishvili is an Adjunct Research Fellow at the School of Music/Conservatorium at Monash University, Melbourne, where she graduated PhD in 2005. Her book entitled *National Unity and Gender Difference: Ideologies and Practices in Georgian Traditional Music* based on her doctoral dissertation was published in 2010. Tsitsishvili's research and publications concern links between music, social systems and political ideologies such as nationalism and gender regimes, both in traditional and popular music genres. Her publications also involve interdisciplinary and comparative research of musical styles, including inter-regional analysis of Georgian, Balkan and Middle Eastern singing traditions supported by the findings of archaeology and physical-historical anthropology.

EXPLORING ORIGINS OF LOVE SONGS FROM AN EVOLUTIONARY AND COMPARATIVE PERSPECTIVES

Love songs in particular, and music about love and sexual relationships in general, have been traditionally viewed as a means for sexual selection in the course of early human evolution. In this paper, by means of exploring love- and sexuality-related music among various societies as well as the literature about music and evolution. I will challenge this view, arguing that love song genre is absent from many early music cultures. Love songs and music concerned with sexuality could be a genre developed at a later stage of human culture, namely when the emergence of sexual restrictions and taboos made the art of music a significant means for expressing the otherwise suppressed sexual freedoms. Also, as love songs mostly deal with more intimate and individual sensibilities, solo composed love songs prevail compared to communal, polyphonic love songs. Among others, cases of Svaneti (Georgia), pygmies, Mosuo and Aremai Tibetans (China) will be discussed.

მათ ჰარვი
ავსტრალია

MATT HARVEY
AUSTRALIA

PhD Studied law, politics and French at the University of Melbourne. After working as a lawyer and law teacher, he obtained his PhD from Monash University for a thesis on the constitutional development of the European Union. In 2007, he began studying guitar with Dr. Joseph Jordania and in 2009 he began writing songs. He has so far made three albums assisted by Dr. Jordania. Now a Senior Lecturer in Law at Victoria University in Melbourne, he combines his interest in law, politics and music in this paper.

POLITICAL POLYPHONY

This paper explores whether the techniques of traditional polyphony can be used by politicians to promote harmonious government. Politicians can be seen as composers or conductors. Social harmony is a good goal and politicians should try to bring it about. The trick for the politician as composer is to come up with a tune that the public will like or at least accept. As with traditional music, a politician can appeal to old tunes that the public knows well. They may be accused of “playing the same old tune”, but old tunes may resonate with the public. The successful Australian Labor Party 1972 election campaign theme *It's Time* was backed by a rousing song. The paper surveys the use in Australian politics in the last 40 years for the use of music and the techniques and methods of traditional polyphonic music creation and performance for political goals.

დოქტორი, შეისწავლა იურისპრუდენცია, პოლიტიკა და ფრანგული მეღბურნის უნივერსიტეტში. იურისტად და იურისპრუდენციის პედაგოგად მუშაობის შემდეგ, მონაშის უნივერსიტეტში მიიღო ფილოსოფიის დოქტორის წოდება ევროკავშირის კონსტიტუციური განვითარების თემაზე. 2007 წელს დაიწყო გიტარაზე დაკვრა დოქტორ იოსებ ჟორდანიათან და 2009 წელს დაიწყო სიმღერების წერა. ჟორდანიათა დახმარებით უკვე გამოშვებული აქვს სამი ალბომი. ამჟამად არის მეღბურნის ვიქტორიას უნივერსიტეტის უფროსი მასწავლებელი. ნაშრომში მან შეათავსა თავისი ინტერესი იურისპრუდენციაში, პოლიტიკასა და მუსიკაში.

პოლიტიკური პოლიფონია

ნაშრომში განხილულია, როგორ შეიძლება პოლიტიკოსებმა გამოიყენონ ტრადიციული პოლიფონია პარმონიული მთავრობის შესაქმნელად. პოლიტიკოსები შეიძლება შევადაროთ კომპოზიტორებს ან დირიჟორებს. სოციალური პარმონია კარგი მიზანია და პოლიტიკოსები უნდა ცდილობდნენ მის განხორციელებას. პოლიტიკოსმა, როგორც კომპოზიტორმა, უნდა იპოვოს მელოდია, რომელსაც საზოგადოება მოიწონებს ან მიიღებს. ისევე, როგორც ტრადიციულ მუსიკაში, პოლიტიკოსმა შესაძლოა მოიხმოს საზოგადოებისთვის კარგად ნაცნობი ძველი მელოდოები, რისთვისაც შეიძლება დაადანაშაულონ „მათ გადამღერებაში“, მაგრამ ეს მელოდოები ესმაურებიან საზოგადოების მოთხოვნებს.

წარმატებული ავსტრალიური ლეიბორისტული პარტიის 1972 წლის საარჩევნო კამპანიის თემას დროა ზურგს უმაგრებდა გამამხნეველები სიმღერა. ნაშრომი მიმოიხილავს უკანასკნელი 40 წლის მანძილზე ავსტრალიურ პოლიტიკაში მუსიკის, ტექნიკისა და ტრადიციული პოლიფონიური მუსიკის მეთოდების შექმნასა და გამოყენებას პოლიტიკური მიზნებისათვის.

კაე ჰისაკა
იაპონია

KAE HISAOKA

JAPAN

JD doctoral student in Literature and Musicology at Osaka University. MA in Literature (Slavic Research), Hokkaido University. Completed short course of Georgian Folk Music at the International Research Center for Traditional Polyphony of Tbilisi State Conservatoire.

The purpose of her research is to elucidate that Caucasian people have produced various musical cultures represented by polyphony in the historical-political dynamism in Slav-Eurasia basing on the existing literature on the subject and fieldwork material. Works: *Formation of Regional Identity in Garmoni Music: From the Tusheti Region in North-East Georgia* *Handai Ongaku Gakuho*, 10 (2012, June); *Cultural representations of Georgian polyphonic singing: The Discourse of Musicologists at the End of the Russian Imperial Period* *Toyo Ongaku Kenkyu*, 75 (2010), 1-20.

CONSTRUCTION OF AUTHENTICITY OF POLYPHONY AND MUSICAL PRACTICES IN GEORGIA (SOCIOLOGICAL ASPECTS OF TRADITIONAL POLYPHONY: PERFORMERS AND LISTENERS)

Part one of this paper explains the process of discovering polyphony as an unusual Georgian musical culture through the interaction of musicologists from Georgia and Russia in a colonial context of the Russian empire.

Part two focuses on the construction of the authentic national history of polyphony in the integration process of the Soviet Union, promoted in the 1930s. Part three considers the embodiment of the national and regional identities of Georgian people under the state cultural policy on the basis of the musicological view that prevailed during the imperial period. The final section clarifies various representative forms of polyphonic songs in post-modern context by focusing on the musical activities of ordinary people today.

ოსაკას უნივერსიტეტის დოქტორანტი ლიტერატურაში. ლიტერატურის მაგისტრი (სლავური კვლევები, ჰოკაიდოს უნივერსიტეტი). გაიარა ქართული ხალხური მუსიკის მოკლე კურსი თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ტმკს-ში. მისი მიზანია კავკასიელი ხალხების პოლიფონიით წარმოდგენილი მრავალფეროვანი მუსიკალური კულტურის კვლევა სლავურ-ევრაზიული ისტორიულ-პოლიტიკური დინამიზმის კონტექსტში, არსებულ ლიტერატურასა და სხვადასხვა სამეცნიერო მასალებზე დაყრდნობით. გამოქვეყნებული აქვს ნაშრომები – რეგიონული იდენტურობის ფორმირება გარმონის მუსიკაში: *წრდილო-აღმოსავლეთი საქართველოს თუშეთის რეგიონი* (ჟურნ. *Handai Ongaku Gakuho*, 10 (2012, ივნისი) და *ქართული პოფონიური სიმღერის კულტურული წარმომადგენლობა: რუსული იმპერიული პერიოდის დახასრულის ხანის მუსიკოლოგების მოხაზუბრები* (ჟურნ. *Toyo Ongaku Kenkyu*, 75 (2010), 1-20).

პოლიფონიური და მუსიკალური პრაქტიკების ავთენტურობის სტრუქტურა საქართველოში (ტრადიციული პოლიფონიის სოციოლოგიური ასპექტები: შემსრულებლები და მსმენელები)

ნაშრომში ქართული მუსიკალური კულტურისთვის დამახასიათებელი მოვლენის – პოლიფონიის გამოვლენის პროცესი წარმოდგენილია რუსეთის იმპერიის კოლონიური რეგიმის პირობებში, ქართველი და რუსი მუსიკოლოგების ურთიერთობის კონტექსტში.

მისი მეორე ნაწილი ყურადღებას ამახვილებს ეროვნული ავთენტურობის პოლიფონიის სტრუქტურაზე 1930-იან წლების საბჭოთა კავშირში მიმდინარე ინტეგრაციის ფონზე.

მესამე ნაწილში საუბარია ქართველი ხალხის ეროვნული და რეგიონული იდენტურობის განხორციელებაზე იმ სახელმწიფო კულტურული პოლიტიკის ფარგლებში, რომელსაც საფუძვლად ედო იმპერიულ პერიოდში გავრცელებული მუსიკოლოგიური შეხედულებები.

ბოლო ნაწილი პოსტ-მოდერნულ კონტექსტში წარმოაჩენს პოლიფონიური სიმღერების სხვადასხვა ფორმას ჩვეულებრივი ხალხის დღევანდელ მუსიკალურ საქმიანობაში.

მრგვალი მაგიდა I

წამყვანი: პოლო ვალეჰო

*მზა საუკუნეების ევროპული და
ქართული პოლიფონიური მუსიკა:
მოდალობა და ჰარმონია*

ROUND TABLE I

Speaker: POLO VALLEJO

*EUROPEAN AND GEORGIAN MEDIEVAL
POLYPHONIC MUSIC: MODALITY AND HARMONY*

მრგვალი მაგიდა II

წამყვანი: დიტერ ქრისტენსენი

*ახალი მოსაზრებები ადამიანის ევოლუცია-
სა და ქცევაზე – მრავალხმიანობის როლი
თანამედროვე ადამიანის ჩამოყალიბებაში*

ROUND TABLE II

Speaker: DIETER CHRISTENSEN

*NEW THINKING ABOUT EVOLUTION AND
EXPRESSIVE BEHAVIOR – POLYPHONY AS PART OF
WHAT AND HOW WE HAVE BECOME*

სიმჰა არომი საზრანბათი

სორბონის უნივერსიტეტის დოქტორი, სამეცნიერო კვლევის ეროვნული ცენტრის (CNRS) საპატიო სამეცნიერო დირექტორი, ამავე ცენტრის ლაბორატორიის ზეპირი ტრადიცია – ენები და ცივილიზაციები (LACITO) ეთნომუსიკოლოგიის განყოფილების გამგე. ცენტრალურ აფრიკაში ხანგრძლივი მუშაობისას შეიმუშავა ინტერაქტიული ჩაწერის მეთოდები, რომლებიც ზეპირი ტრადიციის ნებისმიერი მრავალხმიანი მუსიკის ტრანსკრიფციისა და ანალიზის საშუალებას იძლევა. ამ ნაშრომისათვის იგი დაჯილდოვდა სამეცნიერო კვლევის ეროვნული ცენტრის ვერცხლის მედლით. გამოქვეყნებული აქვს რამდენიმე წიგნი, მრავალი სამეცნიერო სტატია, ოცდაათამდე ჩანაწერი და ფილმი. ამათგან სამმა ფირფიტამ მიიღო ჩარლზ კროს აკადემიის დისკების საერთაშორისო გრან პრი. მისი წიგნი აფრიკული მრავალხმიანობა და პოლირიტმია, რომელიც გამოსცა კემბრიჯის უნივერსიტეტის გამომცემლობამ, 1992 წელს აღინიშნა პრესტიჟული ჯილდოთი *ASCAP Deems Taylor Award*. 2011 წელს მსოფლიო ეთნომუსიკოლოგიაში შეტანილი წვლილისთვის მიენიჭა ფუმო კოიტუმის პრემია.

SIMHA AROM

FRANCE

Docteur d'Etat from the Sorbonne University (Paris) is currently Emeritus Director of Research at the French National Center for Scientific Research (C.N.R.S.) and Head of the Department of Ethnomusicology of the laboratory *Oral Tradition – Languages and Civilizations* (LACITO) of the C.N.R.S. During his long work in Central Africa, developed interactive recording methods allowing the transcription and analysis of any oral polyphonic music. For this achievement, was awarded the Silver Medal of the C.N.R.S. Has published several books, numerous scientific papers, and some thirty records and films. Three of his records have won the Grand Prix International du Disque of the Academie Charles Cros, and his book *African Polyphony and Polyrhythm*, published by the Cambridge University Press, was awarded the prestigious *ASCAP Deems Taylor Award* in 1992. Was awarded Fumio Koitsumi prize for the contribution to the world ethnomusicology in 2011.

დევილ
არუთინოვი-ჯინჩარაძე
საპარტეზო

მუსიკისმცოდნე, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, ეროვნული აკადემიის აკადემიკოსი. დაიბადა თბილისში, დაამთავრა მოსკოვის კონსერვატორიის თეორიულ-საკომპოზიტორო ფაკულტეტი (1961). საკანდიდატო დისერტაცია: ა. ხაჩატურიანის სიმფონიური სტილის შესახებ, მოსკოვი, 1972; სადოქტორო დისერტაცია: ა. ხაჩატურიანი და აღმოსავლეთის მუსიკა (ენა, სტილი ტრადიციები), მოსკოვი, 1984. მრავალი წლის მანძილზე იყო მოსკოვის პ. ჩაიკოვსკის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორის პროფესორი, 1991 წლიდან თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის პროფესორია. კვლევის ძირითადი სფეროებია პოლიფონიისა და მუსიკალური ფორმის პრობლემატიკა. კვლევის არეალშია ევროპული და განსაკუთრებით ქართული მუსიკის პოლიფონიის საკითხები. არის 100-ზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომის ავტორი. გამოქვეყნებული აქვს მონოგრაფიები, სახელმძღვანელოები: ა. ხაჩატურიანი და აღმოსავლეთის მუსიკა (ენა, სტილი ტრადიციები), მოსკოვი, 1983; პ. ჩაიკოვსკის ქმნილებანი მუსიკალური ნაწარმოებების ანალიზის კურსში, მოსკოვი, 1989, 2012; ა. ხაჩატურიანი. ცხოვრება და შემოქმედება, წიგნი-ალბომი +CD, მოსკოვი, 2003; პოლიფონიის თეორია და ისტორია, ლექციები, თბილისი, 2010; მუსიკალური ნაწარმოებების ანალიზი, ლექციები, თბილისი, 2004, 2012.

DEVIL
ARUTINOV-JINCHARADZE
GEORGIA

Musicologist, Doctor of Arts, Academician of the National Academy, was born in Tbilisi, graduated from the Department of Theory-Composition at Moscow Conservatoire in 1961. Defended Candidate's Dissertation *A. Khachaturian's Symphonic Style, Moscow, 1972, Doctor's Dissertation A. Khachaturian and Oriental Music (language, style, traditions)*, Moscow, 1984. During years was a professor P. Tchaikovsky Moscow State Conservatoire, Has been professor of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire since 1991.

Main focus of his scholarly study is the problem of polyphony and musical form. The study also encompasses problems of European and especially Georgian music polyphony. He is the author of over 100 scientific works, monographs and textbooks: *A. Khachaturian and Oriental Music (Language, Style Traditions)*, Moscow, 1983. *P. Tchaikovsky's Works in the Course of the Analysis of Musical Pieces*, Moscow, 1989, 2012, *A. Khachaturian. Life and Creative Work. Book-Album*, Moscow, 2003, *Theory and History of Polyphony*, lectures, Tbilisi, 2010; *Analysis of Musical pieces*, lectures, Tbilisi, 2004, 2012.

პიტერ გოლდი აშშ

ეთნომუსიკოლოგი და ანთროპოლოგი, ეწეოდა პედაგოგიურ საქმიანობას და იყო ამერიკის რამდენიმე უნივერსიტეტის კულტურის მუზეუმის კურატორი. ჩატარა ექსპედიცია და ჩაწერა შავშეთელი ქართველების მუსიკა, რაც გამოიცა დისკოს სახით: *ქართული ხალხური მუსიკა თურქეთიდან* (1968). მას შემდეგ მღეროდა და უკრავდა ქართულ მუსიკას. უკანასკნელ პერიოდში მისი სამეცნიერო კვლევის თემაა ამერიკელი ინდიელებისა და ტიბეტური მუსიკა, რასაც მოჰყვა ნაშრომი *ნავახოსა და ტიბეტის სასულიერო სიბრძნე: სულიერება* (1994). კითხულობს ღე-ქციებს, ასრულებს და წერს მსოფლიო მუსიკალურ ტრადიციებზე, კომპარატიულ სულიერ ფილოსოფიასა და აბორიგენულ ხელოვნებაზე, მის მიერ დაარსებული *უძველესი გზების პროექტის* საშუალებით.

<http://ancientwaysproject.org>

PETER GOLD

USA

An ethnomusicologist and anthropologist who has taught and served as cultural museum curator at several American universities. He conducted field research and recorded the music of Georgian ex-patriates from the Shavsheti region, leading to the LP study album: *Georgian Folk Music from Turkey* (1968). Since that time, he has continued to sing and play Georgian music. Peter Gold's later research and publications focused on Native American and Tibetan studies, culminating in the publication of *Navajo and Tibetan Sacred Wisdom: The Circle of the Spirit* (1994). He continues to lecture, perform and write on world musical traditions, comparative spiritual philosophies and indigenous arts through the *Ancient Ways Project*.

<http://ancientwaysproject.org>

პოლო ვალეჟო ესპანეთი

მუსიკოლოგიის დოქტორი. ეთნომუსიკოლოგიასა და მუსიკალურ-საგანმანათლებლო სფეროში საყოველთაოდ აღიარებული სპეციალისტი, კითხულობს ლექციებს მსოფლიოს მრავალ უნივერსიტეტში. მადრიდის *კომპლუტენსე უნივერსიტეტის* მუსიკოლოგიის ასოცირებული პროფესორი, მონრეალის (კანადა) მუსიკის ანთროპოლოგიისა და შედარებითი მუსიკოლოგიის ლაბორატორიის წევრი. კარლ ორფის (მიუნხენი) ფონდის სამეურვეო საბჭოს წევრი, პარიზის *ცოცხალი პოლიფონიის ასოციაციის* მკვლევარი.

შავ აფრიკაში 1987 წლიდან ატარებს სავსელე სამუშაოებს, არის მრავალი სტატიის, წიგნის, აუდიოგამოცემების რედაქტორი, მის სავსელე საექსპედიციო მასალებზე აგებული ფილმი *აფრიკა: რიტმი* გამოაჩინეს პრესტიჟულ საერთაშორისო ფესტივალზე.

ამჟამად თანამშრომლობს გოეთეს ინსტიტუტთან, პასუხისმგებელია სენეგალსა და საქართველოში ექსპერიმენტული სასწავლო პროგრამების განხორციელებაზე. სიმპა არომთან ერთად იკვლევს ქართულ საერო და სასულიერო ვოკალურ პოლიფონიას.

მისი კომპოზიტორული თხზულებები რეგულარულად სრულდება ცნობილი სოლისტებისა და ანსამბლების მიერ ხუთივე კონტინენტზე.

POLO VALLEJO

SPAIN

Doctor of Musical Sciences, composer and pedagogue. Internationally recognized in Ethnomusicology and Music Education programs, he is lecturer at universities all over the world. Associate Professor of Musicology at the *Complutense University* of Madrid, Scientific and Artistic adviser at the Carl Orff Foundation in Munich, researcher at the *Association Polyphonies Vivants* from Paris and at the MCAM (Laboratoire de Musicologie Comparée et Anthropologie de la Musique), University of Montreal (Canada).

From his fieldwork since 1987 in Black Africa, he has edited numerous articles, books, audio documents and a film *Africa: The Beat* selected in prestigious International Film Festivals. Nowadays, and in collaboration with the Goethe Institute, he is responsible for experimental teacher training programs in Senegal and in Georgia. Together with Simha Arom, he is carrying out a research work dedicated to secular and sacred Georgian vocal polyphonies. As a composer, his works are regularly performed by prestigious soloists and ensembles on the five continents.

სუზან რანკინი დიდი ბრიტანეთი

დოქტორი, კემბრიჯის უნივერსიტეტის პროფესორი, ხელმძღვანელობს შუა საუკუნეების მუსიკის სპეციალურ კათედრას. სწავლობდა კემბრიჯის, ლონდონის ქინგს კოლეჯსა და პარიზის (უმაღლესი განათლების პრაქტიკულ სკოლაში). სწავლობს შუა საუკუნეების მუსიკას წყაროების, ნოტირებული მასალისა და რიტუალში მისი ადგილისა და მნიშვნელობის საფუძველზე. იკვლევს მუსიკას, როგორც საეკლესიო რიტუალის ელემენტს, განსაკუთრებით, დრამატულ ცერემონიალებში. ასევე იკვლევს სანკტ გალენის შუა საუკუნეების მუსიკალური წყაროების პალეოგრაფიას. ახლახანს გამოსცა მეთერთმეტე საუკუნის დასაწყისის *ვინჩესტერის ტროპარის* ფაქსიმილე (კემბრიჯი, ქრისტის კოლეჯის კორპუსი MS 473), რომელიც გვიჩვენებს, თუ რამდენადაა შესაძლებელი ადრეული ევროპული ორხმიანი პოლიფონიის გაშიფვრა. 2007 წლის გაზაფხულზე ოქსფორდის უნივერსიტეტში ჩაატარა ლექციები თემაზე *IX საუკუნის მუსიკალური ბგერები და სანოტო მასალა*, რის გამოც 2009 წელს მიიწვიეს პრინსტონის უმაღლესი განათლების ინსტიტუტში. ამავე წელს აირჩიეს ბრიტანეთის აკადემიის წევრად. 2013-2014 წლებში გააგრძელებს მუშაობას ძველ სანოტო მასალაზე, როგორც ლევერჰულმეს თანამშრომელი.

SUSAN RANKIN GREAT BRITAIN

Holds a personal chair in the University of Cambridge as Professor of Medieval Music. Educated at the universities of Cambridge, King's College London and Paris (École Pratique des Hautes Études, IVème section). Scholarly work engages with music of the middle ages through its sources and notations and through its place and meaning within ritual. Those ways in which music was exploited as an element within church ritual, and especially in dramatic ceremonies, have formed a long-term focus of study. A second focus has been the palaeography of musical sources copied at Sankt Gallen in the early middle ages. Most recently she has edited a facsimile of the early eleventh-century *Winchester Troper* (Cambridge, Corpus Christi College MS 473), demonstrating to what extent it is possible to transcribe the earliest European repertory of two-part polyphony. In Spring 2007 gave the Lowe lectures at the University of Oxford entitled *Impressed on the Memory: Musical Sounds and Notations in the Ninth Century*, and this formed the basis of her work at the Institute for Advanced Study, Princeton in autumn 2009. Was elected Fellow of the British Academy in 2009. In 2013-14 will continue this work on early notations, as a Leverhulme Research Fellow.

**არტურო ტელო
რუის-პერესი**
ესპანელი

მუსიკოლოგიის დოქტორი, მადრიდის კომპლუტენსე უნივერსიტეტის მუსიკოლოგიის, გეოგრაფიისა და ისტორიის ფაკულტეტის პროფესორი. ამავე უნივერსიტეტის ხელოვნების ისტორიისა და მუსიკოლოგიის ფაკულტეტის დამთავრების შემდეგ დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია (შეფასებით ევროპის დოქტორი და განსაკუთრებული ჯილდოთი) თემაზე *შუა საუკუნეების სიმღერის გადაცემა: მესა ორდინარიუმის ტროპები ესპანურ ხელნაწერებში (კვლევა და კრიტიკული გამოცემები)*. 2001-2004 წ.წ. იყო ერლანგენ-ნიურნბერგის ფრიდრიხ-ალექსანდერის უნივერსიტეტის მუსიკისმცოდნეობის ინსტიტუტის ბრუნო შტაბლაინის არქივის მიწვეული მკვლევარი. არის *Complutense* ანტიკური მუსიკისა და პოლიფონიის ეპოქის მარტივი სიმღერის კვლევის ჯგუფების წევრი. მისი მეცნიერული ინტერესის სფეროებია შუა საუკუნეების ევროპული მუსიკის გადაცემისა და ათვისების ისტორია, აგრეთვე, ამ მუსიკაში გამოსახვის ფორმების, ზეპირისიტყვიერებისა და მწერლობის ურთიერთკავშირის საკითხები.

**ARTURO TELLO
RUIZ-PÉREZ**
SPAIN

Doctor in Musicology, Professor at the Department of Musicology of the Universidad Complutense of Madrid (Since 2005). After studying History of Art and Musicology he obtained a doctorate degree at that university (with the mention of “Doctor Europeanus” and the Extraordinary Doctoral Award) by the thesis *Transferencias del canto medieval: los tropos del Ordinarium Missae en los manuscritos españoles (Estudio y edición crítica)*. Has been a guest researcher at the Bruno Stäblein Archiv (Institut für Musikwissenschaft) of the Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg in different periods during the years 2001-2004. Member of the *Complutense* Research Group *Música Antigua* and Research Group *El canto llano en la época de la polifonía*, his research interests range from cultural transfers and reception history of medieval European music to the relationship between image, orality and writing in the music of the Middle Ages.

დიტერ ქრისტენსენი

აშშ/გერმანია

კოლუმბიის უნივერსიტეტის საპატიო პროფესორი და კოლუმბიის უნივერსიტეტის ეთნომუსიკოლოგიის ცენტრის ყოფილი დირექტორი. ნიუ იორკში გადასვლამდე 1971 წელს ხელმძღვანელობდა ბერლინის ფონოგრამარქივს და ასწავლიდა ბერლინის თავისუფალ უნივერსიტეტში. მისი ყველაზე მნიშვნელოვანი გამოკვლევა ეძღვნება პაპუა ახალი გვინეის, ტუვალუს, ცენტრალური მექსიკის, ბალკანეთისა და დასავლეთ აზიის მუსიკას. მისი უკნასკნელი წიგნი (საღვა კასტელო-ბრანკოსთან ერთად) ეძღვნება სამხრეთ არაბეთის ტრადიციულ ხელოვნებას – მუსიკა და სოპარის საზოგადოება, ომანის სულთანატი. 2010 წლიდან ის კვლავ ბერლინში (გერმანია) ცხოვრობს.

DIETER CHRISTENSEN

USA/GERMANY

Professor Emeritus at Columbia University, former Director of the Columbia University Center for Ethnomusicology and former Secretary General of the International Council for Traditional Music/ UNESCO. Prior to moving to New York in 1971, he directed the Berlin Phonogramm-Archiv and taught at the Free University Berlin, Germany. In his major research, he has addressed musics of Papua New Guinea, Tuvalu, Central Mexico, the Balkans, and West Asia, with emphasis on the Kurds of Turkey and Iran. His latest book, published in 2009, is on Traditional Arts in Southern Arabia – Music and Society in Sohar, Sultanate of Oman (with Salwa El-Shawan Castelo-Branco and Khalfan al-Barwani). Since 2010 he lives again in Berlin, Germany.

რუსუდან წურჭუმია
საქართველო

ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის სრული პროფესორი და კონსერვატორიის ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის დირექტორი, ტრადიციული მრავალხმიანობის საერთაშორისო სიმპოზიუმების საორგანიზაციო კომიტეტის თანათავმჯდომარე და სამეცნიერო პროგრამების ხელმძღვანელი. სხვადასხვა დროს მუშაობდა საქართველოს კულტურის სამინისტროში, გამომცემლობა *ხელოვნებაში*. მისი კვლევის სფეროა ქართული პროფესიული და ეთნომუსიკა. გამომქვეყნებული აქვს მრავალი სამეცნიერო ნაშრომი ქართულ და უცხო ენებზე, მათ შორის მონოგრაფია *XX საუკუნის ქართული მუსიკა: თვითმყოფადობა და ღირებულებითი ორიენტაციები* (2005), ინგლისური რეზიუმით. ეწევა საგამომცემლო და სარედაქტორო საქმიანობას, არის საერთაშორისო სამეცნიერო ფორუმების ორგანიზატორი და მონაწილე როგორც საქართველოში, ისე საზღვარგარეთ, არაერთი მნიშვნელოვანი პროექტის ინიციატორი და ხელმძღვანელი; 2003-2006 წლებში კოორდინაციას უწევდა თბილისის კონსერვატორიაში იუნესკოს პროექტის *ქართული პოლიფონიის დაცვა და განვითარება* განხორციელებას, 2010 წლიდან არის იშნმსკოს არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ექსპერტი და საკონსულტაციო საბჭოს წევრი.

RUSUDAN TSURTSUMIA
GEORGIA

DA Full professor at Tbilisi State Conservatoire, Director of the International Research Center for traditional Polyphony. Co-Chairperson of the Organizing Committee and Head of the scientific programs of Tbilisi International Symposia on Traditional Polyphony. At various times worked at the Georgian Ministry of Culture, at *Khelovneba* Publishing House. In 1986-2007 was Vice-Rector of Tbilisi State Conservatoire. The focus of her scholarly study is Georgian professional and ethnomusic. Has published a number of scientific works in Georgia and abroad, among them monograph: *The 20th Century Georgian Music: Peculiarities and Value Orientation* (Tbilisi, 2005). Leads intensively editorial activity, is the co-editor of The Proceedings of the International Simposia on Traditional Polyphony, organizer and participant of a number of international scientific forums.

Is initiator and conductor of a number of projects. In 2003-2006 conducted the UNESCO project: *Promotion and Safeguarding of Georgian Polyphony* at Tbilisi State Conservatoire, since 2010 is an expert and member of the Consultative Body of the Intangible Cultural Heritage of UNESCO.

**სვიმონ (ჯიქი)
ჯანგულაშვილი**
საქართველო

მუსიკოლოგიის დოქტორი (სასულიერო მუსიკის სპეციალობით, 2011) თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის აკადემიური გუნდის დირიჟორობის მაგისტრი (2004); საეკლესიო მუსიკის მაგისტრი (2008). თბილისის ყოვლადწმიდა სამების საკათედრო ტაძრის საპატრიარქო გუნდის რეგენტი (1998 წლიდან); ქართული საეკლესიო გალობისა და ხალხური სიმღერის უმაღლესი სასწავლებლის პედაგოგი; საქართველოს საპატრიარქოს სამგალობლო ცენტრის, ქართული ხალხური სიმღერის საერთაშორისო ცენტრისა და საპატრიარქოსთან არსებული *ახალგაზრდა მგალობელ-მომღერალთა და მკვლევართა კავშირის* წევრი. არის ადგილობრივი და საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებისა და სიმპოზიუმების მონაწილე. მონაწილეობს კათოლიკოს-პატრიარქის მიერ აღსრულებულ ყველა ღვთისმსახურებაში, როგორც საქართველოში, ასევე მის ფარგლებს გარეთ. მისი სამეცნიერო ინტერესების სფეროა ქართული და შუა საუკუნეების ევროპული საეკლესიო მუსიკა.

**SVIMON (JIKI)
JANGULASHVILI**

GEORGIA

PhD in Musicology (Church music, 2011), Magister in conducting of Academic Choir (2004); Magister in sacred music (2008). Director of the Holy Trinity Cathedral Church Choir of the Georgian Patriarchy (since 1998); teacher at the High School of Georgian Church Chant and folk Song; member of the International Centre for Georgian Folk Song and the *Union of Young Chanter-Singers and Scholars of the Georgian Patriarchy*. Participated in a number of local and international scientific symposia and conferences. Takes part in all divine services conducted by Ilia II – Catholicos-Patriarch of All Georgia both in Georgia and abroad. His scholarly interest is focused on Georgian and medieval European music.

ფოტო: მ კილაძე / Photo: M. Kiladze

კონსერვატორიის დიდი დარბაზი

აგებულია 1938-1941 წლებში. იგი, როგორც არქიტექტურული ძეგლი, შესულია კულტურული მემკვიდრეობის უძრავ ძეგლთა სიაში. დარბაზი აღდგენილი და რესტავრირებულია 1997 წელს. დარბაზი გათვლილია 500 ადგილზე. გამოირჩევა შესანიშნავი აკუსტიკური თვისებებით. გათვალისწინებულია კამერული და სიმფონიური მუსიკის კონცერტებისათვის. დარბაზს ამშვენებს *Alexander Schuke Potsdam*-ის ფირმის 3-მანუალიანი 40-რეგისტრიანი ორგანი, *Steinway & Sons*-ის ფირმის ორი საკონცერტო როიალი, გააჩნია ციფრული ხმის ჩამწერი სტუდია, მოძრავი სცენა, ხორკესტრო ორმო და ყველა ის შესაძლებლობა, რომელიც პასუხობს თანამედროვე საკონცერტო დარბაზების საერთაშორისო სტანდარტებს. სხვადასხვა წლებში დარბაზში კონცერტებს მართავდნენ მსოფლიოში სახელგანთქმული ქართველი და უცხოელი მუსიკოსები, მათ შორის: ა. გოროვიცი, ე. პეტრი, დ. შტიდრი, ო. რიდი, ს. რიხტერი, ე. გილელსი, მ. როსტროპოვიჩი. კონსერვატორიის დიდი დარბაზი დღესაც სისხლსავსე ცხოვრებით ცხოვრობს და დედაქალაქის მნიშვნელოვანი კულტურული ცენტრია. ბოლო წლებში კონსერვატორიის დიდ დარბაზში ტრადიციულად ტარდება საახალწლო კონცერტების სერია, რომელშიც მონაწილეობენ თანამედროვეობის გამოჩენილი მუსიკოსები.

THE GRAND HALL OF THE CONSERVATOIRE

The Grand Hall of the Conservatoire was built in 1938-1941. The Hall has been registered as an object of national cultural heritage. The Hall was renovated in 1997. The Grand Hall seats an audience of 500 and is distinguished for its perfect acoustic qualities. It provides all the necessary facilities for chamber and symphony music concerts while its revolving stage and orchestra pit allow for opera performances. The Hall prides itself on a three manual forty register *Alexander Schuke Potsdam* organ and two *Steinway & Sons* concert grand pianos both in excellent condition. The Grand Hall has digital audio-recording facilities. In different years outstanding musicians of the world such as: A. Horovitz, E. Petri, D. Shtidri, O. Reed, S. Richter, D. Oistrach, E. Gilels, M. Rostropovich, etc. performed on the stage of the Grand Hall. Nowadays the Grand Hall is one of the major cultural centres of the capital. It has become good tradition to hold series of the New Year's concerts with the participation of prominent Georgian and visiting musicians.

კონსერვატორიის მცირე დარბაზი

მცირე დარბაზი სახეიმოდ გაიხსნა 1904 წლის 7 ნოემბერს. დარბაზის დამთავრებისათვის თანხა გაიღეს მეცენატებმა კონსტანტინე ალიხანოვმა და მშეშა იაკობ და სტეფანე ზუბალაშვილებმა. დარბაზის ინტერიერი გეარწმუნებს იმაში, რომ XX საუკუნის დასაწყისში თბილისში არტ-მოდერნმა შემოაღწია. არქიტექტურული გაფორმება ეკუთვნის ცნობილ მხატვარ-დეკორატორ ნოვაკს, რომელმაც დარბაზის შიდა კედლები და ჭერი მოდერნის სტილის ძერწილი ჩუქურთმებით მორთო და მოაწარაფა; კედლების გასწვრივ ბახის, ბეთჰოვენის, გლინკას, რუბინშტეინის ბიუსტებია განლაგებული; დარბაზის ელექტროგანათებისა და მოპირკეთების სამუშაოები მთლიანად შუკერტის ფირმამ შეასრულა.

მცირე დარბაზის 100 წლის თავზე მოხდა მისი პირვანდელი სახით აღდგენა, სრული რესტავრაცია. ორასადგილიანი მცირე დარბაზი გამოირჩევა შესანიშნავი აკუსტიკით, აღჭურვილია ციფრული ხმის ჩაშვრი სტუდიით, ორი Steinway & Sons-ის და Yamaha-ს ფირმის საკონცერტო როიალებით.

THE RECITAL HALL OF THE CONSERVATOIRE

The Conservatoire Recital Hall was opened in a festive ceremony on November 7, 1904.

The funding necessary of finish construction was provided by philanthropists Konstantin Alikhanov and Zubalashvili (Iakob and Stepane) brothers. The interior shows very convincingly that art-modern was already familiar in Tbilisi at the beginning of the 20-th century. The architectural ornamentation is the work of well-known painter and decorator Novack, who decorated the walls and ceiling of the hall with carved and gilded ornaments.

Busts of Bach, Beethoven, Glinka, and Rubinstein located along the walls of the hall. The lighting and wall tiling were provided entirely by the Schuckert Company.

For the centennial anniversary the Recital Hall was renovated and restored to its previous design. Today, this small, 200-seat hall is distinguished by its superb acoustics. It is equipped with a digital recording studio and houses grand pianos by Steinway & Sons and Yamaha.

თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია

თბილისის კონსერვატორია უმაღლესი მუსიკალური განათლების, შემსრულებლობისა და მუსიკოლოგიური კვლევის ცენტრია საქართველოში. იგი დაარსდა 1917 წლის 1 მაისს. თავისი არსებობის მანძილზე თბილისის კონსერვატორიამ აღზარდა მრავალი გამოჩენილი მუსიკოს-შემსრულებელი, ქართველ კომპოზიტორთა და მუსიკოლოგთა მთელი თაობა. ძალზედ დიდია პრესტიჟულ საერთაშორისო კონკურსებზე გამარჯვებულ სტუდენტთა თუ კურსდამთავრებულთა სია.

კონსერვატორიაში ეწეობა სხვადასხვა სახის მუსიკალური ფორუმები, რესპუბლიკური თუ საერთაშორისო კონკურსები, სამეცნიერო სიმპოზიუმები და კონფერენციები.

ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრი – დაარსდა იუნესკო-ს მხარდაჭერით 2003 წლის 1 თებერვალს კონსერვატორიის ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების კათედრის, ამავე სახელწოდების კაბინეტისა და საერო და სასულიერო მუსიკის კვლევის ლაბორატორიის ბაზაზე. ცენტრს აქვს ფართო კონტაქტები, ავსტრალიაში აქვს საზღვარგარეთული ბიურო და ჰყავს საერთაშორისო სამეთვალყურეო საბჭო. ცენტრმა განახორციელა არა ერთი პროექტი, მათ შორის, იუნესკო-ს *ქართული პოლიფონიის დაცვისა და განვითარების* სამწლიანი პროგრამა (2003-2006), რომლის ფარგლებში დაარსდა ცენტრის პერიოდული ორენოვანი ბიულეტენი, გამოიცა ქართველ მეცნიერთა ეთნომუსიკოლოგიური ნარკვევები ინგლისურ ენაზე და ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების სახელმძღვანელო ორი CD-ით ქართულ ენაზე: გარდა ამისა, საქართველოს კულტურის და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს ფინანსური მხარდაჭერით ცენტრმა გამოსცა საქართველოში დაცული ფონოგრაფის ცვილის ლილეაკების კატალოგი და 16 CD ამ ხარკიერ ჩანაწერებით. 2010 წელს ამერიკულმა გამომცემლობამ *Nova Science Publishers*-მა გამოსცა ცენტრის მიერ მომზადებული ესეების კრებული *ქო საქართველოდან: ქართული პოლიფონიის 17 არგუმენტი*. ცენტრმა ასევე გამოსცა I (2002), II (2004), III (2006), IV (2008) და V (2010) სიმპოზიუმების მოხსენებების კრებულები.

V. SARAJISHVILI TBILISI STATE CONSERVATOIRE

Tbilisi State Conservatoire is the centre of musical education, performance and musicological studies in Georgia. It was founded on 1 May, 1917. Since the day of its foundation the Conservatoire has brought up a great number of outstanding musicians, performers and generations of Georgian composers and musicologists. The list of the Conservatoire's students and graduates – prize-winners and laureates of the world's most prestigious international competitions, is quite long.

Many remarkable musical forums, national and international competitions, scientific symposia and conferences are organized at the Conservatoire.

RESEARCH CENTER FOR TRADITIONAL POLYPHONY was founded on 1 February, 2003 by the support of UNESCO on the premises of Tbilisi State Conservatoire Department of Georgian Folk Music, the Department's and Secular and Sacred Music Research Laboratory. The Centre was involved in the realization of UNESCO's three-year (2003-2006) program for the *Safeguarding and Promotion of Georgian Traditional Polyphony*. The Centre has Foreign Bureau in Australia and has elected the International Steering Committee. As part of this program the Centre established bilingual bulletin; published the book of essays by Georgian ethnomusicologists in English, the textbook on Georgian folk music (in Georgian). Also, with the financial support of the Georgian Ministry of Culture and Monument Protection published the Catalogue of Wax Cylinder Collections in Georgia and sixteen CDs from the archival recordings. In 2010 American Nova Science Publisher released a book of essays *Echoes from Georgia: Seventeen Arguments on Georgian Polyphony* prepared by the Centre. The Centre also published the Proceedings of the First (2002), Second (2004), Third (2006), Fourth (2008) and Fifth (2010) Symposia.

შეიქმნა 2001 წელს. მისი შექმნის ინიციატორია ბ-ნი ანზორ ერქომაიშვილი.

ცენტრი ეწევა მრავალმხრივ პრაქტიკულ საქმიანობას და უკვე ბევრი სასარგებლო საქმის გაკეთებაც მოასწრო: საფუძველი ჩაუყარა საქართველოს და უცხოურ არქივებში დაცული ქართული ხალხური სიმღერების ფონოჩანაწერების, კინო, ფოტო, ვიდეო და სხვ. მასალების არქივს.

საქართველოს ათამდე რაიონში ხალხური სიმღერების ხანდაზმული ოსტატების ხელმძღვანელობით შექმნა ახალგაზრდა ლოტ-ბართა სკოლები. თანამედროვე უნივერსალური ტექნიკის გამოყენებით აფიქსირებს ძველ საშემსრულებლო ტრადიციებს.

საქმიანობის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი სფეროა ძველი ფონოჩანაწერების გაშიფვრა, სანოტო კრებულების შედგენა და გამოცემა ლაზერული დისკების სახით. დაწყებულია სერიის *სუეკუნის ანთოლოგია* გამოცემა (1901 – 2001 წ. წ.).

აქვს ფართო საერთაშორისო ურთიერთობები საზღვარგარეთ არსებულ ქართული ხალხური სიმღერის ანსამბლებთან და ასოციაციებთან, ფონოარქივებთან, სამეცნიერო და საბიბლიოთეკო ცენტრებთან.

ატარებს ფოლკლორულ საღამოებს, ფესტივალებს, კონკურსებს ავთენტური ჯგუფების, საოჯახო ანსამბლებისა და ინდივიდუალური შემსრულებლების მონაწილეობით. ცენტრმა განახორციელა *იუნესკოს ქართული პოლიფონიის დაცვისა და განვითარების* სამწლიანი პროგრამა (2003-2006).

ხელს უწყობს ქართული ხალხური სიმღერის უმნიშვნელოვანეს პრობლემებზე სამეცნიერო კონფერენციებისა და სიმპოზიუმების ჩატარებას.

ცენტრმა 2003 წლიდან დღემდე გამოსცა 30-მდე სანოტო კრებული, აუდიომასალა (მათ შორის – ცნობილი ქართული ხალხური სიმღერების ცალკეული ხმები), სამეცნიერო და საცნობარო ხასიათის წიგნები. უკანასკნელთაგან აღსანიშნავია: *ქართული ხალხური სიმღერების I ფონოჩანაწერები (1901-1914)*, *ქართული ფონოჩანაწერები უცხოეთში (კატალოგი)*, *სერია ქართული ხალხური სიმღერის ოსტატები – სამეგრელო (5 წიგნი)* და *გურია (4 წიგნი)*, *ტრადიციული მუსიკა ქართულ-აფხაზურ დიალოგში* და სხვ.

THE INTERNATIONAL CENTRE FOR GEORGIAN FOLK SONG

The Centre was founded in 2001 under at the initiative of Mr. Anzor Erkomaishvili.

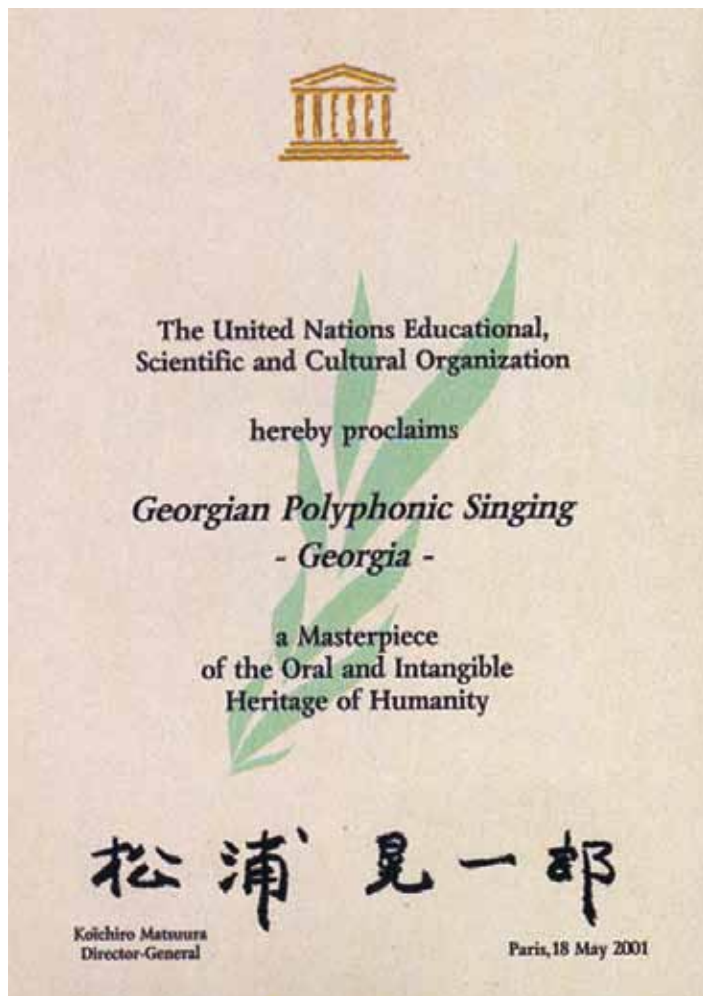
It undertakes versatile practical activities and has already carried out many useful projects, including: preservation of Georgian folk songs by the creation of new archives based on collecting and restoration of audio recordings, film and video materials, as well as other related materials, wherever they exist in the archives in Georgia or abroad.

It created suitable conditions for masters of Georgian folk song in the ten regions of Georgia to pursue their art, and to instruct students through special schools to become masters for future generations; to record and document old performing traditions by using new audio and video equipment.

One of the most important spheres of the Centre's activities is transcription of archival recordings, creation of musical scores for publication in anthologies and issue of compact discs. The publication of series of the *Centenary Anthology /1901-2001/* has already started.

The Centre has established wide international contacts with Georgian folk ensembles, associations, sound archives, libraries and centres of study. It holds folk concerts, festivals and contests with participation of authentic groups, family ensembles and individual performers. The Center was involved in the realization of UNESCO's three-year (2003-2006) program for the *Safeguarding and Promotion of Georgian Traditional Polyphony*.

It promotes holding of scientific conferences and symposiums on the most important problems of Georgian folk song. Since 2003 the Centre has published about 30 transcribed collections, audio materials (including those with separate voice parts of the well-known Georgian folk singers), scientific and reference books. The most noteworthy of these are: *The First Sound Recordings of Georgian Folk Song (1901-1914)*, *Georgian Audio Recordings Abroad* (a catalogue), series - *Masters of Georgian Folk Song: Samegrelo* (5 books), *Guria* (4 books), *Traditional Music in Georgian-Abkhazian Dialogue* and others.

გაერთიანებული
ერების
განათლების,
მეცნიერებისა
და კულტურის
ორგანიზაცია
აცხადებს

ქართულ მრავალხმიან
სიმღერას
- საქართველო -

კაცობრიობის ზეპირი და
ხელთუქმნელი
მემკვიდრეობის შედევრად

კოიშირო მაცუურა
გენერალური დირექტორი

(პარიზი, 18 მაისი, 2001)

„ბოლო დროის ჩემი ერთ-ერთი უძლიერესი მუსიკალური შთაბეჭდილება შონბერგის „იაკობის კიბე“ და ქართული ხალხური პოლიფონიური სიმღერის ჩანაწერებია... მუსიკის აქტიური შესრულების ეს ტრადიცია, სათავეს უძველესი დროიდან რომ იღებს, შესანიშნავი მიგნებაა, რომელიც შესრულებისათვის გაცილებით უფრო მეტს იძლევა, ვიდრე თა ნამედროვე მუსიკის ყველა მონაპოვარი... იოღლი, რომელსაც საქართველოში „კრიმანჭულს“ ეძახიან, საუკეთესოა მათ შორის, რაც კი ოდესმე მომისმენია“.

იგორ სტრავინსკი

“One derives a highly significant musical impression from Arnold Schonberg’s “Jacobleiter” and the recordings of Georgian polyphonic folk singing. This is a tradition of active execution of music which has roots in the remote past; it is also a splendid discovery that is capable of enriching the performing art more than all the acquisitions of modern music... The yodel, known as “krimanchuli” in Georgia, was the best I ever heard”

Igor Stravinsky

ქართველები მსოფლიოს იმ მცირერიცხოვან ხალხთა რიცხვს განეკუთვნებიან, რომელთაც XXI საუკუნის დასაწყისამდე შემოინახეს ავთენტური ფოლკლორი. საქართველოს სოფლებში ჯერ კიდევ შეხვდებით ნამდვილ ხალხურ მომღერლებს, რომელთათვისაც სიმღერა მათი ყოფის შემადგენელი ნაწილია და ვისაც იგი ფონოჩანაწერიდან კი არა, თავისი წინაპრისაგან უსწავლია. ასეთი მომღერლების რიცხვი თანდათან იკლებს. ბარტოკი ამბობდა, სოფლად ძველებური სიმღერების აღდგენა ამაო გარჯაო. მაგრამ ძველ საქართველოში არსებული სიმღერის სწავლების ტრადიციული მეთოდის აღორძინება გვაიმედებს, რომ ქართული ტრადიციული სიმღერა კვლავაც დარჩება ქართველი ხალხის თვითმყოფადობის სიმბოლოდ. სიმპოზიუმზე თბილისურ ანსამბლებთან ერთად წარმოდგენილი იქნებიან ხალხური მომღერლები საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან.

ამასთან, საქართველო მულტიკულტურული ქვეყანაა. აქ საუკუნეების მანძილზე მრავალი ეროვნების წარმომადგენელი ცხოვრობდა, რამაც წარუშლელი კვალი დააჩინა ქართულ ქალაქურ ფოლკლორს. წელს სიმპოზიუმის სტუმრები პირველად გაეცნობიან აღმოსავლური და ევროპული მუსიკალური კულტურებით ნასაზრდოებ ქალაქურ ფოლკლორსა და საქართველოში მცხოვრები ეროვნული უმცირესობების მუსიკალურ შემოქმედებას.

The Georgians are one of the few nations of the world who preserved their authentic folklore until the beginning of the 21st century. In Georgian villages one can still encounter original folk performers, for whom singing is an essential part of their daily life; they have studied folk examples not from recordings but directly from their ancestors. The number of such performers is gradually decreasing. Bartok said, that the revival of old songs in the village was a futile endeavour. But the revival of the traditional way of teaching songs in Georgia in olden times gives us hope that Georgian traditional song will remain the symbol of the Georgian people’s identity. Presented at the Symposium will be folk singers from different parts of Georgia together with Tbilisi ensembles.

In addition, Georgia is a multiethnic country. Throughout centuries peoples of many nationalities resided here, which left imprint on Georgian urban folklore. This year the Symposium guests will familiarize with urban folklore nourished by Oriental and European cultures and music of ethnic minorities residing in Georgia.

ფილმები	
<p>რენატო მორელი (იტალია)</p> <p>სამაკი ვანე ჯგუფი (ესპანეთი)</p> <p>ხავიერ არიას ბალი პოლო ვალეჰო პაბლო ვეგა მანუელ ველასკო</p>	<p><i>ხმები მთებიდან: სამი დღე პრემანაში</i></p> <p><i>აფრიკა: რიტმი</i></p> <p>ფილმს საფუძვლად უდევს პოლო ვალეჰოს კვლევა</p>
FILMS	
<p>RENATO MORELLI (ITALY)</p> <p>SAMAKI WANNE (SPAIN)</p> <p>JAVIER ARIAS BAL POLO VALLEJO PABLO VEGA MANUEL VELASCO</p>	<p><i>VOICES FROM THE HEIGHTS: THREE DAYS IN PREMANA</i></p> <p><i>AFRICA: THE BEAT</i></p> <p>BASED ON THE RESEARCH CARRIED OUT BY POLO VALLEJO</p>

რენატო მორელი იტალია

დაიბადა ტრენტოში 1950 წელს. ადგილობრივი უნივერსიტეტის სოციოლოგიის ფაკულტეტის დამთავრების შემდეგ მუშაობდა იტალიის სახელმწიფო ტელევიზიაში ეთნოგრაფიული ფილმების რეჟისორად. გადაიღო დაახლოებით სამოცი ეთნოგრაფიული (მათ შორის, ეთნომუსიკოლოგიური) ფილმი ტრენტინოში (ალპების რეგიონი), სარდინიასა და ლათინურ ამერიკაში. მის ფილმებს მიღებული აქვთ თვრამეტი საერთაშორისო ჯილდო.

იგი კარგადაა ცნობილი, როგორც მკვლევარ-ეთნომუსიკოლოგი. გარდა იმისა, რომ არის სხვადასხვა ფორმატის პუბლიკაციების (წიგნები, CD და DVD) ავტორი, ასწავლიდა მილანის, ტრენტოს უნივერსიტეტებსა და ტრენტოსა და ბოცენი/ბოლცანოს კონსერვატორიებში. არის რამდენიმე თეატრალური წარმოდგენის ავტორი. ამჟერად, ხელმძღვანელობს სამ მუსიკალურ პროექტს: *Ziganoff* (Klezmer-Jazz), *Streich* (ხალხური საცეკვაო პანგები) და *Cantori di Vermeil* (ალპური ტრადიციული ხალხური სიმღერა).

www.renatomorelli.it

RENATO MORELLI ITALY

Was born in Trento in 1950. After studying sociology at the local University, he subsequently worked as a director of ethnographic films for the Italian State TV (RAI). He directed some sixty ethnographic (including ethnomusicological) films on Trentino, the Alpine Region, Sardinia and Latin America – a production acknowledged by eighteen international awards.

As a scholar he is best known as an ethnomusicologist. Besides publishing a number of contributions in different formats (books, CDs and DVDs) he has taught in a number of post-graduate courses at the Universities of Milan, Trento, and at the Conservatoires of Trento and Bozen/Bolzano. He has also produced a number of theatrical productions. Last but not least he works on-, has inspired, directs and personally plays in three musical projects: *Ziganoff* (Klezmer-jazz), *Streich* (old dancing folk tunes) and *Cantori di Vermeil* (traditional Alpine choral singing).

www.renatomorelli.it

ხმები მთიანიდან: სამი დღე პრემანაში

რეჟისორი: რენატო მორელი

ოპერატორები: ალესანდრო ქრისტოფოლეტი, რენატო მორელი, სტეფანო მენინი, ლუიჯი ტონეცერი

2011 წელი

ხანგრძლივობა 44'

სოფელი პრემანა – მსოფლიოს ყველაზე მაღალი სოფელი ჩრდილოეთ იტალიაში მკარტლების ძირითადი მწარმოებელია. დანებისა და ლითონის სხვა პროდუქციის წარმოების გარდა, ის ცნობილია თავისი განსაკუთრებული გუნდური სასიმღერო ტრადიციით სახელწოდებით *ტიირ*. ეს არის სიმღერა თითქმის ყვირილით, ძლიერი, თუმცა ნელი, მაღალ-ბგერიანი ფაქტურის მქონე. ამ დოკუმენტურ ფილმში ნაჩვენებია წლიური ციკლის სამი ყველაზე მნიშვნელოვანი დღე: *პასტი* (8 აგვისტო), *კორპუს დომინი* (6 ივნისი) და *სამი მეფე* (5 იანვარი).

დღე პირველი: პასტი – პრემანას ზემოთ, მაღალ მთებში, მდელოებზე არის თორმეტი *ალპეჯო* ანუ დასახლება, სადაც ქალები და ბავშვები ზაფხულს საქონლის მწყემსებაში, მოწველასა და ყველის დამზადებაში ატარებენ. თითოეული *ალპეჯო* აწეობს *პასტას*, გრანდიოზულ კოლექტიურ სმაჭამას, რომელსაც მოჰყვება ხმამაღალი სიმღერა მთელი დამის განმავლობაში.

დღე მეორე: კორპუს დომინი – *კორპუს დომინის* დღეს პროცესიის მსვლელობისას გზა მოყვნილია ახალმოკრეფილი ყვავილებით, ბანერებით, დროშებითა და სხვა მოსართავი საშუალებებით. საზეიმო პროცესია, რომელიც ზეიმობს წმინდა ევქარისტიის დღეს ასრულებს ძველ საეკლესიო პიმნებს. პროცესიის დასასრულს, სადილის დაწყებამდე, დეკორაციას სწრაფად შლიან.

დღე მესამე: სამი მეფე – მაცხოვრის გამოცხადების წინა საღამოს, 20 წლის ახალგაზრდა მომღერალთა ჯგუფს მთელს სოფელში დაატარებენ. თითოეულ სახლთან ჩერდებიან და იწყებენ ტრადიციულ სიმღერას სხვა თანასოფლელების თანდასწრებით და იღებენ შემოწირულობას. საკუთრივ გამოცხადების დღეს სოფლის ეკლესიაში ხმა-მადლა ქდერს სიმღერა *სამი მეფე*.

VOICES FROM THE HEIGHTS: THREE DAYS IN PREMANA

Directed by Renato Morelli

Camera: Alessandro Cristofolletti, Renato Morelli, Stefano Menin, Luigi Tonezzer

Year of Production: 2011

Duration: 44'

The village of Premana, the highest village of Valsassina (Lecco, Northern Italy), is the leading world producer of scissors. Besides producing knives and other metal products it is also known for its peculiar choir singing tradition, which comes into its own on certain days in the yearly cycle. Premana's specific and exclusive singing style is known as *Tiir*. This is a way of singing verging on shouting. As such it is powerful though slow with a high-pitched texture.

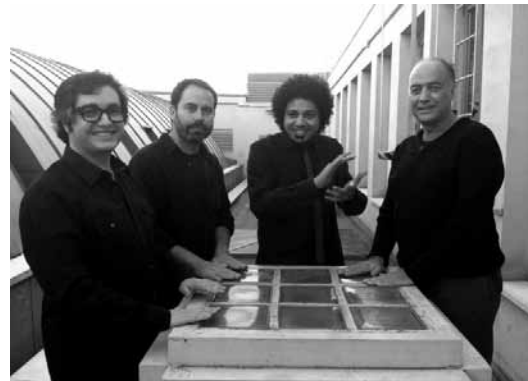
The present documentary presents the three most significant days for such singing practice in the yearly cycle: *Past* (august 8), *Corpus Domini* (June 6) *The Three Kings* (January 5)

DAY ONE: *PAST* – In the mountains above Premana there are twelve *alpeggi*, settlements in the high meadows where women and children spend their summers herding cattle, milking and producing butter and cheese. At the end of the season, each *alpeggio* throws the *past*, a grand collective meals after which a major feast ensues marked by loud singing lasting well into the night.

DAY TWO: *CORPUS DOMINI* – On occasion of the *Corpus Domini* procession, the entire route of the procession is lined with fresh flowers, banners, flags and any other decorative device. The procession celebrating the Holy Host is lead by the ancient confrerries singing liturgical hymns. At the end of the procession, before lunchtime, the decorations are quickly dismantled.

DAY THREE: *THE THREE KINGS* – On the eve of the Epiphany, the twenty-years-old age mates lead a group of singers through the village streets. At every stop by each household they lead the traditional alms-begging song, backed by the entire community. On the day of the Epiphany the song of the *Tre Re* – and the Three Kings – resounds high and loud for the last time inside the village parish church.

სამაკი ვანე ჯგუფი ესპანეთი

ჯგუფის სახელი *სამაკი ვანე* (ოთხი თევზი სუაჰილის ენაზე), მიგვანიშნებს, ერთი მხრივ, *კალე ტრეს პესეს-ზე* (სამი თევზის ქუჩა) მადრიდში, სადაც განთავსებულია დიკა პროდაქშენზის შტაბბინა, რომელშიც შეიქმნა ამ დოკუმენტური ფილმის დიდი ნაწილი. მეორე მხრივ კი – ჯგუფის ოთხ წევრზე: მხატვარი მანუელ ველასკო, კინორეჟისორი პაბლო ვეგა და მუსიკოსები ხავიერ არიას ბალი და პოლო ვალეხო. თითოეულს აქვს აღიარებული შემოქმედებითი ბიოგრაფია. მათ ერთად გადაწყვიტეს თავი მოეყარათ თავისი რესურსებისთვის პოლო ვალეხოს სამეცნიერო კვლევის ობიექტის ვაგოგოს ხალხის ცხოვრებისა და მუსიკის გარშემო, დოკუმენტური ფილმის გადასაღებად სახელწოდებით აფრიკა: რიტმი. ეს არის ამ ჯგუფის მიერ შექმნილი პირველი და ერთადერთი ფილმი.

<http://www.africathebeat.com>

info@africathebeat.com

SAMAKI WANNE COLLECTIVE SPAIN

The name *Samaki Wanne* (*Four Fish* in Swahili), on the one hand alludes to the *Calle Tres Peces* (*Three Fish Street*) in Madrid, where *Dika Productions*' headquarters are located, and where the greater part of this documentary was produced. On the other hand, the name stands for the four members of the collective: a painter Manuel Velasco, a filmmaker Pablo Vega and two musicians Javier Arias Bal and Polo Vallejo. Each one has a solid and recognized artistic and creative trajectory, and together they decided to pool their resources around Polo Vallejo's research work into the life and music of the Wagogo of Tanzania, with the objective of making this documentary. *Africa: the Beat* is the first and only film to date created by the collective *Samaki Wanne*.

<http://www.africathebeat.com>

info@africathebeat.com

აფრიკა: რიტმი

ფილმს საფუძვლად უდევს პოლო ვალეჟოს კვლევა

გადაღებულია სამაჰი ვანე ჯგუფის მიერ (ხაგიერ არიას ბალი, პოლო ვალეჟო, პაბლო ვეგა, მანუელ ველასკო)

2011 წელი

ხანგრძლივობა 60'

აფრიკა: რიტმი გადაღებულია ტანზანიის გულში მდებარე ანკლავში სახელწოდებით *ნზალი*, სადაც ვაგოგოს ხალხი ცხოვრობს. აქ არის უნიკალური მუსიკალური სამყარო. ფილმის ყოველ კადრში ნაჩვენებია ამ ხალხის ყოველდღიურობა, სადაც მათ მუსიკას თანდათან შეეყვარათ განსაცვიფრებელი შეგრძნებების სამყაროში. დღისით და ღამით, წელიწადის დროებთან ერთად, ბუნება და წყალი, სამყარო, ამბები, ცხოვრების ყველა ეტაპი... ყველაფერი გაუღწეოდა გარემოს გულისცემით, სადაც არსებობის ყოველი წამი მკაფიოდ ჩანს. პრიმიტიული ტექნიკური საშუალებებით გადაღებულ ამ ფილმში შეხამებულია მხატვრის პერსპექტივა, რეჟისორის ხედვა და მუსიკოსების მგრძნობიარე ბუნება, რომელიც იმორჩილებს მაყურებლის გრძნობებს. ფილმი გვანახებს, თუ რა ადგილი უკავია მუსიკას ცხოვრებაში.

ჯილდოები:

ბერლინის „შავი კინოს“ საერთაშორისო კინოფესტივალის (2012) სახვითი ხელოვნების პრემია

ბამორჩეული:

კანარის კუნძულების საერთაშორისო კინოფესტივალი (2012)

ნიუ იორკის აფრიკელი კინოს ფესტივალი (2012)

ზანზიბარის საერთაშორისო კინოფესტივალი (ZIFF 2012)

მონრეალის (კანადა) მსოფლიო კინოს ფესტივალი (2012)

ეთნომუსიკოლოგიური ფილმების ფესტივალი: მსოფლიოს სახეები და ხმები 2012 (ფლორენცია, იტალია)

კორდობას აფრიკელი კინოს ფესტივალი (FCAT 2012)

AFRICA: THE BEAT

Based on research carried out by Polo Vallejo

Directed by *Samaki Wanne Collective* (Alphabetical Order: Javier Arias Bal, Polo Vallejo, Pablo Vega, Manuel Velasco)

Year of production: 2011

Duration 60'

Africa: The Beat was filmed in *Nzali*, an enclave situated in the heart of Tanzania where the Wagogo live. There is a unique musical universe. From the film's first frame to the last sound heard, each image takes us into their daily reality while their music gradually engulfs us in a world of surprising sensations. Day and night, the passage of time and the seasons, nature and the elements, water, the importance of the word and the stories, the stages of life... all of this emerges from a pulsation around which every instant of existence is articulated. Filmed with rudimentary technical means, *Africa: The Beat* conjoins the perspective of a painter, the vision of a filmmaker and the sensibilities of two musicians. It does away with the concept of the voice over, which conditions and invades the spectator's senses. Instead, the film permits the spectator to experience his or her own emotions, and bear witness to the essential place music occupies in life.

AWARDS:

Fine arts Award in the Black International Cinema Berlin XXVII / Germany 2012

SELECTED IN:

International Film Festival of Canary Islands 2012

African Film Festival of New York 2012

Zanzibar International Film Festival (ZIFF 2012)

Festival des Films du Monde (World Film Festival of Montreal (Canada) 2012)

Festival Del Film Etnomusicale: Immagini e Suoni Del Mondo 2012 (Firenze, Italia)

Festival de Cine Africano de Córdoba (FCAT 2012)

ფოლკლორული ანსამბლები და ინდივიდუალური შემსრულებლები

აშშ	ბენ ვილარი ტრილიუმი		სმირაქა ქსოვრელები
ავსტრალია	ბრიზინგ სფინს გორანი მელბურნის ქართული გუნდი	დმანისი რუსთავი	ფლონტების ოჯახური ანსამბლი შაჰნაბადე დმანისსკიე ჯორი მე რუსთველი როდნიკი ჩერნობრივცი პანკისი მოყვარე შვიდკატა ადილა ბერიკატები სალალოვო მესხეთი ბუბა ჩხოროტსკუ მიზე ნარი ქართლი ჯვარული დები გომოჭურების ოჯახური ანსამბლი დოლური
დიდი ბრიტანეთი იაპონია/აშშ კანადა საფრანგეთი საქართველო/თბილისი	მასკინი ტომოქო სუბაპარა დარბაზი ჯამათა ანჩისხატის გუნდი გლორია დიდგორი ეგრული ვოკალური სტუდიის ჯგუფი ლაშარი ლიახვი მეთიები ნანინა ორლენტა რუსთავი სატანაო სმერეკა	პანკისის ხეობა აჭარა გური იმერეთი კახეთი ლაჩხუმი მესხეთი რაჭა სამეგრელო სვანეთი ქართლი ხევი ხევსურეთი შვედეთი	

FOLK ENSEMBLES AND INDIVIDUAL PERFORMERS

AUSTRALIA	BREATHING SPACE GORANI MELBOURNE GEORGIAN CHOIR	PANKISI GORGE RUSTAVI	PANKISI CHERNOBRIVTSI ME RUSTVELI RODNIKI MOQVARE SHVIDKATSA ADILA BERIKATSEBI KARTLI JVARULI THE GOGOCHURI SISTERS FAMILY ENSEMBLE SALAGHOB MESKHETI BUBA CHKHOROTSQU MIZHE NARI MASPINDZELI TOMOKO SUGAWARA DOLURI TRILLIUM BEN WHEELER
CANADA FRANCE GEORGIA/TBILISI	DARBAZI DJAMATA ANCHISKHATI CHOIR DIDGORI GLORIA GROUP OF JEWISH VOCAL STUDIO KSOVRELEBI LASHARI LIAKHVI MTIEBI MZETAMZE NANINA RUSTAVI SAKHIOBA SATANAO SHAVNABADA SMEREKA THE GHLONTI FAMILY ENSEMBLE DMANISSKIE ZORI	ACHARA GURIA IMERETI KAKHETI KARTLI KHEVI KHEVSURETI LECHKHUMI MESKHETI RACHA SAMEGRELO SVANETI GREAT BRITAIN JAPAN/USA SWEDEN USA	
DMANISI			

ბენ ვილერი აშშ

კომპოზიტორი, შემსრულებელი და პედაგოგი. არის მუსიკის ბაკალავრი (ორეგონის უნივერსიტეტი), სადაც სწავლობდა ტაილერ ებოტთან. სწავლის პერიოდში ის უკრავდა ჯაზს კომბოებსა და დიდ ბენდებში, კლასიკურ მუსიკას – უნივერსიტეტის სიმფონიურ ორკესტრში და იყო *იუჯინ ქანთემპორარი ჩემბერ* ანსამბლის წევრი. უკრავდა მრავალ ანსამბლში და ასრულებდა სხვადასხვა სტილის მუსიკას: ბლუგრასს – *უოთერ თაუერ სთრინგ ბენდში*, ბალკანურ მუსიკას – მარკ ლევის *ისტერნ იურაფიან ფოლკანსამბლში*, ია-ვურ/ბალიურ მუსიკას – *ფესიფიქ რიმ გამელანში*. სწავლობდა ჩრდილოეთ ინდურ ტაბლასზე დაკვრას დუგლას შურელსა და რავი ოლბრაითთან. ქმნის ნაწარმოებებს *მეთ როქ დუო არგიჯიათორისთვის*, რომელიც კონცერტებს აწეობს აშშ-ს დასავლეთ სანაპიროზე. იმოგზაურა ბულგარეთში, სერბეთსა და რუსეთში, სადაც გააკეთა აუდიოჩანაწერები. ამჟამად გადის ქართული ხალხური მუსიკის ერთწლიან სასწავლო კურსს თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრში და ამზადებს ნაშრომს ჩონგურზე სოლო შესრულების სტრუქტურისა და ვარიანტების ანალიზით.

BEN WHEELER

USA

A composer, performer, and teacher. He received a BA in Music from the University of Oregon where he studied upright bass performance with Tyler Abbott. While at Oregon he played Jazz in combos and Big Bands, Classical in the University Symphony, and premiered new music as a member of the Eugene *Contemporary Chamber Ensemble*. Has been a part of numerous ensembles and performed diverse styles including: Bluegrass in *The Water Tower String Band*, Balkan music in the Mark Levy's *Eastern European Folk Ensemble*, and Javanese/Balinese music in the *Pacific Rim Gamelan*. Has been a student of both Douglass Schurell and Ravi Albright in North Indian *Tabla*. He also writes for the Math-rock duo *Arpeggiator* which performs at venues throughout the western United States. Has traveled and made field recordings in Bulgaria, Serbia, and Russia. He is currently taking a one-year study course in Georgian Folk Music at the International Research Center for Traditional Polyphony of Tbilisi State Conservatoire and preparing a paper that analyzes the structures and variations of solo Chonguri performance.

ტრილიუმი აშშ

შეიქმნა 2006 წელს, ასრულებს რთული პარმონიის მქონე ამერიკულ და ინგლისურ ხალხურ სიმღერებს, რელიგიურ და *შეიფ ნოუტ* სიმღერებს, ადრეულ ინგლისურ საეკლესიო მუსიკას, ქართულ და კორსიკულ ხალხურ და საეკლესიო მუსიკას. ჯგუფი ცხოვრობს და მოღვაწეობს აშშ-ს ჩრდილო დასავლეთში. მისი წევრები არიან: ჯენ მორისი, სიეტლის ქართული გუნდის *უანფორვაივის* ხელმძღვანელი, მაქ ქანტრელი, ვაშინგტონის აიდაჰოს სიმფონიური ორკესტრის პირველი კლარნეტი და ჯენის ბაუთონი, რომელიც ჯგუფის დაარსების დღიდან ანსამბლისთვის მუსიკალური მასალის გაშიფვრას.

ბრიზინა სუის ავსტრალია

ქალთა ა კაპელა ანსამბლი მეღბურნიდან, რომელიც ასრულებს სხვადასხვა კულტურათა ტრადიციულ სიმღერებს. ანსამბლის რეპერტუარის მნიშვნელოვან ნაწილს შეადგენს ქართული ხალხური სიმღერები. ანსამბლის ხელმძღვანელია ტერეზ ვერტიუ – ავსტრალიაში ცნობილი მომღერალი და ვოკალის პედაგოგი. ანსამბლს მონაწილეობა აქვს მიღებული ავსტრალიის რამდენიმე ფესტივალში. მისი ზოგიერთი წევრი მონაწილეობდა თბილისის ტრადიციული მრავალხმიანობის წინა სიმპოზიუმებში, მაგრამ ერთიანი ანსამბლი – როგორც კოლექტივი, უკვე მეორედ სტუმრობს საქართველოს.

TRILLIUM USA

Trillium came together in 2006 to sing American and English folk songs with complex harmonies. Our repertoire broadened to include gospel and shape note music, early English church music, and finally Georgian and Corsican folk and sacred music. Based in the northwestern United States. Present performers are Jen Morris, director of Seattle's Georgian choir *Onefourfive*, Mac Cantrell who also plays first clarinet for the Washington Idaho Symphony, and Janice Boughton who has been involved in music transcription for the group since its inception.

BREATHING SPACE AUSTRALIA

Breathing Space is a Melbourne based female a capella ensemble, specializing in traditional songs from across the cultures. Georgian traditional songs represent an important part of their repertoire. The leader of the group is Therese Virtue, well-respected singer and vocal teacher in Australia. *Breathing Space* has performed on a number of Australian festivals. Although some members of the ensemble had been to the Polyphonic Symposia on previous occasions, this is their second visit to Georgia as an ensemble.

გორანი ავსტრალია

ავსტრალიური ანსამბლი გორანი ცხრა მამაკაცისაგან შედგება. რეპერტუარი, ძირითადად, ქართულ და ბულგარულ ხალხური სიმღერებს მოიცავს. სიტყვა გორანი ნიშნავს მკაცრ მთებსა და ნისლიან ტყეებს, რომლის წიაღშიც არა ერთი სიმღერა შობილა. ანსამბლს ხელმძღვანელობენ ქართველი ეთნომუსიკოლოგი იოსებ ჟორდანიას და ბულგარელი იან ვიტჩეფი. ანსამბლი 1992 წელს დაარსდა. გორანმა ოთხჯერ იმოგზაურა საქართველოსა და ბულგარეთში. მონაწილეობდა თბილისის 2002, 2004, 2006 და 2008 წლის სიმპოზიუმებში და გურული სიმღერების ფესტივალში (2004), გამოდიოდა აგრეთვე ბულგარეთის საერთაშორისო ფესტივალებსა და კულტურულ ცენტრებში, მათ შორის – ფილიპ კოუტევის პრესტიჟულ ფოლკლორულ სკოლაში. გორანი ორივე ამ ქვეყნის სატელევიზიო გადაცემების მონაწილეცაა. 2003 წელს ავსტრალიაში მიწვეულმა გურულმა მომღერალმა ვაჟა გოგოლაძემ ანსამბლს არა ერთი სიმღერა შეასწავლა. ამავე მიზნით, 2004 წელს ისინი სტუმრობდნენ ცნობილ ლობტარს მშობლიურ ჩოხატაურში (გურია). გორანი მონაწილეობდა ავსტრალიაში გამართულ არა ერთ ფესტივალსა და მუსიკალურ ღონისძიებაში (1992-2008), აგრეთვე – ავსტრალიის რადიო- და სატელევიზიო გადაცემებში. გამოცემული აქვს: *პარმონის კვადრაკვად* (*Chasing Harmonies*, 2008), *გორანი* (1999). მონაწილეობდა სამ დისკში სერიიდან *The Boite's* (1999-2007), *მრავალკუთხედის* ჩათვლით, რომელიც ავსტრალიისა და ახალი ზელანდიის ადგილობრივი ჯგუფებისთვის წარმოადგენს ქართული ხალხური სიმღერის სიმბოლოს.

GORANI AUSTRALIA

The nine voice male singing ensemble from Australia specializes in the performance of traditional songs from Georgia & Bulgaria. The name *Gorani* refers to the harsh mountains, misty forests, and indomitable cultures that are the sources of many of these songs. Founded in 1992, *Gorani* includes leading Georgian ethnomusicologist Joseph Jordania, and Bulgarian born musician, Ian Vitcheff. The ensemble has toured twice to Georgia and Bulgaria, where they have performed in the first two Tbilisi Symposia (2002, 2004), the International festival of Gurian Song (2004), and also in international festivals and community cultural centers in Bulgaria, including the prestigious Philip Koutev Folkloric School. *Gorani* appeared on television and radio in both countries. The group has also toured and studied with the Gurian singer Vazha Gogoladze on his 2003 tour of Australia, and also at his home in Chokhatauri village (Guria), in 2004. *Gorani* has performed at major folk festivals and local community music events within Australia (1992-2008), and was featured on Australian National radio and television.

Discography: *Chasing Harmonies* (2008), *Gorani* (1999), Featured on 3 of *the Boite's* CDs (1999-2007), including *Mravalzhmier* which showcases Georgian songs performed in Australia and New Zealand by local groups. *Gorani* singing will also be featured on a new Australian TV documentary *The Real Hobbits* about the discovery of a new species of human, *Homo floresensis*.

მელბურნის ქართული გუნდი ავსტრალია

შეიქმნა 2011 წელს ქართული მუსიკით დაინტერესებული პირებისგან, რომლებიც რეგულარულად იკრიბებიან და სწავლობენ ქართულ ხალხურ სიმღერებს და რომელთაც სურთ უფრო მეტი ისწავლონ ქართულ კულტურაზე.

გუნდის ხელმძღვანელები არიან ცნობილი ქართველი ეთნომუსიკოლოგები, დოქტორები იოსებ ჟორდანია და ნინო ციციშვილი, რომლებიც ავსტრალიაში 1995 წლიდან ცხოვრობენ. მათი დამსახურებაა, რომ ბევრი ავსტრალიური ჯგუფის სურვილია თავის რეპერტუარში შეიტანოს ქართული სიმღერები და მონაწილეობა მიიღოს ტრადიციული მრავალხმიანობის საერთაშორისო სიმპოზიუმებში.

ამ ჯგუფების წევრებს ამჟამად საშუალება აქვთ ერთად იმღერონ მელბურნის ქართულ გუნდში და შეასრულონ ტრიოების, ქალთა, მამაკაცთა და შერეული გუნდების მრავალფეროვანი რეპერტუარი.

MELBOURNE GEORGIAN CHOIR AUSTRALIA

The Melbourne Georgian Choir was formed in late 2011 from a group of people interested in music of Georgia, who meet regularly to learn and perform traditional and contemporary Georgian songs, and who are also interested in learning more about Georgian culture.

The choir is led by Dr. Joseph Jordania and Dr. Nino Tsitsishvili, celebrated ethnomusicologists from Georgia who have been living and working in Australia since 1995. Their influence has inspired many Australian vocal groups to adopt Georgian songs into their repertoire and attend the International Symposium on Traditional Polyphony numerous times. Singers from these groups now have the opportunity to sing together in the Melbourne Georgian Choir and present concerts with a more diverse program of trio, female and male ensembles and the full mixed Choir.

მასპინძელი დიდი ბრიტანეთი

მასპინძელი არის ანსამბლი ღონდონიდან, რომელიც მღერის მხოლოდ და მხოლოდ ქართულ ხალხურ სიმღერებს. ანსამბლი შეიქმნა 1999 წელს ცნობილი მომღერლის, პედაგოგისა და კომპოზიტორის პელენ ჩადუიკის მიერ, რაშიც დიდი წვლილი მიუძღვით ცნობილ ქართველ ეთნომუსიკოლოგებს, იოსებ ჟორდანიასა და ედიშერ გარაყანიძეს; მათ ანსამბლის წევრებს ბევრი ქართული სიმღერა შეასწავლეს.

ანსამბლის განვითარებაში დიდი წვლილი შეიტანეს მისმა ხელმძღვანელებმა: ელენ ჩადუიკმა, ვენის მენდიმ, სალი დეივისმა, ლუსი გიბსონმა და ჯეფ ბერტონმა. 2009 წლის აგვისტოდან *მასპინძელს* ხელმძღვანელობენ მარკ თომასი და თამთა თურმანიძე; ეს უკანასკნელი ანსამბლის პირველი ქართველი ხელმძღვანელია. მარკი ყოფილი პროფესიონალი მუსიკოსია, რომელიც ასრულებდა როგორც კლასიკურ, ისე ჯაზურ და იმპროვიზაციულ მუსიკას, წლების მანძილზე ატარებდა მუსიკისა და იმპროვიზაციულობის მასტერ-კლასებს როგორც დიდ ბრიტანეთში, ისე მის ფარგლებს გარეთ.

ანსამბლმა ბევრი ისწავლა ბრიტანეთში მიწვეული ქართველი ლოტბარებისგან; განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობს საქართველოს სხვადასხვა რეგიონის შესრულების ავთენტიკური მანერის შესწავლას.

MASPINDZELI GREAT BRITAIN

The *Maspindzeli* Choir is based in London. *Maspindzeli* means *Host* in Georgian. The choir is devoted exclusively to singing songs from the ancient polyphonic tradition of Georgia. *Maspindzeli* was formed in 1999 by Helen Chadwick, a noted London singer, teacher and songwriter. This is thanks to the work of leading Georgian ethno-musicologists such as Joseph Jordania and the late Edisher Garaqanidze, who taught many of the founding members of the choir. At various times the choir was led by Helen Chadwick, Venice Manley, Sally Davies, Lucy Gibson, and Geoff Burton each of them contributing to the development of the choir leading it according to his/her skills and taste. Since August 2009 Mark Thomas and Tamta Turmanidze have been leading the choir. Tamta is first Georgian musical director. Mark, a Gestalt therapist and former professional musician, performing classical, jazz and improvised music, has for many years run workshops on music and creativity both in the UK and abroad.

The choir has studied with visiting Georgian teachers and choirs on many occasions, and has made a specific point of studying authentic styles of singing from various regions of Georgia.

ტომოკო სუგავარა იაპონია/აშშ

დაამთავრა ტოკიოს სახვითი ხელოვნების უნივერსიტეტის პუშმანიტარული და მუსიკის ფაკულტეტი საკონცერტო არფის სპეციალობით. უკანასკნელი ათი წლის მანძილზე, ასევე, უკრავს აღდგენილ კუგოზე (კუთხოვან არფაზე). ჩატარებული აქვს კონცერტები პარფარდის, კოლუმბიის, პრინსტონის, პიტსბურგის, ინდიანას, პენსილვანიის, ილინოისის, კალიფორნიის (ბერკლი) და მიჩიგანის უნივერსიტეტებში, მრავალჯერ დაუკრავს კუთხოვან არფაზე აშშ-ს, გერმანიის, ინგლისის, იაპონიისა და შვედეთის მუზეუმებსა და საკონცერტო დარბაზებში. სიმპოზიუმში მონაწილეობს იაპონიის კულტურული მემკვიდრეობისა და ხელოვნების კვლევის ფონდის მხარდაჭერით.

www.kugoharp.com

TOMOKO SUGAWARA JAPAN/USA

Born in Tokyo, Japan, but now living in New York. Undergraduate degree in Humanities and Music from The University of Fine Arts, Tokyo, specializing in the Concert harp. For the last ten years she also plays reproductions of the kugo (angular harp). She has presented concerts on the latter at many universities, such as Harvard, Columbia, Princeton, Pittsburgh, and Indiana Universities – as well as Universities of Pennsylvania, Illinois, California (Berkeley), and Michigan. Likewise, she has played the angular harp at many museums and concert halls in the US, Germany, England, Japan, and Sweden.

Participates in the Symposium by the support of the *Foundation for Cultural Heritage and Art Research, Japan.*

www.kugoharp.com

დარბაზი კანადა

ტორონტოს ქართული ტრადიციული სიმღერის ანსამბლს ხელმძღვანელობს მომღერალი და ინსტრუმენტალისტი შალვა მახარაშვილი. ანსამბლის რეპერტუარშია როგორც საგალობლები, ისე სუფრული სიმღერები. მისი წევრები ცდილობენ გაიდრმაგონ ქართული მემკვიდრეობის, სტუმართმოყვარე სულისა და მრავალხმიანი სიმღერების ცოდნა. წლების მანძილზე გუნდი, ორი ქალისა და რვა მამაკაცის შემადგენლობით ისწრაფვის უფრო ღრმად გაიგოს ეს უნიკალური მუსიკა. კულტურული გაცვლებისა და მოგზაურობების საშუალებით, ანსამბლის წევრებს პქონდათ პატივი ემუშავათ ღვეგნდარულ ქართველ მომღერლებთან და ჩასწვდომოდნენ ქართული სტუმართმოყვარეობის სიდრმეებს, რაც აისახა კიდევ დარბაზის მიერ საქართველოს სხვადასხვა რეგიონის განსხვავებული მუსიკალური ტრადიციების ავთენტიკურ შესრულებაზე.

ანსამბლი არის კანადის სამაუწყებლო კომპანიის (CBC) მოყვარული გუნდების პან კულტურული ტრადიციის კატეგორიის მე-2 პრიზის მფლობელი, მრავალი ფესტივალისა და კონცერტის მონაწილე ონტარიოსა და კანადის სხვა ქალაქებში.

დარბაზის შემადგენლობაში არიან: შალვა მახარაშვილი (სამხატვრო ხელმძღვანელი), დევიდ ანდერსონი, ფრანკ ევანსი, ვატო ქაჩიბაია, ლერდ კითი, რაი კინოშიტა, ანდრეა კუზმიჩი, ლორელ მაკდონალდი, მარო მორელი და ნიკ მოს გილესპი.

DARBAZI CANADA

Led by singer/instrumentalist Shalva Makharashvili, *Darbazi* is a Toronto-based ensemble that focuses exclusively on performing traditional music from the Caucasus Georgia.

With repertoire ranging from sacred chants to exuberant drinking songs, *Darbazi* seeks to broaden the awareness of Georgia's heritage for abundant food and wine, hospitable spirit, and polyphonic songs. Over the years, the choir – made up of two women and eight men – has striven for a deeper understanding of this unique music.

Through cultural exchanges and travel, the members have had a chance to work with legendary Georgian singers and experience the profundity of Georgian hospitality. This in turn has translated into *Darbazi's* authentic voice for the richly varied musical traditions of Georgia's many distinctive regions, bringing themselves and their audiences great meaning and joy.

Winners of the 2nd place prize in the Pan Cultural Tradition category of the CBC Amateur Choral Competition, *Darbazi* has performed at many festivals and venues in Ontario, as well as other parts of Canada. The members of *Darbazi* are: Shalva Makharashvili (Artistic Director), David Anderson, Frank Evans, Vato Kachibaia, Laird Keith, Ray Kinoshita, Andrea Kuzmich, Laurel MacDonald, Mario Morello, Nick Moss Gillespie.

ჯამათა საფრანგეთი

შეიქმნა საფრანგეთში 2011 წელს. ტრიოს წევრები არიან: ლორან სტეფანი – ქართულ ხალხურ სიმღერებს ასრულებს 1995 წლიდან, მას შემდეგ, რაც გახდა პარიზში არსებული ქართული ხალხური მუსიკის ანსამბლ *მარანის* წევრი. ასევე 13 წლის განმავლობაში იყო ქართული ხალხური სიმღერის ფრანგული ტრიოს *მზე შინას* წევრი (რომელთან ერთადაც მონაწილეობდა თბილისის ტრადიციული მრავალხმიანობის მე-2 საერთაშორისო სიმპოზიუმში); ეველიან ლოშუ – მომღერალი და უმცროსი ასაკის ბავშვების პედაგოგი. უყვარს მოგზაურობა და უცხო ენების შესწავლა. 2008 წლიდან მღერის ბალკანურ და კავკასიურ მრავალხმიან სიმღერებს ქალთა ტრიო *იზვანის* (ეს ჯგუფი 15 სხვადასხვა ენაზე მღერის) შემადგენლობაში; ესტელ ბოგრანი – არის ასევე ტრიო *იზვანის* წევრი. გარდა *იზვანისა* და *ჯამათასი* ესტელი ასევე არის წევრი ჯგუფ *ილდიზისა*, რომელიც ასრულებს თურქულ მუსიკას უდის, ვიოლინოსა და დასარტყამი ინსტრუმენტების თანხლებით.

DJAMATA FRANCE

Based in the west of France, the *Djamata* Trio (created in 2011) is composed of three French members: Laurent Stéphan sings Georgian songs since 1995 in the French men's ensemble *Marani* based in Paris. He was part of *Mze Shina* for 13 years (another French group dedicated to Georgian songs which took part in the 2nd symposium in Tbilissi); Evelaine Lochu is a singer and a teacher for young children. She is also a traveller and a lover of foreign languages. Since 2008, she has been singing polyphonic songs from the regions of the Balkans and the Caucasus in a female trio called *Izvan*; Estelle Beaugrand also sings in the *Izvan* Trio (in this group they sing in 15 different languages). Apart from *Izvan* and *Djamata* dedicated to three-voice polyphonic music, Estelle sings as a soloist in a group called *Yildiz* (Turkish music with oud, violin and percussions).

ანჩისხატის გუნდი თბილისი, საქართველო

ჩამოყალიბდა 1988 წელს თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიაში. გუნდი თავდაპირველად მხოლოდ ხალხურ სიმღერებს მღეროდა და მიზნად ჰქონდა დასახული საქართველოს სხვადასხვა კუთხისათვის დამახასიათებელი საშემსრულებლო მანერის აღდგენა და შეძლებისდაგვარად ძველ ქართულ ბგერათწერაში აუღერება. მალე ანსამბლმა *ანჩისხატის* ტაძარში დაიწყო გაღობა. სწორედ ამ გუნდის უდიდესი დამსახურებაა XX საუკუნის 90-იანი წლებიდან ქართულ საეკლესიო ღვთისმსახურებაში ძველი ქართული გაღობის აღდგენა და დამკვიდრება. გუნდის რეგენტი დაარსებიდან 2007 წლამდე იყო თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის თანამშრომელი მალხაზ ერქვანიძე. ამჟამად გუნდის დირექტორია ზაად წერეთელი, ხოლო შემოქმედებით საკითხებს მისი წევრები ერთობლივად წვევებენ. ჩაწერილი აქვს 18 CD.

გუნდის რეპერტუარშია როგორც ქართული საგალობლები, ისე – ხალხური სიმღერები. გუნდს ხშირად აქვს საგასტროლო ტურნეები და მასტერკლასები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებში. მათ შორის, 2010 წელს მონაწილეობა მიიღო გერმანიის ქალაქ ლაიფციგში *A CAPPELLA FESTIVAL*-ში (გერმანია) და საფრანგეთის ქალაქ კოტ-სანტ-ანდრეში ბერლიოზის ფესტივალში (*Festival Berlioz à La Côte-Saint-André*), რომლის ერთი საღამო დაეთმო ქართულ ტრადიციულ სუფრასა და სიმღერას.

ANCHISKHATI CHOIR TBILISI, GEORGIA

Was created at Tbilisi State Conservatoire in 1988. The choir aimed to restore regional performance styles from various regions of Georgia in the original stylistic manner. Soon, the choir became intensely interested in Georgian church hymn and began chanting at the 6th century Anchiskhati Church, in Tbilisi. The revival of canonical church chant in the 1990s can largely be credited to the recordings, performances, research, and publishing activities of the choir. Led by Malkhaz Erkvanidze until 2007. The choir has released 18 albums, grown to critical acclaim both in Georgia and abroad and performed throughout Europe and the United States.

Currently the group is directed by Zaal Tsereteli, but creative problems are jointly solved by all members. In 2010 *Anchiskhati Choir* participated in *A Cappella Festival* (Germany) and *Festival Berlioz à La Côte-Saint-André* (France), where one evening was dedicated to Georgian traditional feast and singing.

გლორია თბილისი, საქართველო

ევანგელურ-ლუთერანული ეკლესიის გუნდი გლორია ჩამოყალიბდა 2004 წელს, გერმანული ხალხური სიმღერის გუნდის ბაზაზე. მისი ხელმძღვანელი დაარსების დღიდან გუნდის დირიჟორი და მომღერალი ნატალია ჩაგანავაა. გლორიას შემადგენლობაში სხვადასხვა აღმსარებლობის ახალგაზრდები არიან. გუნდი ასრულებს გერმანულ და ქართულ სასულიერო მუსიკას, მათ შორის ბახის, ჰენდელის, ჰაიდნის ნაწარმოებებს, ასევე – გერმანულ ხალხურ სიმღერებს, სპირიტუალებს.

გლორია მონაწილეობს ღვთისმსახურებაში, ყოველწლიურად მართავს საანგარიშო კონცერტებს შობის დღესასწაულებზე. გუნდი წარმატებით გამოვიდა დრეზდენის სიმღერის ფესტივალზე.

GLORIA

TBILISI, GEORGIA

Choir *Gloria* of the Evangelist-Lutheran Church was created in 2004 on the basis of German folk choir. Choir conductor and singer Natalia Chaganava has been the group director since the day of its inception. The members of *Gloria* are young people of various denominations. The choir performs German and Georgian sacred music, including pieces by Bach, Handel, Haydn, as well as German folk songs, spirituals. *Gloria* participates in divine service, holds Christmas concerts. The group successfully performed at Dresden Song Festival.

დიდგორი თბილისი, სპარტაქო

დაარსდა 2003 წელს. ანსამბლის წევრებმა ლევან წიტიშვილის ხელმძღვანელობით არა ერთი ქართული სიმღერა და საგალობელი შესწავლეს.

2004 წლიდან თბილისის მამადავითის ტაძრის წინამძღვრის არქიმანდრიტ იოანეს (კიკვაძე) რჩევით (ანსამბლს სახელიც მან შეურჩია), ანსამბლის წევრებმა მგალობელთა გუნდი ჩამოაყალიბეს, რომელმაც მალე გალობა დაიწყო თბილისის წმინდა ილია წინასწარმეტყველის ტაძარში.

2007 წლის 25 მაისს ანსამბლმა სოლო კონცერტი გამართა კონსერვატორიის დიდ საკონცერტო დარბაზში. 2008 წლის 2 ივნისს შედგა ანსამბლის პირველი კომპაქტდისკის პრეზენტაცია. დისკში წარმოდგენილია აღნიშნული საკონცერტო ჩანაწერი.

ანსამბლ დიდგორის შემოქმედების პრინციპული მიმართულებაა ძველი ხალხური სიმღერების მოძიება და მისი საშემსრულებლო ხასიათის საფუძვლიანი შესწავლა, რასაც ქართული ხალხური მუსიკის ძველი საარქივო ჩანაწერების დახმარებით ახორციელებენ.

ანსამბლი მონაწილეობს საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში გამართულ კონცერტებში, რამდენჯერმე მოიარა უძველესი ქართული კუთხე – ჰერეთი. დიდგორი იყო თბილისში გამართული არტ-გენის ფესტივალის ერთ-ერთი მასპინძელი.

2012 წელს მონაწილეობა მიიღო პოლონეთში, ქ. ბიალისტოკში გამართულ მართლმადიდებლური გალობის საერთაშორისო ფესტივალში ჰაინუკა და მოიპოვა მესამე ადგილი პროფესიონალ მგალობელთა შორის.

DIDGORI

TBILISI, GEORGIA

Was founded in 2003. The choir, directed by Levan Tsitaishvili studied a large number of Georgian songs and church hymns. In 2004, following the advice of archimandrite Ioane of Mama Daviti church, who also selected the name for the ensemble, the choir members formed a church choir. Soon the choir began to chant at Tbilisi Ilia the Prophet Church.

May 25, 2007 the ensemble held its solo concert at the Grand Hall of Tbilisi State Conservatoire. Presentation of the first CD of the choir was held on 2 June, 2008. The CD includes the recording of the afore-mentioned concert.

Didgori tries to study old folk songs from archival recordings and master old manner of performance. The choir participates in concerts throughout Georgia. *Didgori* traveled several times to Hereti – a historical province of Georgia. The choir also was one of the hosts of the *Art Gene* Folk Festival in Tbilisi. In 2012 *Didgori* participated in the International Festival of Orthodox Church Music *Hajnowka* in the city of Bialystok Poland and won third place among professional chanters.

ებრაული მოკალური სტუდიის ჯგუფი თბილისი, საქართველო

მოკალური სტუდია დაარსდა 2009 წელს ებრაულ კულტურულ-საგანმანათლებლო ფონდთან (დირექტორი ელენე ბერკოვიჩი). სტუდიაში ისწავლება ებრაული საგალობლები და სიმღერები, ქართული ფოლკლორი და კლასიკური მუსიკა. ჯგუფის მასწავლებელია პროფესორი ვილი გრიგორიანი, კონცერტმაისტერი – ტატიანა სტარიკოვსკაია.

GROUP OF JEWISH VOCAL STUDIO TBILISI, GEORGIA

The Vocal Studio was founded in 2009 at the auspices of Jewish Cultural-Educational Foundation (director Elena Berkovich). The Studio teaches Jewish sacred hymns and songs, Georgian folklore and Classical music. The teacher is Prof. Vili Grigorian, accompanist – Tatiana Starikovskaya.

ლიახვი თბილისი, საქართველო

ოსური სიმღერის ვაჟთა ფოლკლორული ანსამბლი ლიახვი (2008-2012-ში *ნარტები*) შეიქმნა 1978 წელს ცხინვალში და 1991 წლამდე იქვე მოღვაწეობდა. ამჟამად ანსამბლი თბილისში, სამხრეთ ოსეთის დროებითი ადმინისტრაციის დაქვემდებარებაშია. *ლიახვის* დამფუძნებელი და ხელმძღვანელია დავით ელვაქიძე. ანსამბლი საკავშირო ფესტივალის ორგზის და სსრკ-ინდოეთის ფესტივალის ლაურეატია. ანსამბლი ადრეული მოღვაწეობის დროს გასტროლებზე იმყოფებოდა ინდოეთში, რუმინეთში, პოლონეთში, ჩეხოსლოვაკიაში, უკრაინაში, რუსეთში.

ანსამბლის რეპერტუარი ძირითადად ოსურ ხალხურ სიმღერებს და დასაკრავებს შეადგენს, რომლებიც მოპოვებულია როგორც ბეჭდვითი წყაროებიდან და ხმოვანი ჩანაწერებიდან, ასევე, ბატონი დავითის მიერ ზეპირი ტრადიციის ნიმუშებიდან.

LIAKHVI TBILISI, GEORGIA

Male Folk Ensemble of Ossetian song *Liakhvi* (*Nartebi* in 2008-2012) was created in Tskhinvali and led its activity there until 1991. Currently the group is in Tbilisi, under the auspices of the Temporary Administration of South Ossetia. The founder and director of *Liakhvi* is Davit Elbakidze. The collective is the twofold prize-winner of All-Union Festival and a prize-winner of USSR-India Festival. *Liakhvi* has toured with concerts in India, Romania, Poland, Czechoslovakia, Ukraine and Russia.

The repertoire basically includes Ossetian folk songs and instrumental pieces, obtained from published sources and sound recordings, and examples transmitted by oral tradition obtained by Elbakidze.

ლაშარი თბილისი, საძმართველი

ჩამოყალიბდა 1994 წელს, ახალგაზრდა მომღერლის გიორგი უშიკიშვილის ინიციატივითა და ხელმძღვანელობით. ლაშარის მიზანია ფოლკლორული ნიმუშების ავთენტიკურობის დაცვა, პირველად შემსრულებლობასთან მაქსიმალური მიახლოება, სიმღერის ეთნოფორთაგან და უძველესი ჩანაწერებიდან შესწავლა. ლაშარს რეპერტუარში აქვს საქართველოს ყველა კუთხის ხალხური სიმღერა, მათ შორის – ათეული წლების მანძილზე მივიწყებული ვარიანტები. ანსამბლის წევრები კარგად ფლობენ ქართულ ხალხურ საკრავებს. ანსამბლი მსოფლიო მუსიკის არა ერთი კონკურსისა და საერთაშორისო ფესტივალ-კონცერტის გამარჯვებულია. 2010 წ. იგი გამოვიდა ქართული კულტურის დღეებზე საფრანგეთის დედაქალაქ პარიზში და პოლონეთის ქალაქ კრაკოვში, სადაც სიმღერისა და ცეკვის პოლონურ ანსამბლ კრაკოველებთან ერთობლივი კონცერტი ჩატარა, 2012 წელს კი – ისრაელში საქართველოს დამოუკიდებლობის 20 წლისთავისადმი მიძღვნილ კონცერტზე, რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს ქართველმა და ებრაელმა მომღერლებმა.

საქართველოში ჩატარებული აქვს ოთხი სოლო კონცერტი. გამოცემული აქვს ერთი კომპაქტდისკი. ანსამბლს მიეძღვნა არა ერთი სტატია როგორც ქართულ, ისე უცხოურ ჟურნალ-გაზეთებში, მომზადდა ტელე- და რადიოგადაცემები.

LASHARI TBILISI, GEORGIA

Lashari was created in 1994 at the initiative and with the leadership of Giorgi Ushikishvili – a young singer. The ensemble aims to maintain the authenticity of folk songs, to approach primary performance as close as possible, to learn songs from old audio recordings and tradition bearers. In the repertoire of the ensemble there are songs from all parts of Georgia, including lesser known variants. The members of *Lashari* play Georgian traditional instruments very well. The Ensemble is the winner of a number of competitions and International festival-concerts. *Lashari* has performed four solo concerts in Georgia, and has released one CD, participated in several TV and radio programs; a number of articles in Georgian and foreign press has been dedicated to the Ensemble. In 2010 *Lashari* performed at the days of Georgian culture in Paris and Krakow, where it held a joint concert with Polish ensemble of Song and Dance *Krakow*. In 2012 participated in the concert of Georgian and Jewish singers dedicated to the 20th anniversary of Georgia's Independence in Israel.

მზეთამზე თბილისი, საქართველო

ჩამოყალიბდა 1987 წელს. ქართული ხალხური სიმღერის შემსრულებლობის ისტორიაში *მზეთამზე* პირველი ანსამბლია, რომელიც ქალთა ტრადიციულ რეპერტუარს ასრულებს. მისი ძიებისა და შესწავლის შედეგად ჯგუფმა ისტორიული საქართველოს სხვადასხვა კუთხის მრავალი მანამდე უცნობი სიმღერა ააუღერა სცენაზე. ანსამბლის მთავარი შემოქმედებითი პრინციპი ავთენტიკურ ფოლკლორთან სიახლოვეა. იგი ცდილობს სიმღერას ხალხურ ყოფაში დამკვიდრებული შესრულების ფორმა და მანერა შეუნარჩუნოს. ანსამბლი *ერთი სიმღერის სატელევიზიო ფესტივალის* პრიზიორია. გადაღებულია დოკუმენტურ და მხატვრულ ფილმებში. მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში მონაწილეობდა საქართველოს კულტურის დღეებსა და საკონცერტო ტურნეებში. 2009 წელს გამოვიდა პოლანდიაში ფესტივალზე *კავკასიელი და ბალკანელი ქალები მშვიდობისათვის*. *მზეთამზე*ს გამოცემული აქვს სამი კომპაქტდისკი.

MZETAMZE TBILISI, GEORGIA

The women's folk ensemble *Mzetamze* was created in 1987. In the history of Georgian folk performance *Mzetamze* is the first ensemble to perform exclusively women's traditional repertoire from various parts of Georgia. The focus of the ensemble is to adhere to authentic folklore singing styles, with an attempt to retain the traditional form and manner of performance. The Ensemble is the prize-winner of the *Television Festival of One Song*. *Mzetamze* has been filmed in documentary and feature films. *Mzetamze* has participated in many international music festivals and celebrations of Georgian culture and has been on concert tours to many different countries. In 2009 performed at the *Festival Georgian and Balkan Women for Peace* in Holland. *Mzetamze* has recorded and published three CDs.

მთიები ედისერ და გიგი გარაყანიძის სახელობის ეთნომუსიკის თეატრი თბილისი, საქართველო

ვაჟთა ფოლკლორული ანსამბლი მთიები შეიქმნა 1980 წელს ედიშერ გარაყანიძის ხელმძღვანელობით. მთიების მიზანია ქართული მუსიკალური ფოლკლორის ნიმუშებს მაქსიმალურად შეუნარჩუნოს პირველადი ხასიათი, შესრულების ავთენტიკური ფორმა. შესაბამისად, ამა თუ იმ სიმღერასთან ერთად, ანსამბლი აცოცხლებს იმ ქმედებასა და გარემოებებს, რომელთან განუყოფლად სრულდებოდა იგი ეთნოგრაფიულ ყოფაში, რის გამოც ეთნომუსიკის თეატრად იწოდება.

მთიების შემოქმედება გამოირჩევა ჟანრული მრავალფეროვნებით, რეპერტუარი მოიცავს ყველა კუთხის, მათ შორის საქართველოს დღევანდელ საზღვრებს გარეთ დარჩენილი ისტორიული მხარეების ფოლკლორსაც.

მთიები ბევრს მოგზაურობს საქართველოს საზღვრებს გარეთ: მართავს კონცერტებს, ატარებს ქართული სიმღერის გაკვეთილებს, არის არა ერთი საერთაშორისო ფესტივალის ლაურეატი. 2010 წელს ჩაატარა კონცერტები და მასტერკლასები ლონდონსა და კარდიფში (დიდი ბრიტანეთი), სადაც ჩაწერა *CD Songs from Georgia*; მონაწილეობა მიიღო უელსში გამართულ საერთაშორისო ფესტივალში *Beyond The Border*. 2011 წელს გამართა სოლო კონცერტი სტოკჰოლმის მსოფლიო მუსიკისა და ფოლკლორის ცენტრ *სტაღეტში*.

ჯგუფის წევრები აშშ მასაჩუსეტსის შტატის ქალაქ ლოუელის საპატიო მოქალაქეებად არიან არჩეულნი (1990). მთიებს გამოშვებული აქვს 8 აუდიო-და 5 ვიდეოალბომი. ანსამბლზე გადაღებულია სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმი *მღერის მთიები*.

ედიშერ გარაყანიძის გარდაცვალების შემდეგ მამის საქმე განაგრძო მისმა ვაჟმა გიორგი (გიგი) გარაყანიძემ, რომელიც ასევე ტრაგიკულად დაღუპა 2012 წელს. მთიებში უფროს თაობასთან ერთად საყმაწვილო ფოლკლორულ-ეთნოგრაფიული სტუდია *ამერ-იმერიც* არის გაერთიანებული.

MTIEBI

EDISHER AND GIGI GARAQANIDZE ETHNOMUSIC THEATRE

TBILISI, GEORGIA

Ensemble *Mtiebi* was founded in 1980 by Edisher Garaqanidze. *Mtiebi* soon became distinguished for its artistic principles - for performing folk examples in the way they were performed in the original ethnographic environment. Similar to village dwellers, *Mtiebi* accompanies singing with dances and various musical instruments, thus turning each concert into a folk show. *Mtiebi* sings in concerts, gives lessons of Georgian singing and participates in festivals. In 1990 the members of the ensemble were elected Honoured Citizens of Lowell (Massachusetts, USA). *Mtiebi* has six audio and a video CDs. A documentary film has been made about the ensemble. After Edisher's death, his son Giorgi (Gigi) continued his father's activities. He created a mixed folk ensemble *Akhali Mtiebi* (New Mtiebi) in 2003. Both young and old generations of *Mtiebi* are united at Georgian Ethno Music Theatre. In 2010 held concerts and master-classes in London and Cardiff (Great Britain) where they recorded a *CD Songs From Georgia*; participated in the International festival *Beyond the Border* in Wales. In 2011 held a solo concert at the World Music and Folklore Centre *Slaet* in Stockholm.

Gigi Garaqanidze untimely passed away in 2012.

ნანინა

თბილისი, საქართველო

ქალთა ფოლკლორული ანსამბლი ნანინა 2004 წელს შეიქმნა. მის შემადგენლობაში 9 ეთნომუსიკოლოგია, რომელთაც სტუდენტობიდან მეგობრობა აკავშირებთ. ისინი სხვადასხვა სამუსიკო სკოლასა თუ სტუდიაში ასწავლიან ხალხურ სიმღერას და გალობენ თბილისის სხვადასხვა ტაძარში. ანსამბლის ხელმძღვანელია საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის სპეციალისტი, ანსამბლ *მზეთაშხეს* წევრი, თბილისის პეტრესა და პავლეს სახელობის ტაძრის მგალობელ-რეგენტი, ეთნომუსიკოლოგი თეა კასაბური.

ნანინას რეპერტუარშია ქართველ ქალთა ტრადიციული სიმღერები და მამაკაცთა ის სიმღერები, რომელთაც ყოფაში მკაცრად განსაზღვრული ადგილი არ გააჩნიათ. ანსამბლი საფერხულო და საცეკვაო სიმღერებს შესაბამისი ქმედებით ასრულებს. ანსამბლის თითოეული წევრი ამა თუ იმ ხალხურ საკრავზე უკრავს (ფანდური, ჩონგური, ჩანგი, ჭუნირი, გარმონი, დაირა).

2008 წლის ივნისში გამოიცა ანსამბლის პირველი CD, რომელშიც შესულია საქართველოს სხვადასხვა კუთხის 18 სიმღერა.

2009 წელს მონაწილეობა მიიღეს რიგის (ლატვია) ბურდონული მრავალხმიანობის საერთაშორისო ფესტივალში *პალტიკა 2009*.

NANINA

TBILISI, GEORGIA

A female folk ensemble Nanina was created in 2004. All nine members of the group are ethnomusicologists and have been friends since student years. They teach folk songs at various music schools and studios and chant at different churches in Tbilisi. The Ensemble is directed by ethnomusicologist Tea Kasaburi - a specialist at the State Folklore Centre of Georgia, a member of ensemble *Mzetamze*, chanter-director of Tbilisi Petre-Pavle Church choir.

The group's repertoire includes traditional female songs and the male songs that do not occupy any strictly defined place in everyday life. Nanina performs round-dance and dance songs with corresponding movements. Each member of the group plays musical instruments (*panduri, chonguri, changi, chuniri, garmoni, दौरا*, etc).

In June, 2008 the group released its first CD, of 18 songs from different parts of Georgia.

In 2009 the ensemble participated in *Baltika* International Festival of Bourdon Polyphony in Riga (Latvia).

რუსთავი თბილისი, საქართველო

ანსამბლი *რუსთავი* დაარსდა 1968 წელს. თავიდან მხოლოდ მომღერლებისგან შედგებოდა. იმავე წელს მომღერლებს მოცეკვავეთა გუნდი შეუერთდა და დღემდე ერთიანი სახელით აგრძელებენ მოღვაწეობას. დაარსების დღიდან ანსამბლს გამართული აქვს 5000-მდე კონცერტი მსოფლიოს 60-ზე მეტ ქვეყანაში ანსამბლის რეპერტუარში შედის საქართველოს თითქმის ყველა კუთხის სიმღერები და ცეკვები. როგორც მომღერალთა, ასევე მოცეკვავეთა საშემსრულებლო სტილი ტრადიციულია და ინარჩუნებს ისტორიულ კოლორიტს. *რუსთავის* სამხატვრო ხელმძღვანელ ანზორ ერქომაიშვილისა და მთავარ ქორეოგრაფ ფრიდონ სულაბერიძის მიზანია, ანსამბლმა შეინარჩუნოს ეთნოგრაფიული გუნდის ფორმა და სტრუქტურა. ამ ხედვის შედეგია, რომ ანსამბლმა რუსთავმა აკადემიური საგუნდო კოლექტივის თვისებები შეიძინა. ქართული ხალხური სიმღერების პოპულარიზაციის საქმეში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილისთვის, ანსამბლი *რუსთავი* დაჯილდოვებულია ზაქარია ფალიაშვილის (1981), ალბერტ შვაიცერის (1986) და საქართველოს სახელმწიფო (2002) პრემიებით.

2009 წელს გაიმართა ანსამბლ რუსთავის დაარსებიდან 40 წლისთავის აღსანიშნავი კონცერტი და ფილარმონიის დიდი საკონცერტო დარბაზის წინ გაიხსნა მისი ვარსკვლავი. ამ თარიღის აღსანიშნავად, ანზორ ერქომაიშვილის ავტორობით გამოვიდა წიგნი: *ქართული ხალხური სიმღერა, ანსამბლი რუსთავი*, თანდართული 8 კომპაქტდისკით, რომლებიც მოიცავენ ანსამბლ *რუსთავის* ყველა თაობის რეპერტუარს.

RUSTAVI TBILISI, GEORGIA

Ensemble *Rustavi* was created as a choir in 1968. Later, the choir was joined by the group of dancers. Until today both groups continue their artistic life as *Rustavi*. Since the day of its inception the ensemble has held about 5000 concerts in over 60 countries of the world.

The ensemble's repertoire includes songs and dances from almost all parts of Georgia. The singers, as well as dancers keep to the traditional manner of performance. Anzor Erkomaishvili – the Artistic Director and Pridon Sulaberidze – the Chief Choreographer of the Ensemble aim to preserve the form and structure of an ethnographic collective. As a result of this approach Rustavi obtained the features of an academic ensemble.

For its great contribution to the popularization of Georgian folk song *Rustavi* is awarded the prizes of Zakaria Paliashvili (1981), Albert Schweitzer (1986) and The State Prize of Georgia.

In 2009 Rustavi performed in a concert dedicated to its 40th anniversary, followed by the opening of the Ensemble's star at Tbilisi Philharmonic Hall. Published was the collection *Georgian Folk Song, Ensemble Rustavi*, a book with 8 CDs of the repertoire of all generations of *Rustavi*, edited by Anzor Erkomaishvili.

ორლენტა
თბილისი, საქართველო

დედოფალ იადვიგას სახელობის პოლონური სკოლის ცეკვისა და სიმღერის ანსამბლი დაარსდა 1999 წელს. იგი არის მრავალი ფესტივალისა და კონკურსის მონაწილე, დაჯილდოებულია სხვადასხვა ხარისხის დიპლომითა და საჩუქრებით. მხატვრული ხელმძღვანელია ნინო დოლიძე.

ORLENTA

TBILISI, GEORGIA

Song and Dance Ensemble of Queen Jadwiga Polish School. Was created in 1999. Is a participant of a number of festivals and competitions; has been awarded diplomas of various degrees and gifts. Artistic director Nino Dolidze.

სახიობა
თბილისი,
საქართველო

ანსამბლი *სახიობა* ჩამოყალიბდა 2006 წელს. ხელმძღვანელია თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების მიმართულების პედაგოგი, მამადავითის ტაძრის რეგენტი მალხაზ ერქვანიძე. ანსამბლი *სახიობა* ცდილობს, თავისი წვლილი შეიტანოს ხალხური სიმღერა-საგალობლების ძველი ქართული ბგერათაწყობის აღდგენაში. მისი მიზანია, კონცერტებით, გასტროლებით, ჩანაწერების გავრცელებითა და სხვა საშუალებებით პოპულარული გახადოს ქართული ფოლკლორის მართებული ფორმით მიწოდება მსმენელისათვის. ანსამბლ *სახიობას* ჩატარებული აქვს მრავალი სოლო კონცერტი. მონაწილეობა აქვს მიღებული ფოლკლორისა და გალობის საერთაშორისო ფესტივალებში. 2011 წელს ანსამბლმა დიდ ბრიტანეთში ჩაატარა 14 კონცერტი. გამოშვებული აქვს ხალხური სიმღერის და გალობის 7 CD.

SAKHIOPA

GEORGIA

Ensemble *Sakhioeba* was created in 2006. The ensemble is directed by Malkhaz Erkvanidze – teacher at Georgian Folk Music Department of Tbilisi State Conservatoire and High school of Chant; director of Mama Daviti Church choir.

The ensemble does its best to contribute to the revival of old Georgian scale. It aims to promote the performance of Georgian folklore in traditional manner, via concert activity and recordings.

Sakhioeba has held three solo concerts. Has participated in the International Festivals of folk music and chant. In 2011 the Ensemble performed in 14 concerts in Great Britain; has released seven CDs of folk songs and sacred chants.

სათანაო თბილისი, საქართველო

ანსამბლი *სათანაო* 2003 წელს დაარსდა, თუმცა საფუძველი 1980-იან წლებში ჩაეყარა, როდესაც ანსამბლის წევრები თბილისის საწელმწიფო კონსერვატორიის სტუდენტები იყვნენ. მათ ანისხატის გუნდის კვალდაკვალ, ქალთა შორის ერთ-ერთმა პირველებმა დაიწყეს ძველი, ტრადიციული საეკლესიო საგალობლების აღდგენა და მათი ლიტურგიკულ პრაქტიკაში დანერგვა. წლების განმავლობაში გალობდნენ თბილისის *ჯვარის მამის* ტაძარში. შემსრულებლობის გარდა, ანსამბლის წევრები საგანმანათლებლო მოღვაწეობასაც ეწევიან საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში და მის ფარგლებს გარეთ. საგალობლებთან ერთად, ანსამბლის რეპერტუარი მოიცავს ქართულ ხალხურ და ქალაქურ სასიმღერო ნიმუშებს.

სახელწოდებას *სათანაო*, რაც *თან წარსატანს, თან წახალეებს* ნიშნავს, ანსამბლის წევრები ასე განმარტავენ: *ქართული ხიმღერა-გალობა ქართველმა კაცმა მუდამ თან (გულში) უნდა ატაროს*.

2008 წლიდან ანსამბლი წარმატებით ატარებს კონცერტებსა და მასტერკლასებს დიდ ბრიტანეთში, გერმანიაში და ავსტრიაში. გამოცემული აქვს ერთი CD.

SATHANAO TBILISI, GEORGIA

The ensemble *Sathanao* was set up in 2003, although foundations were laid in the 1980s when the members of the group were students at Tbilisi State Conservatoire. Following the lead of the famous Georgian Anchiskhati Church Choristers, *Sathanao* began with the use of female voices, to reconstruct and implement old Georgian church chants in liturgical practice. For several years they performed at the renewed *Jvaris Mama* church of the Holy Cross in Tbilisi, capital of Georgia. Along with their repertoire of traditional church hymns, the *Sathanao* group added folklore selections and urban songs from various regions of Georgia. In addition to their performances, the members of the ensemble all teach Georgian traditional music in different areas of the country and abroad.

The ensemble selected this name *to convey the importance of carrying Georgian traditional music close to their hearts*.

Since 2008 the Ensemble successfully performs in concerts and festivals, holds master-classes in Great Britain, Germany and Austria; has released one CD.

სმერეკა თბილისი, საქართველო

უკრაინული ფოლკლორული ანსამბლი *სმერეკა* შეიქმნა 2008 წ. საქართველოს უკრაინელთა ასოციაციასთან *რუშნიკი*. ანსამბლში მღერიან: ვლადიმირ დიანენკო – ასოციაციის თავმჯდომარე, თამარ კოკაია, ანა სლოვაკი და ელენე სიმონოვი. როგორც არ უნდა გაგიკვირდეთ, ანსამბლს ქართველი გოგონა – თამარ კოკაია ხელმძღვანელობს. ანსამბლი *სმერეკა* მონაწილეობს მრავალ კულტურულ ღონისძიებაში, რომლებიც ტარდება თბილისსა თუ საქართველოს რეგიონებში.

SMEREKA TBILISI, GEORGIA

Folk Ensemble was created at the Ukrainian Association *Rushnik* in 2008. The members of the group are: Vladimir Diachenko (Chairperson of the Association), Tamar Kokaia, Ana Slovak and Elena Simonova. Surprisingly, the group is directed by a Georgian lady Tamar Kokaia. Ensemble *Smereka* participates in many cultural events, in Tbilisi and regions of Georgia.

ქსოვრელები თბილისი, საქართველო

ანსამბლი *ქსოვრელები* ჩამოყალიბდა 1965 წელს, გრიგოლ ქსოვრელის ხელმძღვანელობით. 1995 წლიდან მას ხელმძღვანელობს ელდარ შოშიტაშვილი. რეპერტუარს შეადგენს ძველი თბილისური ქალაქური სიმღერები და დასაკრავები. საკრავებიდან წარმოდგენილია ზურნა, დუდუკი, დოლი, კლარნეტი და აკორდეონი. ანსამბლი წარმატებით გამოდის საქართველოს ფარგლებს გარეთ (საფრანგეთი, გერმანია, ავსტრია, ბულგარეთი, ბელგია, ჩეხოსლოვაკია, ისრაელი, თურქეთი, საბერძნეთი). არის სხვადასხვა, მათ შორის, ერევნის (სომხეთი) მუდუღუკეთა ფესტივალის ლაურეატი.

KSOVRELEBI TBILISI, GEORGIA

Ensemble *Ksovrelebi* was created in 1965 and was directed by Grigol Ksovreli. Since 1995 the group has been directed by Eldar Shoshitashvili. The Ensemble's repertoire includes old Tbilisi urban songs and instrumental pieces. The Ensemble members play musical instruments, such as *zurna*, *dududki*, *doli*, *clarinet* and *accordion*. The Ensemble successfully toured with concerts in France, Germany, Austria, Bulgaria, Belgium, Czechoslovakia, Israel, Turkey and Greece. Is a prize-winner of different festivals, including Festival of *Duduki* players in Yerevan (Armenia)

დღონტაძის ოჯახური ანსამბლი თბილისი, საქართველო

ანსამბლში ლაშა დღონტაძე (იგი პროფესიით ექიმია) ერთად მისი და და ქალიშვილი მღერიან.

ლაშა დაიბადა ბათუმში და პირველი წარმატებაც ბათუმისადმი მიძღვნილი სიმღერის კონკურსში გამარჯვებით მოიპოვა. 2000 წლიდან იგი ანსამბლ ქართული ხმების სოლისტის გურამ თამაზაშვილის მიერ ჩამოყალიბებული ანსამბლ ალილოს ერთ-ერთი სოლისტია. ამჟამად ის კვარტეტ ალილოს ხელმძღვანელი და სოლისტია.

ლაშას და, ანანო დღონტიც ქალაქ ბათუმში დაიბადა. სიმღერა სამი წლის ასაკში დაიწყო და 17 წლისამ შეასრულა დუეტი მომღერალ გოგი დოლიძესთან ერთად. თავის ძმასთან ერთად ის ბათუმისადმი მიძღვნილი სიმღერების კონკურსის გამარჯვებულია.

ლაშას ქალიშვილმა, ანი დღონტაძე, მამიდის მსგავსად, სიმღერა 3 წლის ასაკიდან დაიწყო. მას პირველი წარმატება 9 წლის ასაკში გურამ თამაზაშვილთან ერთად შესრულებულმა საშობო სიმღერამ მოუტანა.

THE GHLONTI FAMILY ENSEMBLE TBILISI, GEORGIA

The members of the group are Lasha Ghlonti (a doctor by profession), his sister and daughter.

Lasha was born in Batumi, his first success was the victory at the contest of songs dedicated to Batumi. From 2000 he was a soloist of ensemble *Alilo* created by Guram Tamazashvili, a soloist of *Kartuli Khmebi*. Currently he is a soloist and director of quartet *Alilo*. Lasha's sister Anano Ghlonti was also born in Batumi. She started singing at the age of 3, when she was 17 she sang in a duet with a renowned singer Gogi Dolidze. Like her brother she is the winner of the contest of songs dedicated to Batumi.

Lasha's daughter Ani Ghlonti, also started singing at the age of 3. She became popular after performing a Christmas song together with Guram Tamazashvili.

შავნაბადა თბილისი, საქართველო

ფოლკლორული ანსამბლი *შავნაბადა* ჩამოყალიბდა 2005 წელს. *შავნაბადას* წევრები ბიჭუნათა ანსამბლების *მართვესა* და *ბიჭების* აღზრდილები არიან. ანსამბლის რეპერტუარი მოიცავს როგორც ფოლკლორულ სიმღერებსა და ინსტრუმენტულ მუსიკას, ასევე საეკლესიო გალობას. ანსამბლის ხელმძღვანელია ზ. ფაღიაშვილის სახელობის პედაგოგიურ ინსტიტუტის კურსდამთავრებული, ამჟამად უმაღლესი სალოტბარო სკოლის III კურსის სტუდენტი დავით ცინცაძე. ანსამბლის წევრები თბილისის ყოვლადწმინდა სამების საკათედრო ტაძარში გალობენ და მონაწილეობას იღებენ კათოლიკოს-პატრიარქის მიერ შესრულებულ ყველა ღვთისმსახურებასა და მომლოცველობით მოგზაურობაში. ანსამბლს გამართული აქვს სამი სოლო კონცერტი კონსერვატორიის დიდ საკონცერტო დარბაზში. *შავნაბადა* სხვადასხვა დროს წარმატებით გამოდიოდა ფოლკლორულ ფესტივალებსა და კონცერტებში. 2005 წლის მხატვრული შემოქმედების კონკურს-ფესტივალზე *შავნაბადას* მიენიჭა ლაურეატის წოდება ნომი ნაციაში *ქართული ხალხური სიმღერის შენარჩუნებისათვის*. 2009 წლიდან *შავნაბადა* სისტემატურად ატარებს სოლო კონცერტებსა და ვორქშოფებს საფრანგეთში, შვეიცარიასა და დიდ ბრიტანეთში. ანსამბლის რეპერტუარში შედის საქართველოს ყველა კუთხის სიმღერები. გამოშვებული აქვს სამი აუდიოალბომი.

SHAVNABADA TBILISI, GEORGIA

Ensemble *Shavnabada* was founded in 2005. The choir members have been brought up in the boys' ensembles of *Martve* and *Bichebi*. The repertoire of *Shavnabada* includes folk songs as well as instrumental music and church hymns. The ensemble is directed by Davit Tsintsadze – a third year of the high choral school; graduated from Z. Paliashvili Pedagogical Institute.

The ensemble members sing at the Holy Trinity Cathedral Church and participate in all church services and Pilgrim tours organized by the Catholic-Patriarch of Georgia.

The ensemble has performed in three solo concerts at the Grand Hall of Tbilisi State Conservatoire. *Shavnabada* took part in different festivals and concerts. At the festival-competition of arts in 2005, the ensemble won the nomination for *Safeguarding Georgian Folk Song*.

Since 2009 has systematically held workshops and solo concerts in France, Switzerland and UK. The repertoire of the ensemble includes songs from all parts of Georgia. *Shavnabada* has released four CD albums.

დმანისსკიე ზორი რუსი დუხოპორების ანსამბლი დმანისი, საქართველო

რუსი დუხოპორების ანსამბლი ჩამოყალიბდა 2004 წელს რუსულენოვანი კულტურის ცენტრთან *ისკრა* (ხელმძღვანელი ვასილისა მინაკოვა). ცენტრი არსებობს ორგანიზაციასთან *ოტჩიზნა*. ანსამბლის წევრები არიან ფედოსია დემენტიევა, ვასილისა მინაკოვა, სვეტლანა ბაირამოვა-ანტიფეევა, ინესა ბაირამოვა-ანტიფეევა, მარია კაზარიან-მიცკევიჩი, ლიუბოვ ანანიკიანი, ელიზავეტა რუბცოვა და მარია დიაკოვა. ანსამბლის რეპერტუარშია რუსი დუხოპორების ტრადიციული, აგრეთვე, ქართული, აზერბაიჯანული და სომხური ხალხური სიმღერები.

DMANISSKIE ZORI RUSSIAN DUKHOBORS' ENSEMBLE DMANISI, GEORGIA

Was created in 2004 at *Iskra* - the Russian-language Centre of Culture (director Vasilissa Minakova). The Centre is functioning at the auspices of the organization *Otchizna*. The members of the group are Fedossia Dementieva, Vasilisa Minakova, Svetlana Bairamova-Antifeeva, Inesa Bairamova-Antifeeva, Maria Kazarian-Mitskevich, Lubov Ananikian, Elizaveta Rubtsova and Maria Diakova. The group's repertoire includes Russian Dukhobors's, Georgian, Azerbaijanian and Armenian folk songs.

მე რუსთველი რუსთავი, საქართველო

ანსამბლი ჩამოყალიბდა 1998 წელს რუსთავში, მთავარანგელოზ მიქაელის სახელობის მონასტერში.

2000 წელს მას თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიის რექტორატისა და ფოლკლორის კათედრის გადაწყვეტილებით კონსერვატორიის ფოლკლორული ანსამბლის სტატუსი მიენიჭა. ამ დროიდან იწევა *მე რუსთველის* აქტიური საკონცერტო მოღვაწეობა, როგორც კონსერვატორიაში, ისე საქართველოს ქალაქებში, რეგიონებსა და მის ფარგლებს გარეთ. ანსამბლის შემადგენლობაში არიან: ნუგზარ არველაძე (ხელმძღვანელი), თემურ რაზ ჯანელიძე, მიხეილ ედიშერაშვილი, თემურ კილაშონია, თამაზ მამალაძე, გიორგი ჯანელიძე, გიორგი წიფწივაძე, ლაშა მაისაია და ილია ჯაფარიძე. ისინი დღესაც აგრძელებენ მსახურებას ქ. რუსთავის ღმრთისმშობლის მიძინების ტაძარში (რუსთავის *სიონი*) და საკონცერტო მოღვაწეობას საქართველოსა და მის ფარგლებს გარეთ.

ანსამბლი მრავალი ადგილობრივი და საერთაშორისო ფესტივალის მონაწილეა. პქონდა პატივი, 2003 წელს გაეხსნა ბეთჰოვენის საერთაშორისო ფესტივალი, ქ. ბონში (გერმანია) და არამ ხაჩატურიანის საერთაშორისო ფესტივალი ქ. ერევანში (სომხეთი), გამოდიოდა სოლო კონცერტებით აშშ-ში, ბელგიაში, პოლანდიაში. 2007 წლიდან ანსამბლი სარგებლობს რუსთავის მუნიციპალიტეტის მხარდაჭერით და ატარებს კონცერტებს რუსთავსა და მის ფარგლებს გარეთ. 2012 წ. მონაწილეობა მიიღო ქერწში (უკრაინა) ქართული ეკლესიის გახსნასთან დაკავშირებულ ღონისძიებებში.

2012 წელს მიიღო საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს სერტიფიკატი. ჩაწერილი და გამოშვებული აქვს სამი კომპაქტდისკი.

ME RUSTVELI RUSTAVI, GEORGIA

The ensemble was created at Archangel Michael Church in the town of Rustavi in 1998. In 2000 at the decision of the administration and Georgian Folk Music Department of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire the group was conferred the status of the folk ensemble of Tbilisi State Conservatoire. From this day starts the group's active concert life at the Conservatoire, throughout Georgia and abroad. The members of the Ensemble are: Nugzar Arveladze (director), Teimuraz Janelidze, Mikheil Edisherashvili. Temur Kilasonia, Tamaz Mamaladze, Giorgi Janelidze, Giorgi Tsivtsivadze, Lasha Maisaia and Ilia Japaridze. The group still chants at Rustavi Church of the Dormition of the Virgin (aka Rustavi *Sioni*) and performs in concerts in and outside Georgia.

Me Rustveli has participated in a number of local and International Festivals. They had honor to open the Beethoven International Festival in Bonn (Germany) and Aram Khachaturian International Festival in Yerevan (Armenia), performed in solo concerts in the USA, Belgium and Holland. Since 2007 the Ensemble has had support from Rustavi Municipality and holds concerts in Rustavi and other places. In 2012 *Me Rustveli* received the Certificate of the Georgian Ministry of Culture and Monuments Protection. In 2012 participated in the events dedicated to the opening of a Georgian church in Kerch (Ukraine).

Has released three CDs.

როდნიკი რუსთავი, საძვარეთულო

ანსამბლი დაარსდა 2002 წელს ქვემო ქართლის რეგიონული რუსული საზოგადოების როდნიკისა და რუსული სახალხო დრამატული თეატრის ბაზაზე. ანსამბლის შემადგენლობაში სხვადასხვა დროს იყვნენ როგორც რუსთავის მხატვრული თვითმოქმედების მსახიობები, ისე, უბრალოდ, ნიჭიერი შემსრულებლები. ანსამბლი ასრულებს ხალხურ სუფრულ და ომის წლების სიმღერებს, ხოლო უკანასკნელ წლებში მისი რეპერტუარი გამდიდრდა ახალი ფოლკლორული ნიმუშებითა და პედაგოგის, ანსამბლების *კოვჩეგის* და *მელნიცას* სიმღერებით. საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ რუსული მოსახლეობის დიდმა ნაწილმა დატოვა საქართველო, რაც ანსამბლის შემადგენლობაზეც აისახა, თუმცა იგი შეიქმნა სამუსიკო განათლების მქონე ახალგაზრდა ქალებით.

ამჟამად ანსამბლ *როდნიკის* შემადგენლობაში არიან საზოგადოება *როდნიკის* თავმჯდომარე, წარმომადგენლობით კაზაკი ვერა კუზნეცოვა, მისი ქალიშვილი ანა კუზნეცოვა, მხატვრული თვითმოქმედების მსახიობი როზა საიდოვა, რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი ნადეჟდა როდინა, რუსული და ქართული სკოლის მოსწავლეები სოფიო მამაცაშვილი, ლანა ნაზარევა და ელიზაბეტა კაფიევა.

RODNIK RUSTAVI, GEORGIA

Ensemble *Rodnik* was created in 2002 on the basis of the Kartli Regional Russian Community *Rodnik* and Russian public Drama theatre. At various times the ensemble members were amateur actors from Rustavi and simply talented performers. The Ensemble performs folk, table and wartime songs, in recent years the repertoire was enriched with new folk examples and songs of a singer Pelagea, ensembles *Kovcheg* and *Melnitsa*. After the disintegration of the USSR many ethnic Russians left Georgia, which was also reflected on the group's membership. However new young members with musical education were accepted and currently the members are Vera Kuznetsova – Chairperson of the Community *Rodnik*, Cossak by origin, her daughter Anna Kuznetsova, Roza Saidova – an amateur actress, Nadezhda Rodina – a teacher of Russian language and literature and students of Georgian and Russian schools Sopio Mamatsashvili, Lana Nazareva and Elizaveta Kafieva.

ჩერნობრივცი რუსთავი, საქართველო

ლესია უკრაინკას სახელობის ქვემო ქართლის საზოგადოება (პრეზიდენტი ტატიანა ჩორგოლაშვილი) შეიქმნა 1995 წელს, უკრაინული მუსიკალური ანსამბლი კი – 1997 წელს, *ჩერნობრივცი* ეწოდა 1999 წელს. თავისი არსებობის მანძილზე ანსამბლი ფოლკლორულ ნიმუშებთან ერთად ასრულებს თანამედროვე პოპულარულ სიმღერებს, როგორც ცოცხალი (აკორდეონი, კოვზები, ზანზალაკები), ისე ფონოგრამის თანხლებით. ჩაწერილი აქვს ალბომი *ჩვენი ხალხების საყვარელი სიმღერები*, რომელშიც შესულია სიმღერები სხვადასხვა ენაზე, ტექსტების თარგმანით ქართულ და უკრაინულ ენებზე. ანსამბლს ირმა სოხაძის ჩატარებული აქვს კონცერტები პოპულარულ ქართველ მომღერლებთან. იგი მონაწილეობდა მრავალ ფესტივალში, საქალაქო და რესპუბლიკურ ზეიმებში, შეხვედრა-კონცერტებში ვეტერანებთან, სასახლვრო ნაწილების ქვედანაყოფებთან. 2005 და 2011 წლებში ანსამბლი მონაწილეობდა უკრაინაში, ჰიტომირსკის ოლქის ქალაქ ნოვგრად-ვოლინსკის სადღესასწაულო ფესტივალში *ლესინა ჯერელაში*, უკრაინიდან ჩამოსულ სტუმრებთან ერთად ყოველწლიურად მონაწილეობს ქ. სურამში სახალხო დღესასწაულ *ლესიობაში*, 2012 წელს გამოვიდა ფესტივალზე *არტ-გენი*.

CHERNOBRIVTSI RUSTAVI, GEORGIA

Lesiya Ukrainka Society (President Tatiana Chorgolashvili) of Kvemo Kartli was created in 1995, a Ukrainian musical ensemble was created in 1997, the group was called *Chernobrivtsi* in 1999. The ensemble performs folk and modern pop songs, with both live (accordion, spoons, bells) and audio accompaniment. Has recorded an album *The Beloved Songs of Our People*, which includes songs in different languages, with texts translated into Georgian and Ukrainian. *Chernobrivtsi* has held concerts with Irma Sokhadze and other Georgian singers, has participated in a number of festivals, town and republican celebrations, meeting-concerts with veterans of war, frontier military units. In 2005 and 2011 the Ensemble participated in *Lesina Dzherela* Festival in Novgrad-Volinsk of Zhitomir Region, together with the guests from Ukraine the group takes part in annual public celebration *Leseoba* in Surami. In 2012 Chernobrivtsi participated in *Art Gene* Festival.

პანკისი პანკისის ხეობა, საძვარეულო

ფოლკლორული ჯგუფი შეიქმნა 2002 წელს. თავიდან მის შემადგენლობაში ოთხი წევრი იყო, დღეს კი ცხრა მუსიკოსისგან შედგება. ანსამბლის ხელმძღვანელია ფრიდონ მუთოშვილი, მუსიკალური ხელმძღვანელი – ებელა მუთოშვილი. ანსამბლს რეპერტუარში ძირითადად ჩეჩნური ხალხური სიმღერები და ნაზმები აქვთ. ასრულებენ ქართულ ხალხურ სიმღერებსაც. სიმღერები სრულდება გარმონის, დოლისა და ფანდურის თანხლებით. 2012 წელს ანსამბლმა კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს სერთიფიკატი მიიღო. საქართველოში რეგულარულად მონაწილეობენ სხვადასხვა კულტურულ ღონისძიებაში; ჰქონდათ გასვლითი კონცერტები საზღვარგარეთ (საფრანგეთი, შვეიცარია, მაროკო და სხვ.). 2012 წლის მაისში წარმატებით გამოვიდნენ საფრანგეთში გამართულ საერთაშორისო მუსიკალურ ფესტივალზე.

PANKISI

PANKISI GORGE, GEORGIA

Folk group was created in 2002. Initially there were four members in the group, today there are nine performers. The group is directed by Pridon Mutoshvili, musical director is Ebela Mutoshvili.

The group's repertoire basically includes Chechen folk songs and nasms, as well as Georgian folk songs; the songs are performed with the accompaniment of *garmoni*, *doli* and *panduri*. In 2012 *Pankisi* received the certificate of the Georgian Ministry of Culture and Monuments Protection. They regularly participate in various cultural events; also performed in France, Switzerland, Morocco, etc. In May, 2012 ensemble successfully performed at the International Music Festival in France.

მოყვარე

სოფელი მერისი, ძეგლის მუნიციპალიტეტი,
აჭარა, საქართველო

სოფელ მერისის ანსამბლი *მოყვარე* ჩამოყალიბდა 1950 წელს (ხელმძღვ. რევაზ თურმანიძე). 1986 წლიდან დღემდე ანსამბლს ხელმძღვანელობენ ამირან და ჯემალ თურმანიძეები. 50-იანი წლებიდან მოყოლებული, მონაწილეობენ ადგილობრივი თუ საქართველოს მასშტაბით გამართულ სხვადასხვა ღონისძიებებში. ანსამბლში მღერის მომღერალთა ოთხი თაობა, მათ შორის – მომღერალი ოჯახები. ძირითადი რეპერტუარი ტრადიციულ, ადგილობრივ სიმღერებს მოიცავს. დაცულია შესრულების ტრადიციული წესი. მათ მიზანს ტრადიციული აჭარული, მერისული სიმღერების გაცოცხლება და შენარჩუნება წარმოადგენს. ანსამბლის შემოქმედებით მიღწევად შეიძლება ჩაითვალოს განხორციელება პროექტისა *ერთი სოფლის ფოლკლორი – მერისი, აჭარა, 2010* (ავტორი ნინო რაზმაძე), რომლის ფარგლებშიც, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიაში დაცული საექსპედიციო მასალების მიხედვით (მერისი, 1958, 1973), ადადგინეს ადგილობრივი ტრადიციული სიმღერები და წარმოადგინეს კონსერვატორიის დიდ დარბაზში სოფლის სხვა მცხოვრებლებთან ერთად. სადამოზუ, აგრეთვე, წარმოდგენილი იყო ზეპირსიტყვიერების, ქორეოგრაფიული, ხალხური თეატრის ნიმუშები და ეთნოგრაფიული გამოფენა. 2012 წელს ანსამბლმა მიიღო კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს სერტიფიკატი.

MOQVARE

Village of MERISI, Municipality KEDA,
ACHARA, GEORGIA

Ensemble *Moqvare* of the village of Merisi was created in 1950 (dir. Revaz Turmanidze). Since 1986 the ensemble has been directed by Amiran and Jemal Turmanidzes. Since the 1950s the group has participated in various events throughout Georgia. There are four generations of singers in the group, as well as singing families. The repertoire mostly includes traditional, local songs. *Moqvare* maintains traditional performance manner. They aim to revive and preserve traditional songs from Merisi.

One of the Ensemble's creative achievements is the realization of the Project *The Folklore of One Village – Merisi, Achara, 2010* (author Nino Razmadze); basing on the expedition materials preserved at the archive of Tbilisi State Conservatoire (Merisi, 1958, 1973), they revived local traditional songs as part of the Project and presented them at the Grand Hall of Tbilisi State Conservatoire together with the village community, also presented were the examples of oral folklore, choreography, amateur theater and ethnography.

In 2012 Ensemble received the Certificate of the Georgian Ministry of Culture and Monuments Protection.

შვიდკატა ოზურგეთი, გურია, საქართველო

ოზურგეთის სახალხო ფოლკლორული ანსამბლი *შვიდკატა* შეიქმნა 1957 წელს, ცნობილი ლოტბარის, მომღერლისა და უბადლო მეკრიმანჭულე მიხეილ შავიშვილის მიერ. მის შემადგენლობაში თავიდან 8 მომღერალი იყო, შემდგომში იგი უფრო მრავალრიცხოვანი გახდა. რეპერტუარში ძირითადად გურული ხალხური სიმღერები ჰქონდათ, მღეროდნენ საქართველოს სხვა კუთხის სიმღერებსაც. ანსამბლი მრავალგზის მონაწილეობდა საკავშირო თუ რესპუბლიკური ფესტივალებში, 1970 წლიდან საკონცერტო გამოსვლები ჰქონდა ევროპაში. 1979 წელს მიენიჭა *სახალხო ანსამბლის* წოდება. მიხეილ შავიშვილის გარდაცვალების შემდეგ ანსამბლს ხელმძღვანელობს ტრისტან სიხარულიძე, ლოტბარი კი ამირან გოლიაძეა. ანსამბლს ამჟამად რეპერტუარში აქვს ტრადიციული ორპირული სიმღერები, ტრიოები, ასრულებენ კომპოზიტორების სიმღერებსაც. 2012 წელს ანსამბლმა მიიღო კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს სერთიფიკატი.

SHVIDKATSA OZURGETI, GURIA, GEORGIA

Folk ensemble *Shvidkatsa* was created in Ozurgeti, in 1957, by Mikheil Shavishvili – a renowned song master and incomparable *krimanchuli* singer. Initially there were eight singers in the group, later the membership increased. The Ensemble's repertoire included mostly Gurian folk songs, however there were also songs from Georgia's other regions.

The Ensemble is a multifold participant of various All-Union and Republican festivals. From 1970 they also performed in Europe. In 1979 *Shvidkatsa* was conferred the title People's Ensemble. Since Mikheil Shavishvili's passing the Ensemble has been directed by Tristan Sikharulidze, choir master – Amiran Goliadze. Currently the repertoire consists of traditional antiphonal songs and trios as well as composers' songs.

In 2012 Ensemble *Shvidkatsa* received the Certificate of the Georgian Ministry of Culture and Monuments Protection.

ადილა

სოფელი ტობანიერი, იმერეთი, საქართველო

სოფელ ტობანიერში 25 კაციანი გუნდი პირველად 1936 წელს ჩამოყალიბდა იოსებ მინაშვილის ხელმძღვანელობით. ომის პერიოდში გუნდი დაიშალა. 1960 წლიდან მან უკვე საკლმეურნეო გუნდის სახელით განაგრძო მუშაობა. გიგლა ონხიკიძის თაოსნობით 1970 წელს გუნდის ძირითადი შემადგენლობიდან შეირჩა თორმეტკაციანი ანსამბლი, რომელსაც ადილა უწოდეს, *იმერულ მხედრულში* ამ სიტყვის ხშირი ხმარების გამო. ანსამბლს ლოტბარობდა მიტროფანე მინაშვილი.

2004-2009 წლებში ანსამბლს შოთა ჩაჩუა ხელმძღვანელობდა, ხოლო 2009 წლიდან მას ამირან მინაშვილი ხელმძღვანელობს.

ანსამბლის ყველა წევრი ხალხური მომღერალია, ასრულებენ იმერულ სიმღერებს, მათ შორისაა *აღმართული, იმერული მხედრული, იმერული მაყრული, პატარა საყვარელი, სიმღერა ინწკირველზე* და სხვ. ანსამბლს, რომლის მთავარი მიზანი მშობლიური კუთხის სიმღერების შენარჩუნებაა, გამოარჩევს შესრულების საკუთარი მანერა.

ადილა რესპუბლიკური ფესტივალების მრავალგზის ღაურვატია, მიღებული აქვს დიპლომები და სიგელები, მისი ჩანაწერები ინახება საქართველოს საზოგადოებრივი მაუწყებლის ოქროს ფონდში.

ADILA

Village of TOBANIERI, IMERETI, GEORGIA

First 25-member choir was created in Tobanieri with Ioseb Minashvili's leadership in 1936. During WWII the group broke up, but rejoined in 1960 as a collective farmers' choir. In 1970 Gigla Ochkhikidze selected a 12 member group from the old membership, named it *Adila* (the word frequently used in Imeretian song *Imeruli Mkhedruli*). The group was directed by Mitropane Minashvili.

In 2004-2009 Shota Chachua was the director, but since 2009 *Adila* has been directed by Amiran Minashvili.

All members of the Ensemble are folk singers, they perform Imeretian folk songs such as *Aghmartuli, Imeruli Mkhedruli, Imeruli Maqruli, Patara Saqvareli, Simghera Intskirvelze* and others. The Ensemble aims to preserve the songs from their native region, is distinguished in peculiar performance manner.

Adila is a multifold participant and prize-winner of Republican festivals, holds a number of diplomas and deeds, their recordings are preserved at the Golden Fund of Georgian Public Broadcaster.

ბერიკატსები

სოფელი კაკაბეთი, კახეთი, საქართველო

ანსამბლი შეიქმნა 1979 წელს. ანსამბლის პირველი ხელმძღვანელი იყო ანზორ ბურჯანაძე. ანსამბლმა არსებობა შეწყვიტა 1989 წელს. 1991 წელს რეორგანიზაციის შემდეგ ანსამბლს სათავეში ჩაუდგა ამავე სოფლის მკვიდრი ნიკოლოზ გიგოშვილი, რომელიც დღემდე განაგრძობს მის ხელმძღვანელობას. ანსამბლი დაჯილდოებულია მისა ჯიღაურის სახელობის პრიზით. მოპოვებული აქვს ღურეის წოდება არა ერთ ფესტივალზე, მათ შორის, 2009-2010 წლებში ფესტივალზე *ხდვის პარმონია*. ანსამბლი ყოველწლიურად მონაწილეობს *არტ-გენის* ფესტივალში. ანსამბლმა 2012 წელს მიიღო კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს სერტიფიკატი.

სალაღობო ცაგერი, ლეჩხუმი, საქართველო

შეიქმნა 1997 წელს ზაზა ყურაშვილის თაოსნობით. 2000 წლიდან ანსამბლს ხელმძღვანელობს სპარტაკ კვირიკაშვილი. ანსამბლ *ხალაღობის* რეპერტუარშია როგორც ღეჩხუმი, ასევე საქართველოს სხვადასხვა კუთხის ფოლკლორული ნიმუშები, აგრეთვე, ქადაქური და საესტრადო სიმღერები. ანსამბლი აქტიურად მონაწილეობს, როგორც რეგიონალურ, ასევე სხვადასხვა რესპუბლიკურ ფესტივალში. 2012 წლის ივლისის თვეში, ფოლკლორულმა გუნდმა *ხალაღობი* მიიღო საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს სერტიფიკატი.

BERIKATSEBI

Village of KAKABETI, KAKHETI, GEORGIA

The Ensemble was created in 1979. Its first director was Anzor Burjanadze. In 1989 the group broke up. Since the reorganization in 1991 Berikatsebi has been directed by Nikoloz Gigoshvili. The Ensemble has been awarded Mikha Jighauri Prize, has been a prize-winner of a number of festivals, including Sea Harmony Festival in 2009-2010. The group annually participates in Art Gene Festival. In 2012 *Berikatsebi* received the Certificate of the Georgian Ministry of Culture and Monuments Protection.

SALAGHOB

TSAGERI, LECHKHUMI, GEORGIA

Was created in 1997 with Zaza Qurashvili's leadership. Since 2000 the Ensemble has been directed by Spartak Kvirikashvili. The group's repertoire consists of Lechkhumian folk songs and those from different parts of the country, as well as urban and pop songs. The Ensemble takes active part in regional and various republican festivals. In July, 2012 *Salaghobo* received the Certificate of the Georgian Ministry of Culture and Monuments Protection.

მესხეთი ახალციხე, მესხეთი, სამხრეთი

ანსამბლი მესხეთი შეიქმნა 1949 წელს ქალაქ ახალციხეში. ამჟამად მასში გაერთიანებულია 12 წევრი. ხელმძღვანელია ზაზა თამარაშვილი. ანსამბლის რეპერტუარშია საქართველოს სხვადასხვა კუთხის ხალხური სიმღერები, საგალობლები, ქართველ კომპოზიტორთა სიმღერები და სხვა. განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა მესხური სიმღერების შესწავლისა და პოპულარიზაციის საქმეს. ანსამბლში მუდმივად განაახლებს თავის რეპერტუარს. არის რესპუბლიკური და საერთაშორისო ფესტივალების მრავალგზის ღაურვატი, მრავალი წლის მანძილზე ღირსეულად წარადგენდა ქართულ ფოლკლორს რუსეთის, ბულგარეთის, რუმინეთის, თურქეთის მსმენელის წინაშე. აქტიურად მონაწილეობს სამცხე-ჯავახეთის მხარეში გამართულ ყველა მნიშვნელოვან ღონისძიებაში (ახალციხობა, შოთაობა და სხვ.). უკანასკნელ წლებში იგი თავის შემოქმედებას არტ-გენის ფესტივალზე წარადგენს. 2011 წელს გამოსცა კომპაქტდისკი, სადაც შეიდი მესხური სიმღერა ჩაწერილი. 2012 წელს მიიღო საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს სერთიფიკატი.

MESKHETI

AKHALTSIKHE, MESKHETI, GEORGIA

Ensemble *Meskheti* was created in Akhaltsikhe in 1949. Currently there are twelve members in the group. *Meskheti* is directed by Zaza Tamarashvili. The repertoire includes folk songs from various parts of the country, sacred chants, Georgian composers' songs, etc. But the group mostly focuses on the performance and popularization of Meskhetian songs. The repertoire is constantly renewed; is the multi-fold prize-winner of Republican and International Festivals; *Meskheti* suitably presented Georgian folklore for Russian, Bulgarian, Romanian, Turkish audiences. The Ensemble actively participates in all significant events in Samtskhe-Javakheti (*Akhaltsikhoba*, *Shotaoba* and others). In recent years Meskheti participated in *Art Gene* Festival. In 2011 the collective released a CD of seven Meskhetian songs. In 2012 they received the Certificate of the Georgian Ministry of Culture and Monuments Protection.

ბუბა

სოფელი გლოლა, რაჭა, სსპარმეპელო

ანსამბლის სახელწოდება მოდის მაღალმთიან რაჭაში, გლოლის ხეობაში ოდესღაც არსებული სოფლის სახელიდან, რომელიც ისტორიულ წყაროებში XV ს.-ში იხსენიება. ბუბას მთის მღვდლებში დღესაც შემორჩენილია ნასოფლარის ნაშთები, მათ შორის, წმინდა გიორგის ძველი ეკლესიისა, რომელსაც ბუბის ჯვარს უწოდებენ. 1946 წელს სიმღერით, ჭიანჭურზე დაკვრითა და ნადირობით სახელგანთქმულმა ივანე გოტაშვილმა გლოლაში მომდერადთა გუნდი ჩამოაყალიბა. მისი ხელმძღვანელობით გუნდი მრავალი წლის მანძილზე წარმატებით მონაწილეობდა ადგილობრივ თუ რესპუბლიკურ დათვალიერებაში. 1965-1988 წლებში გუნდს ხელმძღვანელობდნენ ეთერ ბიძიშვილი და თამარ სულთანისშვილი, ხოლო 1988-2000 წლებში – გენადი სულთანისშვილი და ანაიკო (ინეზა) ნიჟარაძე. 1980 წელს მომდერლების გადაწყვეტილებით ანსამბლს ბუბა ეწოდა.

2000 წლიდან დღემდე ანსამბლის ხელმძღვანელია ლალი ხარებაშვილი-მარგიაი. ამჟამად ანსამბლში 14 წევრია, მათ შორის არიან უხუცესები. რეპერტუარში ძირითადად ადგილობრივი ფოლკლორული სიმღერები და ფერხულებია, რომელსაც ახალგაზრდები უფროსი თაობის მომდერლებისაგან სწავლობენ. ანსამბლი, რომელიც დღემდე მხოლოდ მომდერლების უდიდესი ერთუზიანობის წყალობით არსებობს, მიზნად ისახავს მომავალ თაობას შემოუნახოს სოფელ გლოლის მუსიკალური ფოლკლორის უნიკალური ნიმუშები.

ანსამბლი ბუბა დაჯილდოებულია მრავალი დიპლომითა და სიგელით, არის რესპუბლიკური დათვალიერების არაერთგზის ღაურეატი, მათ შორის 2005-2006 წ.წ. ფოლკლორის ეროვნული დათვალიერება-ფესტივალისა.

BUBA

Village of GLOLA, RACHA, GEORGIA

The name of the group comes from the name of a village that existed in Gbola Gorge of Mountainous Racha, mentioned in the historical sources of the 15th century. The remains of the village are still found in the neighborhood of the Buba Mountain, including the ruins of old St. George church *Bubis Jvari*. In 1946 Ivane Gotashvili famous for singing, playing the *chianuri* and hunting created a choir in Gbola. Under his direction the choir successfully participated in local and Republican inspections.

In 1965-1988 The choir was directed by Eter Bidzishvili and Tamar Sultanishvili, and in 1988-2000 by Genadi Sultanishvili and Aniko (Ineza) Nizharadze. At the decision of singers the choir was renamed *Buba* in 1980.

Since 2000 the ensemble has been led by Lali Kharebashvili-Margiani. Currently there are fourteen members in the group including elderly singers. The repertoire basically consists of local folk songs and round dances, that the youth studies from elderly singers. The ensemble which exists on the singers' pure enthusiasm aims to preserve unique folk examples from Gbola for future generations.

Ensemble *Buba* is awarded many diplomas and deeds, is a multifold prize-winner of Republican Inspections, including 2005-2006 National Folklore Inspection-Festival.

ჩხოროწყუ

ჩხოროწყუ, სამეგრელო, საქართველო

1982 წელს ჩხოროწყუში კულტურის სამსახურის ხელმძღვანელის შახი სიჭინავას ინიციატივით სიმღერისა და ცეკვის ანსამბლი შეიქმნა. სახელი *ჩხოროწყუ* რაიონისა და მისი ცენტრის პატივსაცემად დაერქვა და ნიშნავს *ცხრა წყაროს*. სამხატვრო ხელმძღვანელია რობერტ გეთია, ლობჯარები – ირაკლი და გიორგი კაჭარავები, ქორეოგრაფი – ანზორ თორდია. რეპერტუარში შეტანილი და სხვადასხვა კუთხის სასიმღერო-საცეკვაო ფოლკლორია. ანსამბლის შესრულების მანერა ტრადიციულია, სიმღერა და ცეკვა ორგანულადაა შერწყმული. ცეკვის მუსიკალურ თანხლებად საკრავებიც გამოიყენება.

ანსამბლი მონაწილეობდა მრავალ რესპუბლიკურ და საერთაშორისო ფესტივალში (რუსეთი, ლიტვა, უნგრეთი, პოლონეთი, თურქეთი). მიღებული აქვს სიგელები და დიპლომები. 2005-2006 წლების ფოლკლორის ეროვნული დათვალიერება-ფესტივალის ღაურებატია. მიღებული აქვს სახალხო ანსამბლის წოდება. ანსამბლის ჩანაწერები ინახება საზოგადოებრივი მაუწყებლის ოქროს ფონდში. გამოცემული აქვს ფირფიტა და CD. მიღებული აქვს საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს სერთიფიკატი.

CHKHOROTSQU

CHKHOROTSQU, SAMEGRELO, GEORGIA

In 1982 ensemble of folk song and dance was created at the initiative of Shakhi Sichinava – Head of Chkhorotsqu Department of Culture. The name *Chkhorotsqu* (literally *nine sources*) was given to the ensemble in respect of the region and regional centre. Artistic Director of the group is Robert Getia, song-masters – Irakli and Giorgi Kacharava, choreographer – Anzor Tordia. The repertoire includes folk songs and dances from Samegrelo and other parts of the country. The Ensemble performs in traditional manner; songs and dances organically merge, musical instruments are used as dance accompaniment.

Chkhorotsqu has participated in a number of Republican and International festivals (Russia, Lithuania, Hungary, Poland, Turkey), has been awarded diplomas and deeds, is a prize-winner of the 2005-2006 National Folklore Inspection-Festival; has been conferred the title of Peoples' ensemble. The Ensemble's recordings are preserved in the Golden Fund of Georgian Public Broadcaster; has released a LP and a CD; has received the Certificate of the Georgian Ministry of Culture and Monuments Protection.

მიზე ნარი

ლენტეხის მუნიციპალიტეტის ჩოლურის თემი,
სვანეთი, სპარტოქლო

მიზე ნარი მზის სინათლეს ნიშნავს. ანსამბლი ჩამოაყალიბა გასული საუკუნის 50-იან წლებში ცნობილმა ლოტბარმა და თვითნასწავლმა კომპოზიტორმა იოსებ მუკბანიანმა. 1996 წელს ანსამბლი აღადგინეს ენთუზიასტებმა ვახტანგ და ჯუმბერ მუკბანიანებმა.

მიზე ნარი მონაწილეობს თითქმის ყველა ფოლკლორულ ფესტივალში, არის ფესტივალ *არტ-გენის* მუდმივი მონაწილე, მიღებული აქვს უამრავი სიგელი. არის ფოლკლორის საერთაშორისო ფესტივალის გრანპრის მფლობელი; ქართული ხალხური სიმღერის ტრადიციულ შესრულებაში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილისათვის ანსამბლს 2010 წელს მიენიჭა ფოლკლორის ეროვნული პრემიის ღაურეაძის წოდება. 2012 წელს ანსამბლმა მიიღო საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს სერტიფიკატი.

ამჟამად, ანსამბლი შედგება 22 წევრისაგან. აქტიურად მუშაობს ავთენტური სვანური სიმღერების აღდგენაზე.

ანსამბლის რეპერტუარში სხვა მრავალთან ერთად ისეთი უძველესი და უნიკალური სიმღერებია, როგორიცაა: *შიშა*, *მეჩი ყარა*, *ადრეკილა*, *მარმარ მიქელა*, ორსართულიანი ფერხული *შეამთას მივდივარ*, *დიდებათა თავხედარი*, რომელთაც მხოლოდ *მიზე ნარი* ასრულებს.

MIZHE NARI

CHOLURI Community of LENTEKHI Municipality, SVANETI, GEORGIA

Mizhe Nari (literally *sunlight*) was created in the 1950s by Ioseb Mukbaniani – a renowned song-master and self-taught composer. Enthusiasts Vakhtang and Jumber Mukbaniani revived the group in 1966. *Mizhe Nari* participates in almost all folk festivals, is an invariable participant of Art Gene Festival. Has been awarded a large number of deeds. Is the Grand Prix holder of the International Folklore Festival; For particular contribution to Georgian folk song performance the Ensemble was awarded a prize of National Folklore Inspection-Festival in 2010. In 2011 *Mizhe Nari* received the Certificate of the Georgian Ministry of Culture and Monuments Protection. Currently the Ensemble of 22 members is actively involved in the revival of authentic Svan folk songs.

The Ensemble's repertoire consists of ancient and unique folk examples such as *Shisha*, *Mechi Qara*, *Adrekila*, *Marmar Mikela*, a two-storey round dance *Shvamtas Mivdivar*; *Didebata Tavkhedari* performed solely by *Mizhe Nari*.

ქართლი

სოფელი ქვემო ჭალა, კასპის რაიონი,
ქართლი, საქართველო

შეიქმნა გასული საუკუნის 70-იანი წლების დასაწყისში, სოფ. ქვემო ჭალის კულტურის სახლის ბაზაზე. ძირითადად ხნიერი მამაკაცები იკრიბებოდნენ და ასრულებდნენ ფოლკლორული სიმღერების იმ ვარიანტებს, რომლებსაც საუკუნეების მანძილზე მღეროდნენ ამ სოფელში. 70-იანი წლების დასაწყისში მამაკაცთა ამ ჯგუფმა მიიღო ანსამბლის სახე და მას სათავეში ჩაუდგა ცნობილი ლოტბარი და მომღერალი ალექსანდრე მენაბდიშვილი. იგი 2004 წლამდე ხელმძღვანელობდა ანსამბლს. ამ ხნის მანძილზე მან მოიძია და აღადგინა ამ კუთხის მრავალი სიმღერა, კერძოდ, *ნამგლური*, *ავთანდილ გადინადირა*, *დათო დათუნა* და სხვ. 90-იანი წლების ბოლოს ანსამბლმა მიიღო სახალხო ანსამბლის წოდება.

2004 წლიდან ანსამბლს ხელმძღვანელობს ალექსანდრე მენაბდიშვილის შვილი, პროფესიონალი მუსიკოსი და მომღერალი ზაქარია (ზაზა) მენაბდიშვილი. ანსამბლმა მონაწილეობა მიიღო მარო თარხნიშვილისა და კავსაძეების ხსოვნის საღამოებზე, 2006 წელს გაიმარჯვა ფოლკლორის მხარდაჭერის საპრეზიდენტო ნაციონალურ პროგრამაში. ამჟამად, ანსამბლში მე-5 თაობაა. 2012 წელს ანსამბლმა მიიღო კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს სერტიფიკატი.

KARTLI

Village of KVEMOCHALA, KASPI District,
KARTLI, GEORGIA

Was created in the early 1970s at Kvemochala House of Culture. Elderly men of the village would gather and sing the variants of the songs, performed in the village throughout centuries. This group of men was organized as an ensemble in the early 1970s with Alexandre Menabdishvili's leadership. Menabdishvili directed the group until 2004. During this time he revived many songs of the region, such as *Namgluri*, *Avandil Gadinadira*, *Dato Datuna*, etc. In the late 1990s the Ensemble was conferred the title People's Ensemble.

Since 2004 *Kartli* has been directed by Alexandre's son Zakaria (Zaza) Menabdishvili – a professional musician and singer. The Ensemble has participated in Maro Tarkhnishvili's and the Kavsadzes' memorial evenings. In 2006 was a winner of the Presidential National Program in Support of Folklore. Currently there is the 5th generation in the group. In 2012 *Kartli* received the Certificate of the Georgian Ministry of Culture and Monuments Protection.

ჯვარული ხევი, სპარტელო

ვაჟთა ფოლკლორული ანსამბლი *ჯვარული* 2007 წლის შემოდგომაზე შეიქმნა. მის შემადგენლობაში თხუთმეტამდე მოხეური წარმოშობის ახალგაზრდაა, საშუალო ასაკი – 22-25 წელი. მათგან არც ერთს არა აქვს მუსიკალური განათლება. რამდენიმე მათგანი ბოლო წლებში თბილისის თემის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიაში გალობს. ხელმძღვანელია ეთნომუსიკოლოგი ნანა კალიშვილი.

ანსამბლის შექმნა, რასაც ბიჭი ანზორ ერქომაიშვილმა მისცა, განაპირობა მოხეური სამუსიკო ფოლკლორის ტრადიციების გაქრობის საშიშროებამ. ანსამბლი სიონის სამრევლო სკოლაში იკრიბება (დირექტორი ლია სალაყაია). სიმღერებს უშუალოდ ჩანაწერებიდან სწავლობენ, რაც სასიკეთოდ აისახება მათსა საშემსრულებლო მანერაზე.

ჯვარული აუდიტორიის წინაშე პირველად ტმკს-ის მიერ კონსერვატორიის დიდი დარბაზის ფოიეში გამართულ ფონოგრაფის ღიღუკებიდან აღდგენილი უძველესი ჩანაწერების პრეზენტაციაზე წარსდგა. მის რეპერტუარშია ამ ღიღუკებსა და თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ფონოარქივში დაცული მოხეური ხალხური სიმღერები.

ანსამბლმა მონაწილეობა მიიღო რიგის (ლატვია) ბურდონული მრავალხმიანობის საერთაშორისო ფესტივალში *ბალტიკა* 2009. ამავე წელს გამოვიდა მისი პირველი CD.

JVARULI KHEVI, GEORGIA

Men's folklore ensemble *Jvaruli* was created in 2007. The choir consists of 15 members. All of them originally from Khevi. Their average age is 22-25 years. None of the choir members has musical education. Some of them have been singing at Saint George Church in Tbilisi. The choir is directed by ethnomusicologist Nana Valishvili.

The idea of starting the choir came from the existing threat of disappearance for Mokhevan folk music traditions. The idea was promoted by Anzor Erkomaishvili. The choir members practice singing at Sioni Parish School (director Lia Salaqia). They learn songs from old recordings which has the best influence on their performing style and manner. The choir first performed at the presentation of the project *Echoes from the Past*. These CDs have served as real inspiration and creative source for their repertoire. The choir also performs Mokhevan songs preserved in the audio archive of the Tbilisi State Conservatoire. In 2009 the ensemble participated in *Baltika* International Festival of Bourdon Polyphony in Riga (Latvia). The same year the group released its first CD.

დევი გოგოჭურების ოჯახური ანსამბლი ხევისურეთი, საქართველო

ანსამბლის წევრები დიდი ხევისურული ოჯახის წარმომადგენლები არიან. მათ ოჯახში სიმღერას დიდი ხნის ისტორია აქვს. მუსიკალური ტრადიცია გააგრძელა გოგოჭურების ათმა წარმომადგენელმა – ნათიამ, მარიამმა, ქეთევანმა, თამარმა, მზექალამ (მორჩილი ნინო), რუსუდანმა, გიორგიმ, მანანამ და იმედამ. ბოლო წლებში მათ თორღვა გოგოჭური შეემატათ.

2006 წლიდან დევი გოგოჭურები დამოუკიდებლად აგრძელებენ მოღვაწეობას, ანსამბლში ამჟამად ოთხი წევრია: მარიამ, ქეთევან, თამარ, მანანა გოგოჭურები. ისინი სისტემატიურად მონაწილეობენ სხვადასხვა ფესტივალსა და ფოლკლორულ საღამოებში. 2009 წლიდან დევი მართავენ სოლო კონცერტებს. ისინი მღერიან როგორც მთის მელოდიებზე ახლად შექმნილ სიმღერებს, ასევე აღადგენენ ძველ ხევისურულ ფოლკლორს, რაშიც დიდი წვლილი მიუძღვის მათ ბებოს – მარიამ ჭინჭარაულს. 2010 წელს დევი გამოცემეს პირველი ალბომი *ხად დავიხოქო არაგვო*, რომელშიც შევიდა 2009 წელს ხევისურეთში, მუცოსა და შატილის კოშკებში, ბუნებრივ პირობებში გერმანელი ხმის რეჟისორის იულიან რაბიუსის მიერ ტურისტული კომპანია თებულ-ტურის დახმარებით ჩაწერილი სიმღერები.

2011 წელს გამოვიდა ანსამბლის კიდევ ორი მუსიკალური ალბომი: პირველ ალბომში *მავნატი გუროს ციხესა*, შესულია მათი ბებიის - მარიამ ჭინჭარაულის დახმარებით აღადგენილი სიმღერები. ამავე ალბომში შესულია ხევისურული დატირების ნიმუშები. მეორეში – კიდევაც ვნახავ ხევისურეთს – შესულია მთის მელოდიებზე შექმნილი ახალი სიმღერები.

2010 წელს ანსამბლს დევი გოგოჭურები ეწოდა *საპატრიარქოსთან არსებული დევი გოგოჭურების ოჯახური ანსამბლი*.

THE GOGOCHURI SISTERS' FAMILY ENSEMBLE

KHEVSURETI, GEORGIA

The ensemble members come from a Khevsuretian family. Singing has a long tradition in the family. Ten members of the family continue the musical tradition: Natia, Mariam, Ketevan, Tamar, Mzekala (Novice Nino) Rusudan, Giorgi, Manana and Imeda. Later Torguva Gogochuri joined them.

Since 2006 the Gogochuri sisters have led independent artistic life. Currently there are four of them: Mariam, Ketevan, Tamar and Manana. They systematically participate in festivals and folk evenings. Since 2009 they have held solo concerts, they sing old folk songs as well as newly composed examples on mountainous region melodies. They also revive old folk examples with their grandmother Mariam Chincharauli's assistance. In 2010 the Sisters released first CD *Sad Dagichoko Aragvo*, with the songs recorded under natural conditions in Shatili and Mutso towers by Julian Rabijs – a German sound engineer in 2009.

Two more musical albums of the Gogochuri sisters were released in 2011: The first *Mivnatri Guros Tsikhesa* includes the songs revived with their grandmother's help, also examples of Khevsuretian dirge, the second one *Kidevats Vnakhav Khevsurets* includes newly composed songs on mountainous melodies.

In 2010 ensemble *The Gogochuri sisters* was re-named as *The Gogochuri Sisters' Family Ensemble of the Georgian Patriarchy*.

დოლური შვედეთი

ანსამბლი დოლური ჩამოყალიბდა 1995 წელს იოჰან ვესტმანის მიერ. შვედურ-ქართული საზოგადოებისა და თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის დახმარებით 1996 წელს ჯგუფმა პირველად იმოგზაურა საქართველოში, აქედან დაიწყო მათი მეგობრობა ანსამბლებთან თბილისი და გეორგიკა. იოჰანის ნორვეგიაში გადასვლის შემდეგ ჯგუფს ხელმძღვანელობდა იენს მოლერი. 2001 წელს დოლური კიდევ ერთხელ ეწვია კონცერტებით საქართველოს, საზოგადოებრივი მაუწყებლის ტელევიზიამ მათ სპეციალური გადაცემა მიუძღვნა. მას შემდეგ, ანსამბლის წევრები პატარა ჯგუფებად დროდადრო მოგზაურობენ საქართველოში.

ანსამბლის რეპერტუარში არის საქართველოს ყველა კუთხის სიმღერები. ჯგუფის შემადგენლობაში არიან: იოჰან ვესტმანი, იენს მოლერი, ანდერს რიმი, კარლ სტინცინგი, მარკუს ალბერგი, ევტიხი გაბუნია, ფანი უმაერუსი, ერიკ რუში, მაც ჰულანდერი და სტეფან სანდსტრომი, კონცერტების დროს ჯგუფს ხშირად უერთდებიან ყოფილი წევრებიც. იენსის ბრიუსელში გადასვლის დოლურში შემოღებულია ხელმძღვანელობის დემოკრატიული პრინციპი – ყველა წევრი მონაცვლეობით ითავსებს ამ საქმიანობას. ჯგუფის წევრები ქართულ ხალხურ სიმღერებს ეუფლებოდნენ სხვადასხვა ღოტბართან (ვაჟა გოგოლაძე, ისლამ და ვახო ფილფანები) და ანსამბლთან (ანჩიხხატის გუნდი).

DOLURI SWEDEN

Ensemble *Doluri* was founded in 1995 by Johan Westman. In 1996 the group travelled to Georgia for the first time. The Swedish-Georgian Society and the Music Conservatoire in Tbilisi helped to arrange the trip. Friendship with Ensemble *Tbilisi* and Ensemble *Georgica* was established. When Johan moved to Norway for further studies Jens Möller was appointed conductor. In 2001 Doluri returned to Georgia once again. They held concerts and appeared on Georgian national television. Since then, members of the ensemble have visited Georgia, in small groups or on their own, from time to time, continuously, up to present day.

Ensemble *Doluri* has a broad repertoire from all parts of Georgia. The present members are Johan Westman, Jens Möller, Anders Rimpi, Karl Stintzing, Marcus Ahlberg, Evtikhi Gabunia, Fanny Umaerus, Eric Rusch, Mats Hulander and Stefan Sundström but former members frequently join *Doluris* concerts. Since Jens moved to Brussels the ensemble nowadays is run democratically by all members. Besides co-operating with Ensemble Tbilisi and Ensemble Georgica some members have also studied with ensembles and authorities such as Ensemble *Anchiskhati Choir*, Vazha Gogoladze, Islam and Vakho Pilpani.

In 2009 the ensemble participated in “Baltika” International Festival of Bourdon Polyphony in Riga (Latvia). The same year the group released its first CD.

სიმპოზიუმის ორგანიზატორები მხარდაჭერისა და ხელშეწყობისათვის მადლობას უხდენ:

საქართველოს პრეზიდენტს
საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს
ამერიკის საელჩოს საქართველოში და ქ-ნ ლოლა პეტროვას
გურიის, იმერეთის, კახეთის, მესხეთის, მცხეთა-მთიანეთის, სამეგრელოსა და ზემო სვანეთის, სვანეთისა და
რაჭა-ლეჩხუმის, ქვემო ქართლის, შიდა ქართლის სამხარეო ადმინისტრაციებსა და ქედის მუნიციპალიტეტს
ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრს
კავკასიურ სახლს
საქართველოს ქალთა საბჭოს
იავონიის კულტურული მემკვიდრეობისა და ხელოვნების კვლევის ფონდს
საზოგადოებრივ მაუწყებელს
საქართველოს საპატრიარქოს ტელევიზიას ერთსულოვნება
ფოლკრადიოს
რადიო მუზას
გაზეთ 24 საათს
ქურნალ ცხელ შოკოლადს
თბილისი OUT-ს

სტაფანწმინდისა და ხევის მთავარეპისკოპოს ივანე დიელს (ტაბატაძე)
კახა ზუკაკიშვილს, სააქციო საზოგადოება თელავის ღვინის მარანი
ჯუმბერ კოპალინს, დანისის არქეოლოგიური ექსპედიციის ხელმძღვანელს
ჯონ ვურდემანს, კომპანია ხოხვის ტრეიდეი, სიღნაღი
ბობ სეგრეის, ავსტრალიელ ფილოლოგს

THE SYMPOSIUM ORGANIZERS ARE MOST GRATEFUL TO:

PRESIDENT OF GEORGIA
MINISTRY OF CULTURE AND MONUMENTS PROTECTION OF GEORGIA
USA EMBASSY IN GEORGIA AND MRS. LOLA PETROVA
REGIONAL ADMINISTRATIONS OF GURIA, IMERETI, KAKHETI, MESKHETI, MTSKHETA-MTIANETI, SAMEGRELO AND
ZEMO SVANETI, SVANETI AND RACHA-LECHKHUMI, KVEMO KARTLI, SHIDA KARTLI AND KEDA MUNICIPALITY
STATE FOLK CENTER
CAUCASIAN HOUSE
GEORGIAN WOMEN'S COUNCIL
JAPANESE FOUNDATION FOR CULTURAL HERITAGE AND ART RESEARCH
PUBLIC BROADCASTER OF GEORGIA
ERTSULOVNEBA, TELEVISION OF GEROGIAN PATRIARCHY
FOLK RADIO
RADIO MUZA
NEWSPAPER 24 SAATI
TSKHELI SHOKOLADI MAGAZINE
TBILISI OUT

IEGUDIEL (TABATADZE), ARCHBISHOP OF STEPHANTSMINDA AND KHEVI
KAKHA ZUKAKISHVILI, CORPORATION TELAVI VINE MARANI, TELAVI
JUMBER KOPALIANI, HEAD OF DMANISI ARCHEOLOGICAL EXPEDITION
JOHN WURDEMAN, COMPANY PHEASANTS' TEARS, SIGHNAGHI
BOB SEGRAVE, AUSTRALIAN PHILOLOGIST

სიმკოფიუმი ტარდება თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის
სახელმწიფო კონსერვატორიაში

0108, თბილისი, გრიბოედოვის 8/10

ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრი

ტელ.: (+995 32) 299 89 53

ფაქსი: (+995 32) 298 71 87

ვებ-გვერდი: www.polyphony.ge

ელ-ფოსტა: polyphony@polyphony.ge
polyphony@conservatoire.edu.ge
geomusic53@yahoo.com

THE SYMPOSIUM IS HELD AT: THE V. SARAJISHVILI TBILISI STATE
CONSERVATOIRE

8/10, GRIBOEDOV STR., TBILISI, 0108, GEORGIA

INTERNATIONAL RESEARCH CENTER FOR TRADITIONAL POLYPHONY

TELEPHONE: (+995 32) 299 89 53

FAX: (+995 32) 298 71 87

WEB-SITE: www.polyphony.ge

E-MAIL: polyphony@polyphony.ge

polyphony@conservatoire.edu.ge

geomusic53@yahoo.com

რედაქტორი	რუსუდან წურჭუშია
შემდგენელი	ნინო რაზმაძე
მთარგმნელი	მაია კაჭკაჭიშვილი
მხატვარი	ნიკა სებისკვერაძე
კომპიუტერული უზრუნველყოფა	თამაზ გაბისონია თეონა კვაჩაძე

Editor	RUSUDAN TSURTSUMIA
Compiler	NINO RAZMADZE
Translator	MAIA KACHKACHISHVILI
Design	NIKA SEBISKVERADZE
Computer Service	TAMAZ GABISONIA TEONA KVACHADZE